

An illustration of a man and a woman standing in a room, looking out a window at night. The woman is in the foreground, wearing a pink top, with her back to the viewer. The man is standing next to her, wearing a purple shirt and green pants, looking out the window. The room has a blue wall, a window with a white frame, and a potted plant on a shelf to the left. The floor is dark blue with some white spots.

POP PANKKI -RYHMÄ VUOSIKERTOMUS 2023

POP Pankki

SISÄLLYS

Toimitusjohtajan katsaus	4	LIITTEET	66
POP Pankki -ryhmä tiivistetysti	6	TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	66
Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä	13	Liite 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus	66
POP Pankki -ryhmän GRI-sisältöindeksi	22	Liite 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	68
POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2023	24	Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät	87
POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä	24	Liite 4 Riskienhallinta POP Pankki -ryhmässä	93
Toimintaympäristö	25	Liite 5 Lopetut toiminnot	109
Keskeiset tapahtumat	26	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	111
POP Pankki -ryhmän tulos ja tase	28	Liite 6 Korkotuotot ja -kulut	111
Liiketoiminnan kehitys	29	Liite 7 Palkkiotuotot ja -kulut, netto	111
Lopetetut toiminnot	31	Liite 8 Sijoitusten nettotuotot	112
POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinta		Liite 9 Liiketoiminnan muut tuotot	113
sekä riskiasema	31	Liite 10 Henkilöstökulut	113
Tallettajan ja sijoittajan suoja	36	Liite 11 Liiketoiminnan muut kulut	114
POP Pankkikeskus osk:n hallinto	36	Liite 12 Poistot ja arvonalentumiset	115
Muut kuin taloudelliset tiedot	37	Liite 13 Tuloverot	115
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	60	Liite 14 Rahoitusvarojen ja -velkojen tuloslaskelmaerät	
Vuoden 2024 näkymät	60	arvostusluokittain	116
Tunnuslukujen laskentakaavat	61		
POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2023 (IFRS)	62		
POP Pankki -ryhmän tuloslaskelma	62		
POP Pankki -ryhmän laaja tuloslaskelma	62		
POP Pankki -ryhmän tase	63		
Laskelma POP Pankki -ryhmän oman pääoman muutoksista	64		
POP Pankki -ryhmän rahavirtalaskelma	65		

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT	117
Liite 15 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	117
Liite 16 Rahoitusvarojen ja -velkojen sekä sijoituskiinteistöjen käyvät arvot ja arvostusmenetelmät	120
Liite 17 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	127
Liite 18 Käteiset varat	132
Liite 19 Lainat ja saamiset	132
Liite 20 Sijoitusomaisuus	132
Liite 21 Sijoitukset osakkuusyrityksissä	135
Liite 22 Aineettomat hyödykkeet	136
Liite 23 Aineelliset hyödykkeet	137
Liite 24 Muut varat	139
Liite 25 Laskennalliset verot	139
 VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	143
Liite 26 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	143
Liite 27 Johdannais-sopimukset ja suojauslaskenta	144
Liite 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	146
Liite 29 Varaukset ja muut velat	147
Liite 30 Oma pääoma	148

MUUT LIITETIEDOT	151
Liite 31 Annetut ja saadut vakuudet	151
Liite 32 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	151
Liite 33 Eläkevelka	152
Liite 34 Vuokrasopimukset	153
Liite 35 POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	156
Liite 36 Lähipiiritiedot	158
Liite 37 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	159
 ALLEKIRJOITUKSET	160
 TILINTARKASTUSKERTOMUS	161

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

POP Pankki -ryhmän vuosi 2023 oli historiallinen ja kaikin mittarein tarkasteltuna menestyksellinen. Ryhmän viime vuosina toteuttamat strategiset linjaukset kantoivat hedelmää monella saralla. Olemme parantaneet ydinliiketoimintamme kannattavuutta pitkäjänteisesti ja päätös fokusoida ryhmän liiketoiminta entistä tiukemmin pankkiliiketoimintaan tapahtui oikea-aikaisesti toimintaympäristön muutosten tukiessa talletuspankkiliiketoiminnan tuloksellisuuden parantumista.

Keskeinen tapahtuma vuonna 2023 oli ryhmän vakuutusyhtiön, Suomen Vahinkovakuutus Oy:n, osake-enemmistön myynti LähiTapiolalle. Kaupalla on positiivisia vaikutuksia ryhmän tulokseen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Vakuutusyhtiön osake-enemmistön myynti mahdollistaa keskittymisen pankkiliiketoimintaan, mutta samalla jatkamme myös osaomistajana entistä vahvemmassa vakuutusyhtiössä, joka toimii POP Vakuutus -kulttajabrändillä. Laajempi omistajapohja sekä uuden pääomistajan merkittävät resurssit auttavat Suomen Vahinkovakuutusta kasvamaan tulevaisuudessa entistä nopeammin. Julkistimme myös uuden kumppanuuden LähiTapiolan kanssa. Kumppanuus auttaa POP Pankki -ryhmää tarjoamaan asiakkailleen entistä laajemmin finanssialan ratkaisuja tulevaisuudessa.

Pankkitoiminnan menestyksellinen vuosi ja vakuutusyhtiön osake-enemmistön myynti siivittivät POP Pankkien yhteenliittymän historian par-

haaseen tulokseen. Ryhmän tulos ennen veroja oli 134,6 miljoonaa euroa, joka sisältää 45,2 miljoonan euron tuoton vakuutustoiminnasta ja sen myynnistä. Jatkuvien toimintojen tulos oli 89,3 miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan myynti vahvisti edelleen jo ennestään vahvaa yhteenliittymän ydinvakavaraisuutta, joka oli 20,3 prosenttia.

POP Pankki -ryhmän tuottojen kasvusta valtaosa muodostui korkokatteesta, mutta myös nettopalkkiotuottojen positiivinen kehitys jatkui. Sijoitusmarkkinoilla nähtiin nopeaa arvon kehitystä korkonäkymien taittuessa, mutta myös negatiivisia arvonmuutoksia, joiden seurauksena ryhmän sijoitusten nettotuotto vuodelta 2023 oli negatiivinen. Merkittävimmät negatiiviset arvonmuutokset liittyivät ryhmän reaaliomaisuussijoituksiin.

POP Pankki -ryhmän kulut kasvoivat edellisvuodesta 10 prosenttia. Kulujen kasvun taustalla on inflaation ja palkkakulujen kasvun lisäksi käynnissä oleva mittava järjestelmä uudistushankeemme. Hanke on vuosina 2023–2025 laajimmillaan, jolloin kehityskustannukset rasittavat ryhmän tuloista täysimääräisesti. Toteutettavalla järjestelmä uudistuksella tavoittelemme jatkossa alhaisempia kehityskustannuksia ja rakennamme kyvykkyyksiä, joilla vastaamme teknologisen kehityksen ja toimintaympäristömme muutoksiin entistä ketterämmin. Odotammekin ryhmän IT-kustannusten laskevan projektin päätyttyä. Samalla varmistamme, että asiointi kanssamme on entistäkin sujuvampaa kanavasta riippumatta.

”

Ryhmän viime vuosina toteuttamat strategiset linjaukset kantoivat hedelmää monella saralla.

Vuoden päättyessä ryhmän luottokanta oli 4,6 miljardia euroa, jossa on kasvua 2,6 prosenttia vertailuvuoteen. Asuntoluottokannan kasvu hidastui asuntokaupan hiljennyttyä, mutta yritysluottokannan kasvu jatkui hyvällä tasolla. Sen sijaan maa- ja metsätalouselämyksellä investoinnit ovat vähentyneet merkittävästi. Heikentynyt taloustilanne on lisännyt luottotappioriskiä ja POP Pankki -ryhmä kirjasi luottotappioita edellisvuotta enemmän. Talletuskanta pysyi vuoden takaisella tasolla 4,3 miljardissa eurossa.

Kuulimme asiakkaitamme, henkilöstöämme sekä muita sidosryhmiämme osana kaksoisolennaisuusanalyysiamme, jonka tulosten analysointia jatkamme ensi vuoden puolella osana vastuullisuusohjelmamme toteutusta. Liityimme myös rahoituslaitosten yhteiseen PCAF-ohjelmaan (Partnership Carbon Accounting Financials). Parantamalla toi-

mintamme päästöjen mittaamista ja raportointia haluamme osaltamme edistää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä.

POP Pankilla oli jälleen kerran riippumattomassa EPSI Ratingin Pankki- ja rahoitus -tutkimuksessa korkein henkilöasiakkaiden asiakastyytyväisyys pankkitoimialalla. Olemme tästä saavutuksesta erittäin ylpeitä ja haluamme kertoa loistavasta asiakaspalvelustamme entistä useammalle suomalaiselle. Viestimme tueksi kirkastimme POP Pankki -brändiä ja esittelimme nyt vuoden aluksi POP Pankille uuden sloganin. Elämäsi pankki -slogan kiteyttää tarjoamamme erinomaisen palvelun, sekä POP Pankin ydintehtävän olla asiakkaan apuna elämän eri vaiheissa. Juuri tämä tekee työstämme merkityksellistä. Kiitos henkilöstöllemme, asiakkaillemme ja kumppaneillemme yhteistyövuodesta 2023.

Jaakko Pulli
toimitusjohtaja
POP Pankkikeskus

POP PANKKI -RYHMÄ TIIVISTETYSTI

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille. POP Pankki -ryhmässä pankkisegmentin merkittävimmät toimijat ovat 18 jäsentensä omistamaa POP Pankkia, keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj sekä kiinnytteluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja se vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta.

POP Pankki -ryhmän tehtävänä on edesauttaa asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. Toimialueenamme on koko Suomi. POP Pankeilla oli tilikauden lopussa 70 konttoria ja palvelupistettä, joihin sisältyy kolme digitaalista asiointiin keskittyvää konttoria. POP Pankki -ryhmällä oli 255,9 (tilikauden alussa 256,5) tuhatta pankkiasiakasta.

POP PANKKI -RYHMÄN VISIO JA ARVOT

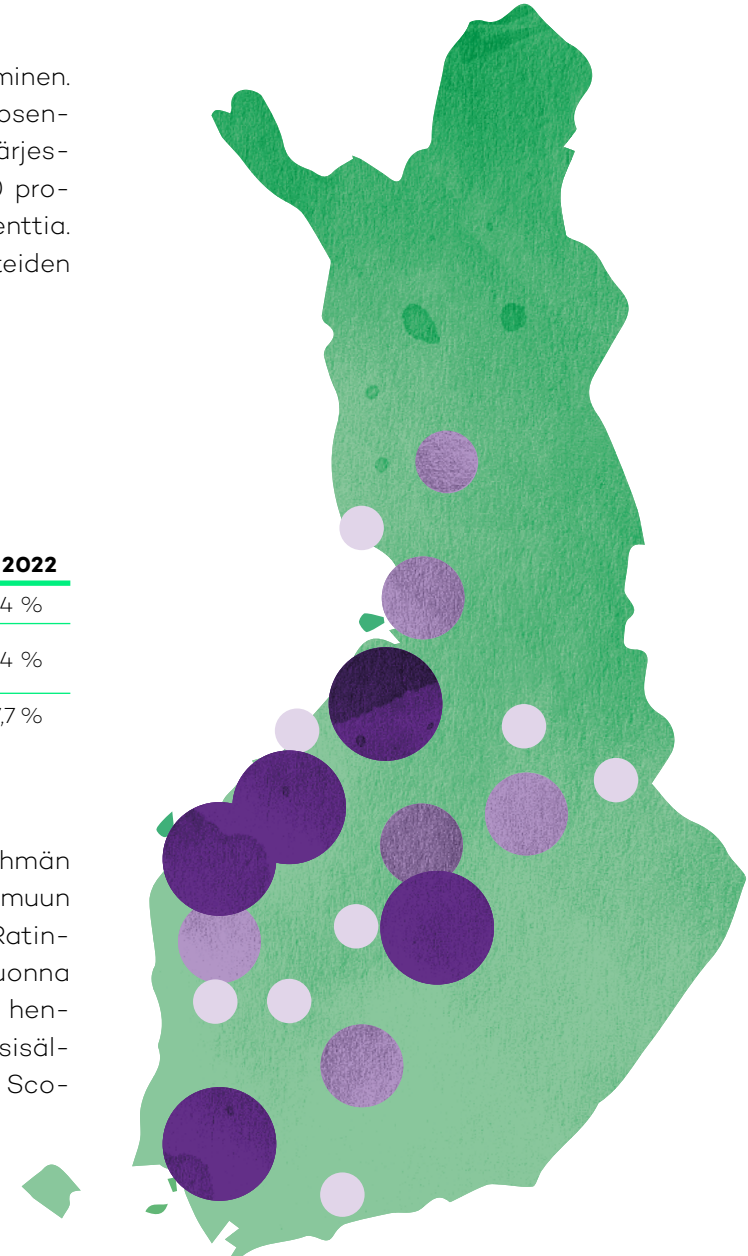
POP Pankki -ryhmän visiona on olla henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakastyytyväisyyden sekä nopean päätöksenteon pankki, joka on vakavarainen ja kasvaa kannattavasti markkinoita nopeammin. Arvojamme ovat asiakasläheisyys,

nopeus, tuloksellisuus, vastuullisuus ja uudistuminen. POP Pankki -ryhmän tavoitteena on yli 17,5 prosentin vakavaraisuus. Pitkän aikavälin tavoite perusjärjestelmäuudistuksen jälkeen taseen tuotolle on 1,0 prosenttia ja kulu-tuottosuhteelle enintään 60 prosenttia. Oheisessa taulukossa on kuvattu näiden tavoitteiden toteutumista vuoden 2023 osalta.

POP PANKKI -RYHMÄN STRATEGISET, PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET

	Tavoite	Vuosi 2023	Vuosi 2022
Vakavaraisuus	17,5 %	20,3 %	19,4 %
Liikevoitto taseen loppusummasta	1,0 %	1,2 %	0,4 %
Kulu-tuottosuhte	< 60 %	52,9 %	77,7 %

Asiakastyytyväisyys on yksi POP Pankki -ryhmän toiminnanohjauksen mittareista. Tätä mitataan muun muassa osallistumalla valtakunnalliseen EPSI Ratingin Pankki- ja rahoitusalan tutkimukseen. Vuonna 2023 POP Pankilla oli 12. kertaa tyytyväisimmät henkilöasiakkaat. Ryhmä seuraa myös neuvontaa sisältävien asiakastapaamisten NPS (Net Promoter Score)-lukua, joka oli viime vuonna 77,9.

Liiketoiminnan
tuotot*

224,5

(141,6)
miljoonaa euroa

Tulos ennen veroja*

89,3

(26,2)
miljoonaa euroa

Korkokate

178,1

(93,3)
miljoonaa euroa

Luottokanta

4,6

(4,4)
miljardia euroa

Ydinvaka-
varaisuussuhde

20,3 %

(19,4 %)

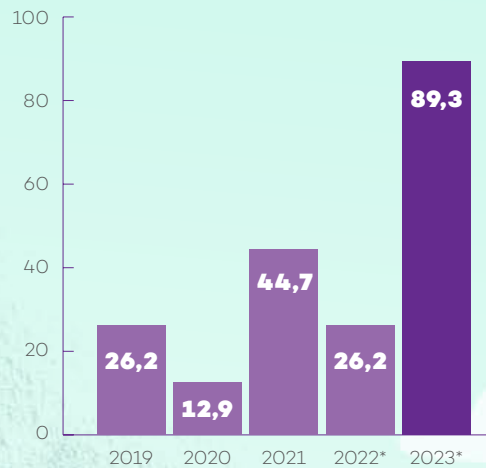
Asiakkaita

255 900

(256 500)

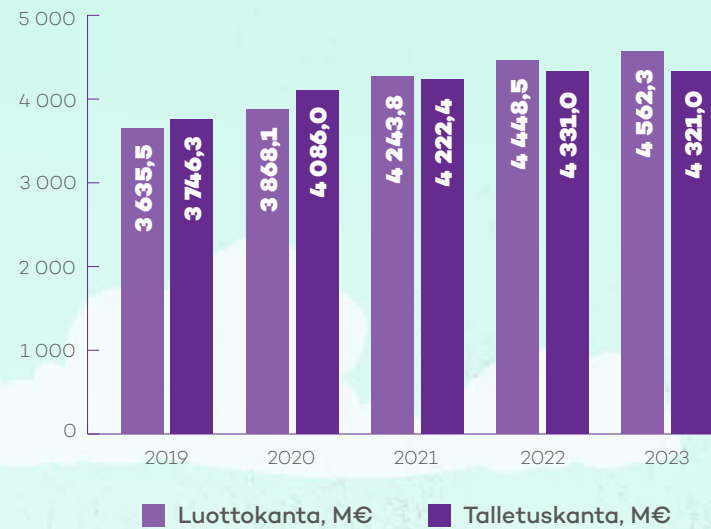
* Jatkuvat toiminnot

TULOS ENNEN VEROJA, M€

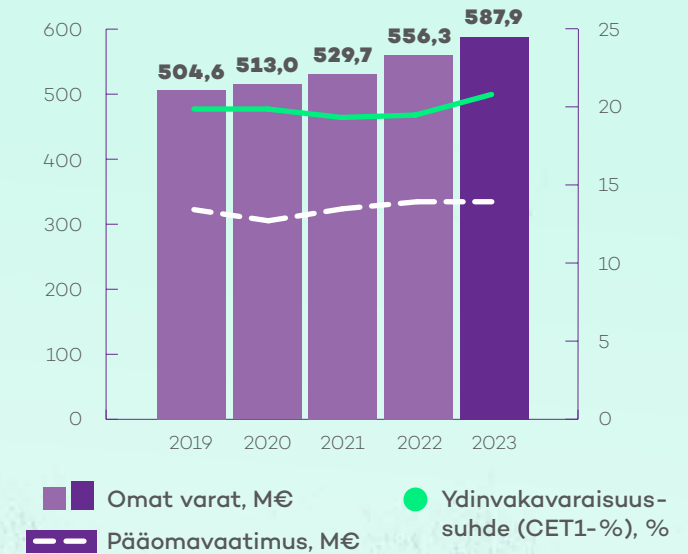

*jatkuvat toiminnot

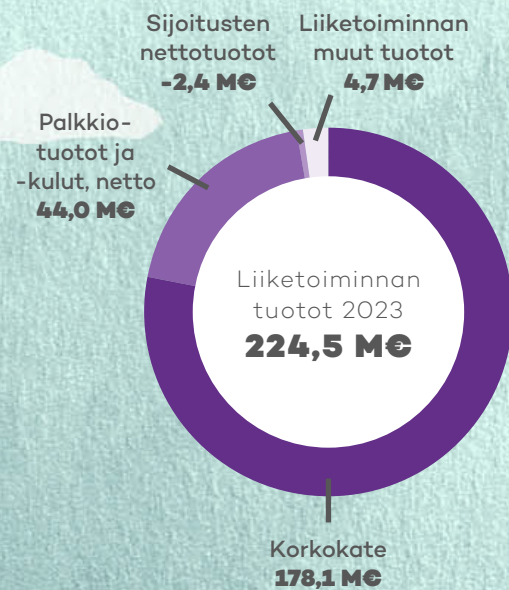
LUOTTOKANTA JA TALLETUSKANTA, M€

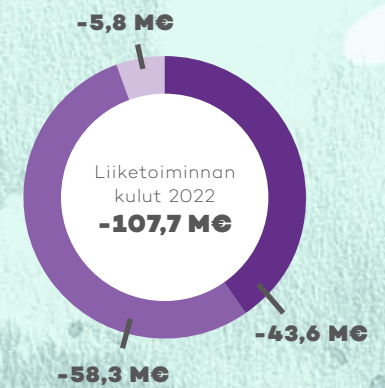
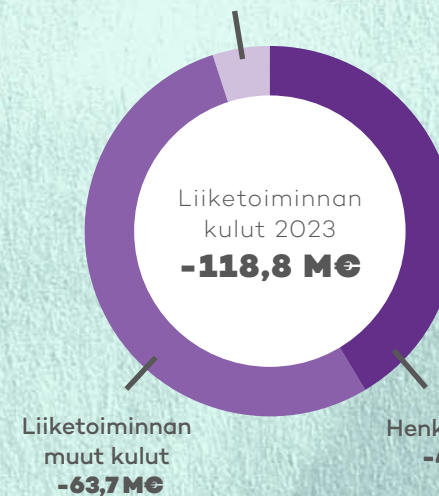
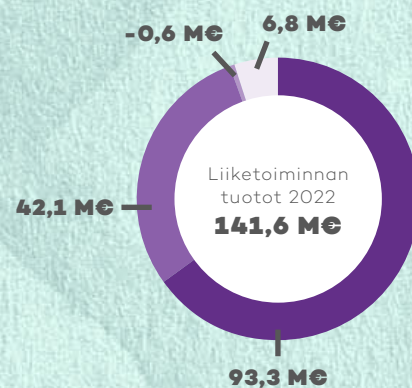
VAKAVARAISSUUS

LIIKETOIMINNAN TUOTOT, M€

LIIKETOIMINNAN KULUT, M€

Poistot ja arvonalentumistappiot
-5,9 M€

DIGITAALISET KANAVAT TUOVAT JOUSTOA ASIAKKAAN ARKEEN

Mitä jos puhelin olisi vain soittamista ja tekstiviestejä varten? Entä jos pankkikonttoriasioinnille ei olisi muuta vaihtoehtoa? Onneksi vaihtoehtoja kuitenkin on. POP Pankilla digitaalisista kanavista ja palveluista vastaavan Pasi Johanssonin mukaan asiointimäärät kasvavat eri kanavissa ja palveluissa tasaisesti.

Mobiili- ja verkkopankin sekä POP Avain -tunnuslukuovelluksen lisäksi POP Pankki tarjoaa digitalisoituja palveluja kuten lainalupa- ja palvelun, POP Pikalainan, allekirjoituspalvelun sekä etätapaamiskonseptin POP Verkkohetken. Myös asiakkuuden avaaminen onnistuu sähköisesti. Verkkosivuilla ja mobiilipankissa chat vastaa kiireisimpiin kysymyksiin.

”POP Pankki tunnetaan asiakaspalvelustaan. Sähköiset kanavamme ovat tuoneet selvästi joustoa monen asiakkaamme arkeen. Meillä on myös laajan peiton tarjoava 70 konttorin ja palvelupisteen verkosto, joka yhdistettynä sähköisiin asiointikanaviimme tarjoaa asiakkaillemme monia mahdollisuuksia hoitaa pankkiasioitaan. Pankkiemme tarjoama asiantuntijuus sekä asioinnin helppous ja sujuvuus ovat meille tärkeitä menestystekijöitä”, toteaa **Pasi Johansson**.

POP PANKKI ON UUDISTAMASSA PERUSPANKKIJÄRJESTELMÄNSÄ, MITÄ SE TARKOITTAASIAKKAAN NÄKÖKULMASTA?

”Helppokäyttöiset, toimivat ja itsepalveluun kannustavat digipalvelut ovat olleet yksi uudistuksen perusperiaatteista. Uudistuksessa POP Pankin mobiili- ja verkkopankki tuodaan samaan teknologiseen alus-

taan, joka näkyy asiakkaille kanavien yhtenäisenä viisuaalisena ilmeenä sekä siinä, että palvelut löytyvät molemmista helposti.”

”Asiakkaille, joilla on esimerkiksi henkilö- ja yritysassiakkuus meillä, tulee jatkossa yhdet pankkitunnukset per pankki. Lisäksi mobiilipankkia käyttäville tulee kahden sovelluksen sijaan yksi sovellus pankkiasiointiin ja vahvaan tunnistautumiseen.”

MITEN NÄET DIGIPALVELUJEN KEHITTÄMISEN TULEVAISUUDESSA?

”Sähköisiä kanavia, niiden kehitystä ja myös erilaisia palautekanavia, kuten sovelluskauppojen arvioita, seurataan meillä luonnollisesti koko ajan”.

”Tekoälyn käyttö osana palveluprosessien kehittämistä tulee yleistymään. Tekoälyn testaaminen ja hyödyntäminen chatissa on meillä jo alkanutkin yhteistyössä POP Pankin palvelukeskuksen kanssa.”

"Asuntolainaprosessin digitalisointi jatkuu. POP Pankilla on jo sähköinen lainalupaus, eli jos haluaa esimerkiksi tietää, paljonko lainaa voisi saada jo olemassa olevaan tai suunnitteilla olevaan kohteeseen, vastauksen voi saada meiltä lainalupauspalvelun avulla muutamissa minuuteissa. Olemme mukana myös digitaalisessa asuntokauppa-alustassa DIASissa. Uskomme, että koko asuntokauppaprosessi voidaan tulevaisuudessa tehdä kokonaan sähköisesti."

HUIJAUKSET OVAT KASVANEET VIIME VUOSINA, MITEN POP PANKKI HUOMIOI NÄMÄ KANAVIAAN KEHITTÄESSÄÄN?

"Meillä tehdään jatkuvasti töitä huijausten estämiseksi. Esimerkiksi olemme tuoneet maksamiseen lisäkontrollivaiheita kuten lisävahvistuspyynnön ja tarjoamme asiakkaillemme mahdollisuuden kontrolloida maksujen maarajoituksia verkko- ja mobiilipankeissa."

"Seuraamme myös verkkoympäristöä kalasteluvien tunnistamiseksi ja alasajamiseksi. Kiitos myös asiakkaillemme, jotka aktiivisesti ilmoittavat havainnoistaan turvallisuus@poppankki.fi sähköpostiimme."

"Valppaus ja varautuminen ovat tärkeä osa huijausten ehkäisemistä. Tiedotamme asiakkaitamme säännöllisesti eri kanavissamme erilaisista huijauksista ja teemme yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden pankkien kanssa."

PALVELUA YHDEN KONTAKTIN TAKTIIKALLA

Bonum Pankin vuonna 2020 perustama Palvelukeskus-yksikkö on kasvanut 40 hengen moniosaajatiimiksi. Palvelukeskus vastaa muun muassa POP Pankin maksukorttien ja POP Pikalainan asiakaspalvelusta, POP Pankin verkkosivujen chatista sekä toimii useampien POP Pankkien asiakaspuheluiden ensikontaktina. Lisäksi Palvelukeskus tuottaa POP Pankki -ryhmän organisaatioille erilaisia sisäisiä palveluja. Esimerkiksi POP Pankin sisäinen CRM-tuki on keskitetty Palvelukeskukseen.

MITEN POP PANKIN PARHAAN ASIAKASPALVELUN PANKKI -AJATTELU NÄKYVY TEIDÄN TYÖSSÄNNE?

"Pyrimme siihen, että jokainen yhteydenotto, oli kyse tarpeesta tai haasteesta, ratkaistaan siinä tilanteessa, kun asiakas on meihin yhteydessä riippumatta siitä, onko hän yhteydessä puhelimitse tai chatissa. Olemme POP Pankkilaisten kollegoita ja poimimme puhelun, jos oma yhteyshenkilö ei ole juuri sillä hetkellä tavoitettavissa. Asiakasystävällinen palvelu ja nopeus ovat toimintaamme ohjaavia avaintekijöitä", sanoo Palvelukeskuksen johtaja **Petri Herala**.

MITÄ TRENDJÄ NÄET ASIAKASPALVELUTYÖN KEHITTÄMISESSÄ?

"Asioita hoidetaan yhä enenevässä määrin mobiilisti. Tämä näkyy myös meillä POP Pankissa. Siksi asiakaskokemuksen kehittäminen esimer-

kiksi viestinnän ja sovellusten osalta mobiiliympäristössä tärkeää."

"Toinen keskeinen trendi on tekoälyn hyödyntäminen, etenkin organisaation omien prosessien tehostamisessa ja esimerkiksi asiakaspalvelun nopeuttamisessa. Meillä on itsellämme meneillään muun muassa pilotti, jossa pyritään saamaan työohjeissa olevaa tietoa entistä nopeammin agenttiemme ulottuville eri asiakaspalvelutilanteissa.

MILLAINEN REKRYTILANNE TEILLÄ ON JA MILLAISIA HENKILÖITÄ HAETTE?

"Palvelukeskus on kasvanut sykleissä. Viime vuosi oli kiivaan kasvun aikaa, koska CRM-tukiyksikkö aloitti toimintansa ja olemme yhä useamman POP Pankin puhelujen ensikontaktipiste. Teimmekin vuonna 2023 kolme isompaa rekrytointierää, jotka perehdytimme ja koulutimme tehtäviinsä".

"Palvelutarjontamme vuoksi meillä on hyvin erilaisia tehtäviä, joten olemme kiinnostuneita kaikenlaisista hakijoista. Esimerkiksi contact centerimme voi hakea matalalla kynnyksellä, meillä on hyvät valmentajat ja kattavat prosessit kouluttaa näihin tehtäviin. Back officen -tehtäviin liittyy usein erilaisia selvittelyjä, jolloin tässä työssä pankkialan kokemuksesta on hyötyä. Uudessa teknisessä tukitiimissä on puolestaan tarvetta IT-osaamiselle."

"Haluamme tarjota työntekijöillemme oman mielenkiinnon kohteita vastaavia työtehtäviä ja urapolkuja. Eri liiketoimintayksiköt mahdollistavat luonnollisen siirtymän yksiköstä toiseen ja myös POP Pankki -ryhmän sisällä on erilaisia mahdollisuuksia erityyppisille osaajille. Panostamme urapolkujen, kouluttajiemme ja valmentajiemme kanssa siihen, että mahdollisimman moni viihtyy meillä".

VAHVUUKSILLA VOITTOON

POP Pankki Kurikan toiminta-alueeseen kuuluu Kurikan lisäksi Seinäjoki ja Tampere, valtakunnallisesti palveleva POP Online -digikonttori sekä viime vuonna POP Pankki Jämijärven kanssa toteutetun sulautumisen myötä myös Jämijärvi. Kuinka sulautuminen sujui ja miten monen konttorin muodostamassa pankissa luodaan yhteistä toimintakulttuuria?

”Sulautuminen POP Pankki Jämijärven kanssa oli sujuvaa muun muassa siksi, että meillä oli eri osa-alueille valittujen vastuuhenkilöiden roolit määritelty hyvin. Myös POP Pankkikeskuksen tuki oli arvokasta ja sieltä sai asiantuntevaa näkemystä. Lisäksi järjestelmätoimittajan osalta varsinainen tekninen sulautuminen meni läpi jopa hieman oletettua lyhyemmässä ajassa”, POP Pankki Kurikan toimitusjohtaja **Antti Savola** kertoo tapahtunutta.

”Sulautuminen vastaa asettamiamme tavoitteita päivä päivältä yhä paremmin. Ehdottomia synergiaetuja tällä saavutettiin esimerkiksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä”.

MITÄ PAIKALLISUUS MERKITSEE POP PANKKI KURIKALLE?

”Paikallisuus merkitsee meille mahdollisuuksia vaikuttaa vastuullisesti. Meidän päämarkkina-alueemme ovat keskenään hyvin erilaisia, joten se myös tuo paljon erilaisia mahdollisuuksia vaikuttaa, ja tuo mukanaan hyvin eri tyyppisiä yhteistyökumppanuuksia, ja myös uusia asiakkaita.”

MILLAISIA PERIAATTEITA SINULLA ON JOHTAJANA?

”Olemme kasvattaneet pankin kokoa nopeasti, mutta päämäärätietoisesti. Koen, että olemme riittävän ketterä toimimaan tulevaisuudessa yhä paremmin asiakkaiden parhaaksi. Emme pidä itsestäänselvyytenä hyviä asiakas-tyytyväisyysmittauksen tuloksia vaan haluamme aidosti ja avoimesti tehdä sen eteen töitä asiakasta ja ennen kaikkea tärkeintä sisäistä pääomaamme, henkilöstöä, kuunnellen.”

”Siteeraan mielelläni erästä amerikkalaista kenraalia, jonka mukaan ’johtajuus on yhdistelmä strategiaa ja luonnetta. Jos pitäisi valita vain yksi, unohda strategia.’ Tällä viitataan siihen, että strategiat muuttuvat, mutta ihmiset ovat ne, jotka tekevät tuloksen. Siksi johtamisessa on mielestäni tärkeä keskittyä tekijöihin ja heidän vahvuuksien hyödyntämiseen.”

VASTUULLISUUS POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen.

Ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän arvot ja strategia, omat säännöt sekä sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäiset ohjeet. Vakuutusten tarjoamisessa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustapaa koskevia ohjeita.

Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu POP Pankki -ryhmässä osaksi päivittäistä liiketoimintaa. Vastuullisuusstrategia ja -visio sekä vastuullisuusohjelman päivittämistarve käsitellään ja päätetään POP Pankkikeskuksen johtoryhmässä ja hallituksessa. Johtoryhmälle raportoiva POP Pankkikeskuksen ESG (Environment, Social and Governance) -työryhmä seuraa vastuullisuuteen liittyvää lainsäädäntöä sekä valmistelee ryhmälle toimintaohjeita ja suosituksia sekä varmistaa EU:n taksonomia-asetuksen mukaisen raportoinnin vaatiman kehitystyön toteutumisen.

Ryhmässä seurataan vastuullisuusohjelman toteutumista liiketoiminnallisten avainlukujen lisäksi erilaisten mittareiden ja tutkimusten avulla. Esimerkiksi asiakastytyytyväisyyttä POP Pankki -ryhmässä seurataan NPS-mittarin avulla sekä osal-

listumalla puolueettoman EPSI Ratingin pankki- ja vakuutustoimialatutkimuksiin. Henkilöstön tyytyväisyyttä tutkitaan säännöllisesti sekä jäsenorganisaatio- että ryhmätasolla.

POP Pankki -ryhmä noudattaa vastuullisuusraportoinnissaan kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä ja julkaisee vastuullisuusraporttinsa osana vuosikertomustaan. POP Pankki -ryhmän toimintakertomuksen Muut kuin taloudelliset tiedot -kohdassa on esitetty tilikaudelta 2023 EU:n taksonomia-asetuksen mukaisesti tiedot siitä, miten ja missä määrin POP Pankki -ryhmän toiminnot liittyvät taksonomia-asetuksen nojalla ympäristön kannalta kestävinä pidettäviin taloudellisiin toimintoihin.

POP PANKIN VASTUULLISUUSVUOSI 2023 OHJELMATEMOITTAIN

POP Pankki -ryhmän vastuullisuusohjelman lähtökohtana on vastuullisuusvisio, jonka mukaan POP Pankki on asiakkaiden, jäsentensä ja paikallisyhteisöjen luotettava kumppani kestäväen hyvinvoinnin luomisessa. Ryhmän vastuullisuusohjelman teemat ovat:

1. Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla
2. Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen
3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

4. Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
5. Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen
6. Jatkuva tietoturvan kehittäminen ja turvallisen pankkiasioinnin edistäminen (lisätty teemaksi vuonna 2023).

Seuraavalla sivulla on käyty läpi POP Pankki -ryhmän vastuullisuusohjelmaa teemoittain sekä vuoden 2023 kohokohtia. Muut kuin taloudelliset tiedot -osiosta löytyvät muun muassa taksonomia-taulukot.

KESTÄVÄN RAHOITUKSEN JA SIOJITTAMISEN EDISTÄMINEN SEKÄ ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ NIIDEN AVULLA

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankkien tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävä kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Vastuullisen luotonannon lähtökohtana on asiakkaan tunteminen ja asiakkaan tilanteen huolellinen selvittäminen. Huomioimme asiakkaan toimintaan tai rahoitettavaan hankkeeseen liittyvät mahdolliset taloudelliset riskit sekä ympäristövaikutukset.

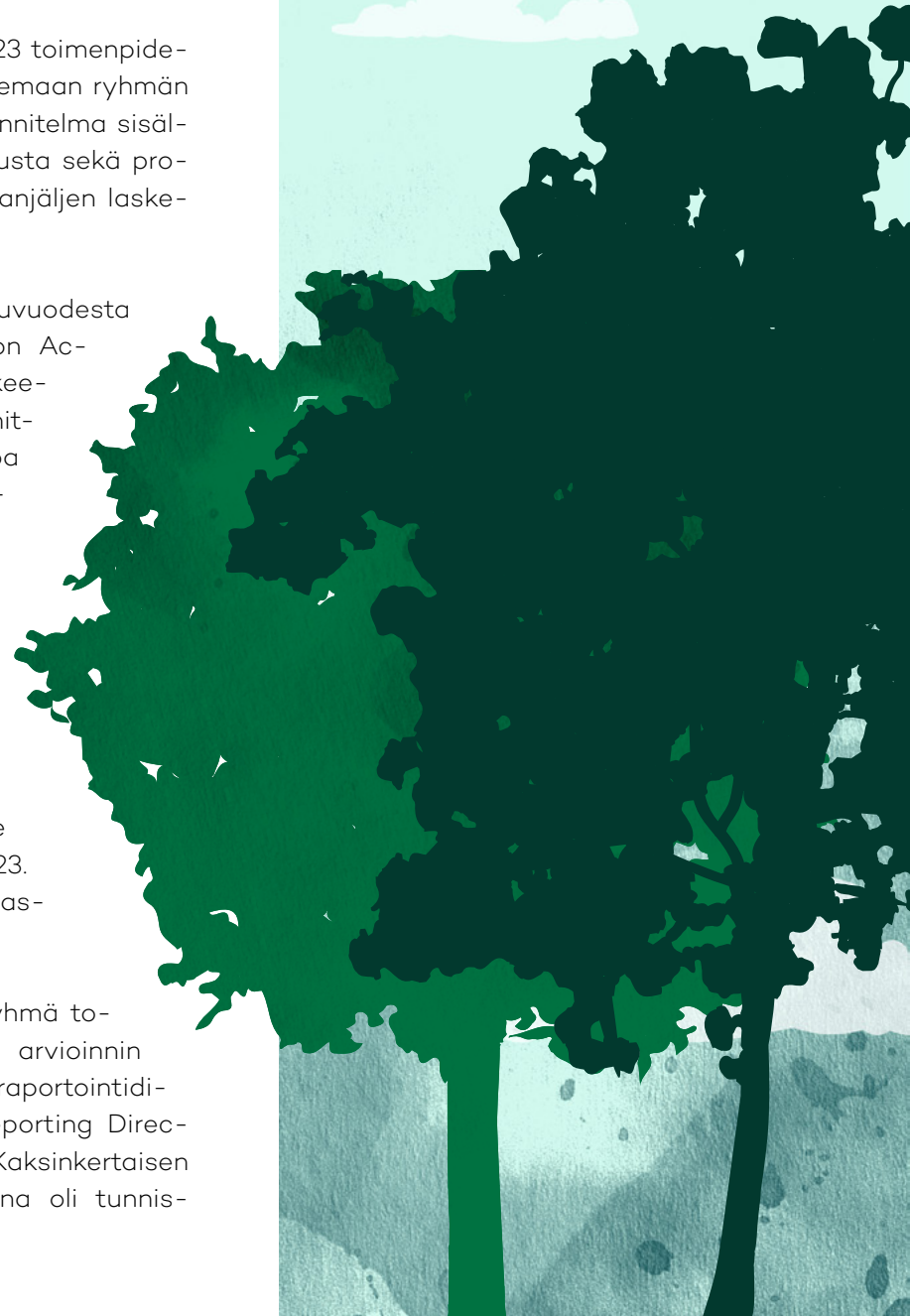
Suurimmalla osalla POP Rahastoista on Morningstarin vastuullisuusrating. Vuonna 2023 näiden rahastojen vastuullisuusratingin keskiarvo oli asteikolla 1–5 mitattuna 3,4 (3,6). Morningstarin vastuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainable Analytics on määrittänyt yrityskohtaisen vastuullisuusratingin.

POP Pankki -ryhmä laati keväällä 2023 toimenpidesuunnitelman vuosille 2023–2024 tukemaan ryhmän vastuullisuusohjelmaa. Toimenpidesuunnitelma sisältää muun muassa henkilöstön koulutusta sekä projektin ryhmän oman toiminnan hiilijalanjäljen laske-
miseksi.

POP Pankki -ryhmä liittyi loppuvuodesta 2023 finanssialan Partnership Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapamitata ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin liittyviä kasvihuonepäästöjä. PCAF-hankkeen kautta saatavat työkalut ja käytänteet tukevat ryhmän vastuullisuusraportoinnin ja tiedonkeruun kehittämistä.

POP Pankkikeskus sai työpaikkojen ympäristövaikutusten pienentämiseen tähtäävän WWF:n Green Office -ohjelman sertifikaatin syksyllä 2023. Bonum Pankki on ollut mukana ohjelmassa vuodesta 2020 lähtien.

Lisäksi syksyllä 2023 POP Pankki -ryhmä toteutti kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin valmistautuakseen EU:n kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) mukaiseen raportointiin. Kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin tarkoituksena oli tunnis-

taa ja määritellä POP Pankki -ryhmälle olennaiset vastuullisuusaiheet. Arvioinnissa olennaisia vastuullisuusaiheita tarkasteltiin kahdesta eri näkökulmasta: POP Pankki -ryhmän vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä vastuullisuusaiheiden taloudellisia vaikutuksia POP Pankki -ryhmään. Kaksoisolennaisuusarvioinnin tulokset ja tunnistetut olennaiset vastuullisuusaiheet määrittelevät kestävyysraportoinnissa julkaistavat aiheet tilikaudesta 2024 lähtien.

PAIKALLISEN MENESTYKSEN, ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN

POP Pankki -ryhmässä vastuullisuustyötä tehdään sekä valtakunnallisesti ryhmänä että paikallisesti alueellisten POP Pankkien toimesta. POP Pankit ovat mukana kehittämässä alueensa elinvoimaisuutta muun muassa rahoittamalla erilaisia hankkeita ja työpaikkoja luovia yrityksiä. POP Pankki -ryhmällä on tästä tunnuksena Suomalaisen Työn Liiton myöntämä Avainlippu-tunnus. Työnantajana POP Pankki -ryhmä työllisti viime vuonna 781 työntekijää, joista 91,8 prosenttia oli vakituisessa työsuhteessa.

Suomalaisena yrityksenä POP Pankki -ryhmä maksaa veronsa Suomeen. Ryhmään kuuluvien yritysten kotipaikat kattavat 20 eri paikkakuntaa, jolloin sen maksamat verot kohdentuvat laajasti asiakastoimialueille. Lisää POP Pankki -ryhmän verojalanjäljestä voi lukea sivulta 17-18.

Osuuspankkeina POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia pankkeja. POP Pankin jäsenyysoikeuttaa osallistumaan pankin päätöksentekoon osuuskunnan kokouksessa tai ylintä päätösvaltaa käyttävän edustajiston jäsenten valintaan. POP Pankit toteuttavat omistajiensa tahtoa, joka nivoutuu ryhmän perustehtävään edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä.

POP Pankki -ryhmä osallistui vuonna 2023 valtakunnalliseen Omissa käsissä -edunvalvontavaltuutuskampanjaan, nuorille finanssiala tutuksi tuovaan etätET-ohjelmaan sekä Melan Välitä viljelijästä -projektiin. POP Pankit ovat myös tarjonneet laajasti digitaalisten pankkipalvelujen turvalliseen käyttämiseen liittyvää opastusta ja tiedotaneet eri kanavissa erilaisista huijauksista.

Paikallisyhteisöjen tuen tarve on yksilöllistä ja se voi olla niin lasten, nuorten kuin seniorikansalaisten avustamista. POP Pankit ovatkin aktiivisia seura- ja yhdistystyön tukijoita ja POP-hiihtoihin sekä jalkapallo- ja pesäpallokouluihin voi osallistua eri puolella Suomea. Lisäksi esimerkiksi POP Pankki Lavia juhlisti 100-vuotisjuhlavuottaan muun muassa järjestämällä kirkkokonsertin, julkaisemalla pankin historiikin peilaten samalla koko Lavian seudun kehitystä sekä tukemalla paikallisia yhdistyksiä yhteensä 100 000 euron juhlavuoden lahjoituksella. POP Pankki Kannonkoski oli puolestaan tukemassa alueen seurakuntaa sotaveteraanien hautalyhtyjen uusimisen osalta. POP Pankit ovat myös olleet mukana erilaisissa senioritapah-tumissa ja vierailleet kouluissa luennoimassa talousosaamisesta.

Pitkät asiakassuhteet ovat POP Pankille tärkeä liiketoiminnallinen periaate ja tätä kuvaa myös POP Pankin vuoden 2023 aikana valmisteltu brändiuudistus sekä sen uusi slogan Elämäsi pankki.

LIIKETOIMINNAN AVOIMUUS JA LÄPINÄKYVYYS

POP Pankki -ryhmän viestintä perustuu aktiiviseen ja avoimeen tiedonvälitykseen. Peruseriaatteena on, että kaikilla sidosryhmillä on yhdenvertainen ja samanaikainen mahdollisuus tiedon saantiin. Viestinnässä annetaan oikeat ja riittävät tiedot toiminnasta.

POP Pankki -ryhmä edellyttää, että kaikki työntekijät, toimiva johto ja hallinnon jäsenet tuntevat hyvän hallintotavan mukaiset ohjeet ja toimivat niiden mukaisesti. Hyvän hallintotavan noudattamista valvoo keskusyhteisön hallitus. Puutteet luotettavan hallinnon järjestämisessä ja mahdolliset säännösten noudattamattomuudesta johtuvat merkittävät riskit ja syntyneet vahingot raportoidaan välittömästi hallitukselle. Hallitukselle ilmoitetaan välittömästi myös johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sekä compliance officerin luotettavuuden, sopivuuden tai ammattitaidon kyseenalaistumisesta.

POP Pankki -ryhmässä on mahdollista raportoida väärinkäytösepäilyistä compliance-toiminnolle ja sisäiselle tarkastukselle luottamuksellisesti tarkoitukseen varattua viestintäkanavaa (whistleblowing) käyttäen. Mahdollisen ristiriitatilanteen muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esimerkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla. Compliance-toimintoon kuuluva henkilö raportoi keskusyhteisön hallitukselle vuoden aikana tehtyjen aiheellisten ja aiheettomiksi osoittautuneiden whistleblowing-ilmoitusten määrän yhteisöittäin.

POP Pankkikeskuksen hallitus vahvistaa ja säännönmukaisesti päivittää jäsenluottolaitoksilleen ohjeen sisäpiirirekisteristä, arvopaperiomistuksen ilmoitusvelvollisuudesta ja kaupankäyntisäännöistä. Henkilöstöön kuuluva ei saa osallistua hänen ja jäsenluottolaitoksen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa ottaa osaa jäsenluottolaitoksen ja kolmannen henkilön välistä asiaa koskevaan käsittelyyn, mikäli hänellä on odotettavissa olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa jäsenluottolaitoksen edun kanssa.

Eturistiriitatilanteen mahdollisesti syntyessä se raportoidaan läpinäkyvästi asiaan liittyville asiakkaille, jotka voivat huomioida tilanteen omassa päätöksenteossaan, sekä keskusyhteisön hallitukselle. Kaikkia asiakkaita kohdellaan POP Pankki -ryhmässä oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaiden toimintaan ja taustoihin perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää, jotta asiakkaille voidaan tarjota hänelle sopivia tuotteita ja palveluita. Asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään asianmukaisesti. Yhteistyökumppaneita valittaessa POP Pankki -ryhmä pyrkii huomiomaan, että kumppanin arvot ovat yhdenmukaisia POP Pankki -ryhmän arvojen kanssa ja yhteistyökumppani ei aiheuta merkittävää maineriskiä tai heikennä tarjottavien palveluiden laatua.

Vuonna 2023 viranomaisten lisäksi POP Pankki -ryhmän keskeisimpiä ulkoisia sidosryhmiä ovat finanssialan edunvalvontajärjestö Finanssiala ry, osuustoiminnan edunvalvontajärjestö Osuustoimintakeskus Pelervo sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Välitä viljelijästä -hanke). Ryhmän liiketoiminnallisiin yhteistyökumppaneihin lukeutuvat POP Pankin sijoitustuotevalikoiman osalta Aktia Rahastoyhtiö Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy ja UB Omaisuudenhoito Oy. Arvopaperipalveluissa yhteistyökumppanina on Nordnet Bank Ab Suomen sivuliike. POP Pankkien välittämät eläke- ja säästövakuutustuotteet tuottavat Aktia Henkivakuutus Oy ja Sp-Henkivakuutus Oy sekä lainavakuutustuotteet AXA-konserni ja Sp-Henkivakuutus Oy. Yhteistyön tarkoituksena on turvata kilpailukykyiset eläke-, säästö- ja lainavakuutuspalvelut POP Pankkien asiakkaille. Puro Finance Oy tuottaa POP Pankin yritysasiakkaille suunnatun Laskuraha-palvelun. POP Pankin tietojärjestelmien toimittajana toimii Oy Samlink Ab ja peruspankkijärjestelmä uudistuksen osalta Crosskey Banking Solutions Ab Ltd. Viranomais- ja riskiraportoinnin osalta teemme yhteistyötä ALM Partners Oy:n kanssa. Taloushallinnon toimintoja on ulkoistettu Figure Taloushallinto Oy:lle, jonka POP Pankki -ryhmä omistaa muiden kyseisen yhtiön asiakaspankkien kanssa.

POP Pankki -ryhmän hallintoa on avattu lisää liitteessä 3 ja sivuillamme julkaistussa selvityksessä POP Pankki -ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

VEROTUSTA KOSKEVAT PERIAATTEET

POP Pankki -ryhmä toimii Suomessa, joten ryhmä maksaa veroja Suomen lakien ja säännösten mukaisesti. POP Pankkien tuloksestaan maksamat yhteisöverot jakautuvat pankkien asiakastoimialueille hyödyttäen siten paikallisia yhteisöjä. POP Pankki -ryhmän tuloverot vuoden 2023 verotettavasta tuloksesta olivat 14,2 (3,9) miljoonaa euroa ja efektiivinen verokanta laskennalliset verot huomioiden 19,8 (20,2) prosenttia.

Muita välittömiä veroja ovat kiinteistöverot ja veroluonteiset maksut, jotka sisältyvät liiketoiminnan kuluihin. POP Pankki -ryhmän verojalanjälki vuodelta 2023 oli 36,9 (24,5) miljoonaa euroa. Tilikauden ja vertailukauden luvuissa ei ole mukana tilikaudella 2023 myydyin ja lopetetuiksi toiminnoiksi luokitellun vahinkovakuutustoiminnan veroja.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Maksettavat verot		
Tulovero	14 229	3 910
Kiinteistövero	143	164
Työnantajan sosiaaliturva- ja eläkemaksut	8 064	7 352
Muut verot	63	68
Maksettavat verot yhteensä	22 499	11 494
Tilitetyt verot		
Arvonlisäverot	139	138
Ennakonpidätykset palkoista	13 284	12 331
Lähdeverot	938	581
Tilitetyt verot yhteensä	14 361	13 050
Verojalanjälki yhteensä	36 860	24 544

POP Pankki -ryhmä maksaa välillisenä verona arvonlisäveroa. Rahoituspalvelujen myynti ja välitys ei ole arvonlisäverotuksen piirissä olevaa palvelua, min-
kä vuoksi myöskään palveluihin kohdistuvista hankin-
noista ei voi vähentää arvonlisäveroa. Muusta toimin-
nasta ryhmä on arvonlisäverovelvollinen. Tämän vuoksi

hankintojen sisältämä arvonlisävero jää pääsääntöi-
sesti ryhmän kuluksi. Hankintojen sisältämää arvon-
lisäveroa ei ole huomioitu verojalanjäljen laskennassa.

Ryhmä tilittää Suomen valtiolle lisäksi suorituksista
kerättyjä veroja, kuten ennakonpidätykset työnteki-
jölle maksetuista palkoista ja lähdeverot asiakkaiden
talletuksille maksetuista koroista. POP Pankki -ryh-
män tavoitteena on verotettavan tulon oikea-aikainen
raportointi ja verojen maksu asianmukaisesti.

Ryhmärakenteella ei pyritä aktiivisesti vaikuttamaan
efektiiviseen veroasteeseen. Verojen maksun asian-
mukaisuus pyritään varmistamaan laatimalla veroil-
moitukset huolellisesti. Veroilmoituksiin liittyvät ope-
ratiiviset tehtävät on ulkoistettu Figure Taloushallin-
to Oy:lle. Ryhmällä ei ole erillistä verotoimintoa. Ryh-
män verotusta koskevat asiat sisältyvät taloushallin-
non organisaatioon ja asiakkaisiin ja tuotteisiin liitty-
vät veroasiat lakiasioden organisaatioon. POP Pank-
ki -ryhmä keskustelee avoimesti veroviranomaisten
kanssa. Mahdollisista veroriskeistä raportoidaan POP
Pankkikeskuksen johtoryhmälle ja hallitukselle.

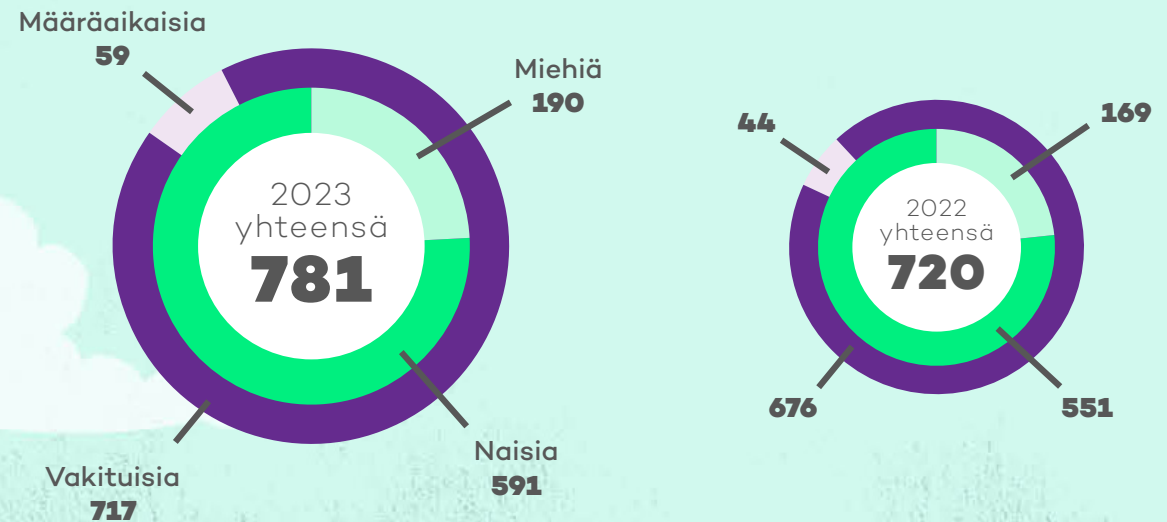
HENKILÖSTÖN YHDENVERTAISUUS SEKÄ MONIMUOTOISUUDEN JA TYÖHYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

POP Pankki -ryhmässä kunnioitetaan työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samanarvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

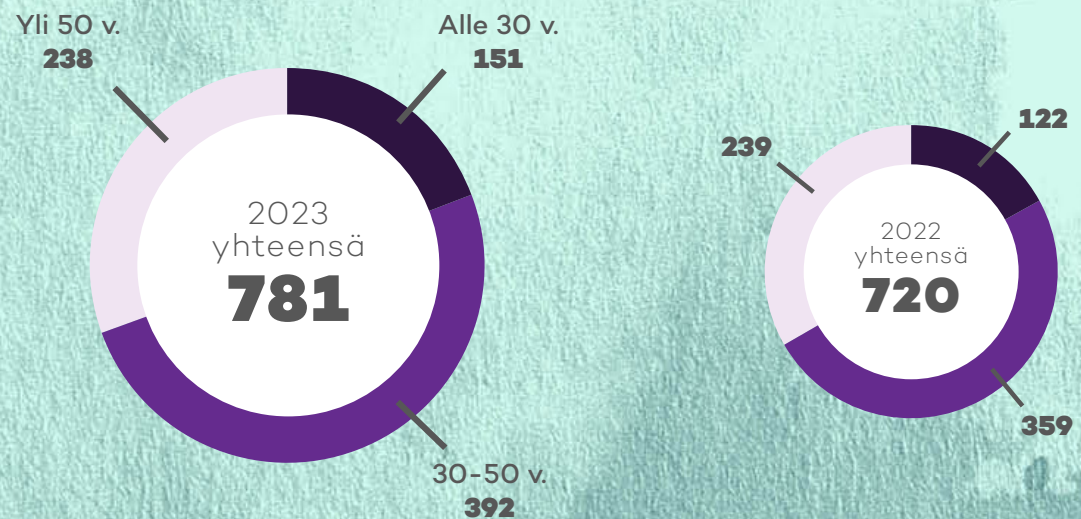
POP Pankki -ryhmään oli työsuhteessa vuoden 2023 lopussa 781 (720) henkilöä, joista pankkitoiminnassa 674 (622) henkilöä ja muissa toiminnoissa 107 (98) henkilöä. Vertailukaudella vakuutustoiminnassa työskenteli 133 henkilöä. Ryhmän keskimääräinen työntekijämäärä vuoden aikana oli 745 (700).

Jatkuvien toimintojen osalta vakituksia työntekijöitä oli 717 ja määräaikaista 59. Vakituisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista oli 91,8 prosenttia. Alle 30-vuotiaita työntekijöitä ryhmässä on hieman edellistä vuoden enemmän eli 19,3 prosenttia. Yli 50-vuotiaiden osuus on sama kuin viime vuonna, 30,5 prosenttia. Ryhmän henkilöstön sukupuolijakauma heijastaa naisvaltaisen finanssialan keskiarvoa. Naisten osuus ryhmän henkilöstöstä oli 75,7 (73,5) ja miesten osuus 24,3 (26,5) prosenttia.

POP PANKKI -RYHMÄN TYÖNTEKIJÄT JA TYÖSUHTEET

POP PANKKI -RYHMÄN HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

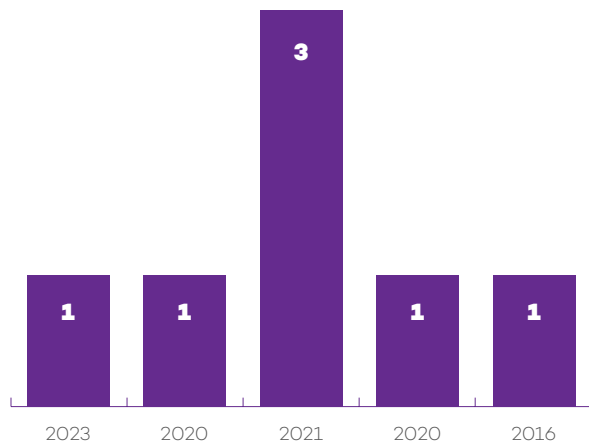

KESKUSYHTEISÖN HALLITUS

POP Pankkikeskus osk:n hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Vuonna 2023 POP Pankkikeskuksen hallitus koostui seitsemästä jäsenestä, joista 57 prosenttia oli toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Hallituksessa on elokuusta lähtien ollut 5 miestä ja 2 naista. Ikäjakaumaltaan 29 prosenttia hallituksen jäsenistä kuuluu 30–50-vuotiaiden ikäryhmään ja 72 prosenttia edustaa yli 50-vuotiaiden ikäryhmää.

Hallituksen viimeisimmät nimitykset on tehty vuonna 2023, pisimpään toiminut hallituksen jäsen on nimitetty tehtäväänsä vuonna 2016. Seuraava graafi osoittaa hallituksen jäsenten jakautumisen liittymisvuosien mukaan. Hallituksen kokoonpano on esitelty tarkemmin sivulla 36–37.

POP PANKKIKESKUKSEN NYKYISTEN HALLITUSJÄSENTEN ALOITUSVUOSIEN MUKAAN

HENKILÖSTÖN HYVINVOINNIN JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Vuonna 2023 POP Pankki -ryhmässä otettiin käyttöön uusi osaamisen kehittämisohjelma, jossa määriteltiin erilaiset roolit ja rooleihin kuuluvat koulutusvaatimukset ryhmässä. Koulutusohjelmamallien kattavuus koko ryhmän henkilöstön osalta on 92 % (luvussa mukana myös vanhempainvapaalla olevat henkilöt, joille tietoa ei ole syötetty). Lisäksi vuoden aikana otettiin käyttöön osaamiskokonaisuutta tukeva, ryhmätason keskitetty koulutusten hallintajärjestelmä sekä osaamisen kehittymistä tukeva koulutusseurantaraportti.

POP Pankki -ryhmä teetti heinä-elokuussa 2023 laajan henkilöstökyselyn, jonka vastausprosentti oli 60. Kokonaisuutena POP Pankki -ryhmän henkilöstötyytyväisyys on hyvällä tasolla NPS:n ollessa 28. Suurimmaksi vahvuudeksi ja työtyytyväisyyden lähteeksi koettiin hyvähenkinen työyhteisö sekä POP Pankki -ryhmän missiosta, visiosta, arvoista ja toimintamallista nouseva työn merkityksellisyyden tunne. Keskimäärin POP Pankin työilmapiiri ja työyhteisö koettiin erittäin myönteisinä ja voimaannuttavina. Haasteiksi nousivat POP Pankki -ryhmän koosta johdettavissa olevat suureksi koettu työn määrä ja vaativuus, pieneksi koettu henkilöstömäärä sekä moniosaamisen vaatimus.

Koronavuosia lukuun ottamatta joka toinen vuosi järjestetty koko ryhmän POP it -henkilöstötilaisuus pidettiin lokakuussa 2023 Tampereella. Tilaisuus kokosi ennätysosallistujamäärän.

POP Pankki -ryhmä on myös osallistunut neljättä vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan.

HARMAAN TALouden, KORRUPTION JA RAHANPESUN ESTÄMINEN

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämiseen liittyvän riskienhallinnan toimintamallin pitkäjänteistä vahvistamista ja osaamistasoa on jatkettu vuonna 2023 koko yhteenliittymän tasolla. Huomiota on kiinnitetty erityisesti sääntelyn asettamien edellytysten toteutumisen varmistamiseen esimerkiksi asiakkaan tuntemiseen liittyvien toimenpiteiden osalta. Lisäksi maksuliikenteen monitoroinnissa hyödynnettävän nykyisen järjestelmän kehitystyötä on jatkettu aktiivisesti ja osana peruspankkijärjestelmän käyttöönottoprojektia tähtäävää uuden monitorointijärjestelmän käyttöönottoa on valmisteltu vuoden aikana.

JATKUVA TIETOTURVAN KEHITTÄMINEN JA TURVALLISEN PANKKIASIOINNIN EDISTÄMINEN

POP Pankki -ryhmä teki syksyllä 2022 kattavan si-dosryhmäkyselyn, jonka perusteella vuonna 2023 vastuullisuusohjelman painopistealueisiin päivitettiin uusi teema tietoturva ja turvallisuudesta pankkiasioinnista. POP Pankki -ryhmässä tietoturvaa kehitetään jatkuvasti parhaita käytäntöjä seuraten, ja tietoturvalliset toimintamallit ovat kiinteä osa kehitysprosesseja.

Huijausten estämiseksi POP Pankki -ryhmä on tiedottanut ja kouluttanut säännöllisesti henkilökuntaansa tunnistamaan erilaisia huijauksiin liittyviä ilmiöitä. Koulutuksessa ryhmä on muun muassa hyödyntänyt CyberCoachin tuottamaa, pelillistämiseen pohjautuvaa työkalua. Lisäksi POP Pankki -ryhmä on tiedottanut asiakkaita eri kanavissa huijauksista sekä turvallisuudesta pankkiasioinnista. Ryhmän toissa vuonna lanseeraama turvallisuus-sähköposti on ollut edelleen tehokas keino kerätä asiakkailta tietoa POP Pankin nimissä lähetetyistä huijausviesteistä ja sivustoista.

POP PANKKI -RYHMÄN GRI-SISÄLTÖINDEKSI

GRI-tunnus	GRI-sisältö	Sivu tai osoite	Selite tai kommentti
Käyttöilmoitus: POP Pankki -ryhmä on raportoinut tässä GRI-sisältöindeksissä mainitut tiedot ajalta 1.1.2023–31.12.2023 viitaten GRI-standardeihin			
Käytetty GRI 1	GRI 1: Foundation 2021		
GRI 2: Yleiset Tiedot 2021			
2-1-a	Organisaation tiedot; organisaation virallinen nimi		POP Pankki -ryhmä
2-1-b	Organisaation tiedot; organisaation rakenne ja omistajuus	sivut 6, 24-25, 87	POP Pankki -ryhmä tiivistetysti, POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-1-c	Organisaation tiedot; pääkonttorin sijainti		POP Pankki -ryhmän keskusorganisaatio POP Pankkikeskus osk on rekisteröity Helsinkiin. Sen pääkonttori on Espoossa.
2-1-d	Organisaation tiedot; toimintamaat		POP Pankki -ryhmä toimii Suomessa.
2-2	Organisaation vastuullisuusraportointiin sisältyvät kokonaisuudet	sivut 24-25	POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä
2-3	Raportointijakso, taajuus ja yhteistiedot		Raportti julkaistaan vuosittain POP Pankki -ryhmän toimintakertomuksen yhteydessä kattaen näin ollen taloudellisen raportointikauden 1.1.-31.12.2023. Lisätietoja raportista saa POP Pankkikeskuksen viestintäpäälliköltä; https://www.poppankki.fi/poppankki/medialle
2-5	Riippumaton varmennus		Raporttia ei ole varmennettu
2-6	Toiminnot, arvoketju ja muut liikesuhteet	sivut 6-8, 16-17	POP Pankki -ryhmä tiivistetysti, avainluvut, liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
2-7	Työntekijät	sivu 19	Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
2-9	Hallintorakenne ja kokoonpano	sivut 19, 36-37, 87-89	Keskusyhteisön hallitus, POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-10	Ylimmän hallintoelimen nimittäminen ja valinta	sivut 36-37, 87-89	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-11	Ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja	sivu 36-37	POP Pankkikeskus osk:n hallinto
2-12	Ylimmän hallintoelimen rooli vaikutusten hallinnan valvonnassa	sivut 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-13	Vaikutusten hallinnan vastuun delegointi	sivut 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-14	Ylimmän hallintoelimen rooli vastuullisuuden raportoinnissa	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-15	Eturistiriidat	sivut 16-17	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
2-16	Kriittisten epäkohtien kommunikointi	sivut 16-17	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
2-19	Palkka- ja palkkiopolitiikka	sivut 37, 91-92, 158	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät; Liite 37 Lähipiiritiedot
2-20	Prosessi palkan ja palkkioiden määrittämiseksi	sivut 37, 91-92	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
2-22	Lausunto kestävän kehityksen strategiasta	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
2-26	Mekanismit neuvojen hakemiseen ja huolien esittämiseen	sivut 16-17	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

GRI 3: Merkittävät aihealueet 2021

3-1	Prosessi olennaisuuden arviointiin	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
3-2	Luettelo olennaisista aiheista	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä
3-3	Olennaisten aiheiden hallinta	sivu 13	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä

GRI 201: Taloudelliset tulokset 2016

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	sivut 28-29	POP Pankki -ryhmän tulos ja tase
-------	--	-------------	----------------------------------

GRI 205: Korruptionvastaisuus 2016

205-3	Vahvistetut korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet		Ei tapauksia vuonna 2023
-------	---	--	--------------------------

GRI 207: Verot 2019

207-1	Verotusperiaatteet	sivut 17-18	Verotusta koskevat periaatteet
207-4	Maakohtainen raportointi	sivut 6, 65	POP Pankki -ryhmä tiivistetysti, Rahavirtalaskelma

GRI 404: Koulutus ja henkilöstön kehittäminen 2016

404-2	Osaamisen kehittämiseen ja muutokseen liittyvät ohjelmat	sivu 20	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä; henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen
-------	--	---------	--

GRI 405: Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet 2016

405-1	405-1 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	sivut 19-21	Keskusyhteisön hallitus, henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden työhyvinvoinnin edistäminen
-------	---	-------------	--

GRI 406: Syrjintäkielto 2016

406-1	Syrjintätapaukset ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	sivu 19	Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä; ei raportoituja tapauksia.
-------	--	---------	--

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2023

POP PANKKI -RYHMÄ JA POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄ

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille. POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia osuuskuntamuotoisia pankkeja. POP Pankin perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä.

POP PANKKI -RYHMÄN RAKENNE

POP Pankit muodostavat POP Pankki -ryhmän yhdessä POP Pankkikeskus osk:n sekä näiden määräysvallassa olevien yhteisöjen kanssa. POP Pankit ovat POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia. POP Pankkikeskus osk ja sen jäsenluottolaitokset ovat talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesti keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankit, POP Pankkikeskus ja näiden määräysvallassa olevat palveluyhtiöt muodostavat POP Pankkien yhteenliittymän.

POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja se vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta. POP Pankkikeskus osk:lla on kaksi tytäryhtiötä, Bonum Pankki Oyj ja POP Asuntoluottopankki Oyj, jotka ovat myös sen jäsenluottolaitoksia.

Bonum Pankki Oyj toimii POP Pankkien keskusluottolaitoksena ja hankkii ryhmälle ulkoista rahoitusta laskemalla liikkeeseen vakuudettomia velkakir-

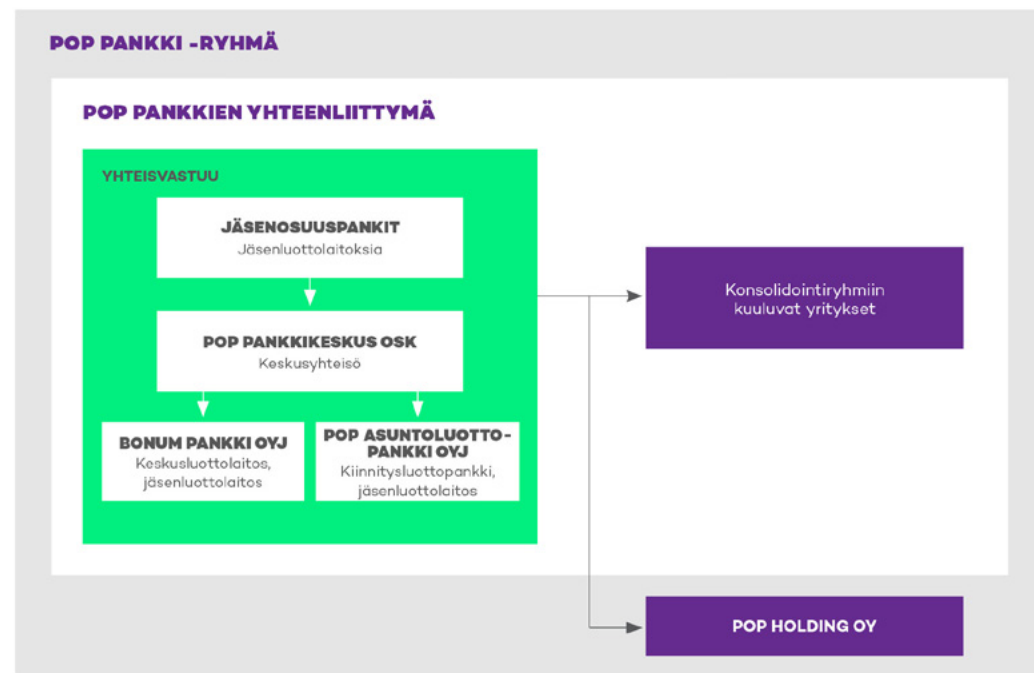
joja. Bonum Pankki Oyj vastaa myös POP Pankkien korttiliiketoiminnasta, ryhmän maksuliikenteestä ja keskitetyistä palveluista sekä myöntää luottoja vähittäisasiakkaille. POP Asuntoluottopankki Oyj vastaa ryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkovelkakirjalainoja.

POP Pankki -ryhmään kuuluu myös POP Pankkien ja POP Pankkikeskuksen omistama POP Holding Oy,

joka omistaa 30 prosenttia Suomen Vahinkovakuutus Oy:stä. Suomen Vahinkovakuutus Oy käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus ja se kuuluu LähiTapiola-ryhmään. POP Holding Oy ei kuulu POP Pankkien yhteenliittymään, eikä se ole keskinäisen vastuun piirissä.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

MUUTOKSET POP PANKKI -RYHMÄN RAKENTEESSA

POP Pankki -ryhmä luopui toukokuussa 2023 määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä ja jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana. Suomen Vahinkovakuutus Oy yhdistellään jatkossa POP Pankki -ryhmän yhdisteltyyn IFRS-tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä.

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio, kun Jämijärven Osuuspankki sulautui toukokuun lopussa Kurikan Osuuspankkiin. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 18 osuuspankkia. Sulautuminen on yhteenliittymän sisäinen järjestely, eikä sillä ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän yhdisteltyyn taloudelliseen informaatioon.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maailmantalous kasvoi vuonna 2023 hitaasti, erityisesti viime vuosien maailmantalouden veturina toimineen Kiinan kasvu hidastui. Euroopassa nähty nopea inflaatio ja sitä seurannut korkotason nosto sekä energiakriisi näkyivät kasvun heikentymisenä myös euroalueella. Erityisesti Euroopan suurimman talouden Saksan talous on alkanut yskiä ja siksi Suomen talouden kehitys ei saa vienstä kaipaamaansa vetoapua. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkui edelleen ja sen aiheuttama epävarmuus heijastuu sekä talouden kehitykseen että turvallisuusympäristöön.

Suomen taloudessa nähtiin vuonna 2023 selvä käänne heikompaan. Voimakas inflaatio heikensi edelleen myös kotitalouksien ostovoimaa, vaikka palkkaratkaisut nostivat nimellispalkkoja aikaisempaa enemmän. Myös nopeasti noussut korkotasoa käänsi kuluttajien mielialoja pessimistisemmiksi talouden kehityksen suhteen. Asuntojen ja kestokulutustavaroiden hankinnat vähenivät vuoden aikana selvästi ja tämä painoi monia toimialoja, erityisesti asuntorakentamista ja kauppaa. Kotitalouksien kuluttamista ajatellen nähtiin kuitenkin loppuvuonna varovainen positiivinen signaali, kun Euroopan keskuspankki päätti koronnostojen ketjun ja markkinat kääntyivät odottamaan korkojen laskua. Myös inflaatiovauhti hidastui loppuvuonna merkittävästi. Suomessa energian hinnan ja saatavuuden osalta tilanne parantui edellisvuodesta, kun tuulivoiman ja ydinvoiman tuotantokapasiteetti on kasvanut.

Suomessa rakentaminen oli poikkeuksellisen vilkasta 2020-luvun alkuvuosina, mutta jo 2022 nähtiin rakentamisessa ensimmäiset merkit käänteestä alaspäin. Koronapandemian jälkeinen voimakas inflaatio ja korkojen nousu johtivat rakennuslupien ja rakennusaloitusten määrän romahtamiseen vuonna 2023, kun samanaikaisesti ostajat muuttuivat aikaisempaa varovaisemmiksi. Kun lisäksi asuntosijoittajat suurena ostajaryhmänä pitkälti katosivat asuntomarkkinoilta, asuntojen hinnat jatkoivat alenemistaan vuonna 2023. Rakennusalan merkitys Suomen taloudelle on suuri, joten rakentamisen hidastuminen painoi etenkin loppuvuonna bkt:n kehitystä.

Maatalouden tuotantopanosten hinnat laskivat vuonna 2023 edellisvuodesta, mutta useimmilla tuotantosuunnilla laskeva tuottajahintojen kehitys sekä korkojen nousu ovat pitäneet investoinnit alhaisella tasolla. Tilojen väliset kannattavuuserot jatkoivat kasvuaan. Puun hinta oli historiallisen korkealla tasolla, kun kilpailu puun ostajien välillä on lisääntynyt puun tuonnin päätyttyä Venäjältä.

Vaikka kotitalouksien ostovoiman kehitys oli vuonna 2023 heikkoa, pysyi työttömyys edelleen kurissa. Kotitaloudet ovat hoitaneet edelleen luottojaan pääsääntöisesti hyvin. Yritysten konkursien määrä kääntyi kuitenkin selvään kasvuun ja heikentynyt taloustilanne johti myös lomautusten määrän lisääntymiseen. Heikentynyt taloussuhdanne heijastuu pankkien järjestämättömien luottojen ja luottotappioiden määriin.

KESKEISET TAPAHTUMAT

VAKUUTUSYHTIÖN ENEMMISTÖOMISTUKSEN MYYNTI LÄHITAPIOLALLE

POP Pankki -ryhmä myi 70 prosenttia Suomen Vahinkovakuutus Oy:n osakekannasta LähiTapiolalle 25.5.2023. Suomen Vahinkovakuutus Oy jatkaa toimintaansa omana itsenäisenä yhtiönä ja käyttää jatkossakin vakuutustuotteissaan POP Vakuutus -brändiä. POP Pankki -ryhmä kirjasi myynnistä tulokseen 41,9 miljoonan euron tuoton ja kokonaisuudessaan vakuutustoiminnan positiivinen vaikutus ryhmän tulokseen oli 45,2 miljoonaa euroa. Yhteenliittymän vakavaraisuus parani vakuutustoimintaan sitoutuneen pääoman pienentymisen seurauksena.

Määräysvallasta luopumisen seurauksena POP Pankki -ryhmän johto ei enää seuraa vakuutustoimintaa erillisenä toimintasegmenttinä. POP Pankki -ryhmällä on jatkossa vain yksi toimintasegmentti. Yrityskaupan jälkeen ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään POP Pankki -ryhmän omistususuutta vastaava osuus yhtiön tuloksesta pääomaosuusmenetelmällä.

YHTEISTYÖ LÄHITAPIOLAN KANSSA

POP Pankki -ryhmä ja LähiTapiola ovat aloittaneet vuoden 2023 aikana yhteistyön. Ryhmät tavoittelevat laajaa yhteistyötä sekä alueellisesti että tuotetasolla. Yhteistyö on käynnistynyt hyvin ja sitä tullaan syventämään jatkossa.

RYHMÄRAKENTEEN MUUTOKSET

POP Pankkien määrä supistui yhdellä toukokuun lopussa, kun Jämijärven Osuuspankki sulautui Kurikan Osuuspankkiin. POP Pankki -ryhmään kuuluu sulautumisen jälkeen 18 POP Pankkia. POP Pankki -ryhmän sisäistä tehtävien jakoa kehitettiin tilikauden aikana laajentamalla POP Pankeille keskitetyt tuotettuja palveluja Bonum Pankin palvelukeskuksessa. Palvelukeskuksen tehtäviin kuuluu asiakkaiden puhelin- ja chat-palvelun lisäksi koko ryhmää palvelevat rahanpesun estämisen toiminnot sekä erilaisia keskitetyt tuotettuja back office -palveluja. Palvelukeskuksen tavoitteena on parantaa ryhmän operatiivisen toiminnan tehokkuutta.

POP PANKKI -RYHMÄN VASTUULLISUUSOHJELMA

POP Pankki -ryhmän vastuullisuusvision mukaan POP Pankki on asiakkaiden, jäsentensä ja paikallisyhteisöjen luotettava kumppani kestävän hyvinvoinnin luomisessa. Keväällä 2023 POP Pankki -ryhmä laati toimenpidesuunnitelman vuosille 2023–2024 tukemaan ryhmän vastuullisuusohjelmaa. Toimenpidesuunnitelma sisältää muun muassa henkilöstön koulutusta sekä projektin ryhmän oman toiminnan hiilijalanjäljen laskemiseksi. POP Pankki -ryhmä on aloittanut valmistautumisen uusia raportointivelvoitteita tuovaan EU:n kestävyysraportointidirektiiviin, jota varten ryhmä laati olennaisia vastuullisuusaiheita kartoittavan kaksinkertaisen olennaisuuden analyysin.

JÄRJESTELMÄUUDISTUSHANKE

POP Pankki -ryhmä käynnisti vuonna 2022 perusjärjestelmiään koskevan uudistushankkeen, jossa ryhmä uudistaa koko peruspankkijärjestelmänsä ja viranomaisraportoinnin ratkaisut sekä niihin liittyvät integraatiot ja tietovarastoinnin. Uuden peruspankkijärjestelmän toimittaa suomalainen IT-yhtiö Crosskey. Hankkeen tavoitteena on parantaa pankkitoiminnan järjestelmäkehityksen kustannustehokkuutta ja nopeutta. Tietovarastoinnin uudistus mahdollistaa joustavamman raportoinnin ja parantaa POP Pankki -ryhmän mahdollisuuksia hyödyntää data-analyysyä liiketoiminnassaan.

Osana kokonaisuutta vuoden 2023 aikana otettiin käyttöön asiakastietojen hallintajärjestelmä kaikissa POP Pankeissa. Lisäksi ryhmässä valmistauduttiin toimistoinfran uudistukseen, jonka kumppaniksi on valittu Tietokeskus Oy. Ryhmä arvioi ottavansa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön vuoden 2025 aikana. Järjestelmäudistushanke aiheuttaa ryhmälle päällekkäisiä kustannuksia hankkeen aikana, kun nykyisten järjestelmien rinnalla valmistellaan uusien järjestelmien käyttöönottoa.

POP PANKKI -RYHMÄN VARAINHANKINTA

POP Pankki -ryhmään kuuluva POP Asuntoluotopankki Oyj laski huhtikuussa liikkeeseen toisen katetun joukkovelkakirjalainan yhden miljardin euron suuruisen katettujen joukkovelkakirjalai-

nojen ohjelmastaan. Katetun joukkovelkakirjalainan nimellisarvo on 250,0 miljoonaa euroa. Lisäksi Bonum Pankki Oyj laski liikkeeseen heinäkuussa joukkovelkakirjalainan nimellispääomaltaan 50,0 miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmä on osallistunut Euroopan keskuspankin TLTRO-rahoitusoperaatioon vuosina 2020-2021 yhteensä 128,4 miljoonalla eurolla. TLTRO-rahoituksesta erääntyi kesäkuussa 50,0 miljoonaa euroa. Jäljellä oleva rahoitus erääntyy vuonna 2024.

LUOTTOLUOKITUS

S&P Global Ratings vahvisti lokakuussa 2023 Bonum Pankki Oyj:n luottoluokituksen ja muutti näkymät vakaista positiiviseksi. Bonum Pankki Oyj:n pitkäaikainen investointitason (investment grade) luottoluokitus on 'BBB' ja lyhytaikainen 'A-2'.

Luottoluokittaja S&P Global Ratings vahvisti huhtikuussa ja lokakuussa 2023 POP Asuntoluotto pankki Oyj:n lainaohjelmalle sekä liikkeeseen lasketuille joukkovelkakirjalainoille 'AAA' luottoluokituksen vakain näkymin.

POP PANKKI -RYHMÄN TULOS JA TASE

POP PANKKI -RYHMÄN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tuloslaskelman erät (1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023*	1.1.-31.12.2022*	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Korkokate	178 108	93 326	78 338	74 099	69 318
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	44 016	42 098	36 326	31 049	30 013
Vakuutuskate	-	-	13 192	11 611	10 913
Sijoitusten nettotuotot	-2 355	-602	10 028	1 298	15 588
Henkilöstökulut	-49 204	-43 571	-50 655	-43 531	-42 843
Liiketoiminnan muut kulut	-63 703	-58 303	-55 464	-51 978	-47 927
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	-17 271	-7 738	-10 390	-7 468	-6 528
Tulos ennen veroja	89 326	26 155	44 670	12 919	26 150

Keskeiset tase-erät (1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Luottokanta	4 562 254	4 448 480	4 243 829	3 868 147	3 635 488
Talletuskanta	4 321 022	4 331 041	4 222 364	4 086 045	3 746 305
Vakuutusvelka	-	48 241	52 692	43 915	38 606
Oma pääoma	688 106	566 675	552 809	517 242	508 435
Taseen loppusumma	6 074 569	5 774 192	5 357 697	5 098 398	4 535 557

Tunnusluvut	31.12.2023*	31.12.2022*	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Kulu-tuottosuhte	52,9 %	76,1 %	68,8 %	83,6 %	75,1 %
Kokonaispääoman tuotto, ROA %	1,2 %	0,4 %	0,7 %	0,2 %	0,5 %
Oman pääoman tuotto, ROE %	11,4 %	3,7 %	6,9 %	2,2 %	4,3 %
Omavaraisuusaste, %	11,3 %	9,8 %	10,3 %	10,1 %	11,2 %
Ydinvakavaraisuussuhde, (CET1) %	20,3 %	19,4 %	19,2 %	19,9 %	19,8 %
Vakavaraisuussuhde, (TC) %	20,3 %	19,4 %	19,2 %	19,9 %	19,9 %

*Tunnusluvut jatkuvista toiminnoista 2022-2023

POP Pankki -ryhmä on ottanut käyttöön IFRS 17 Vakuutuslaskelmukset -standardin 1.1.2023 takautuvasti ja uudelleenluokitellut käyttöönnoton yhteydessä vakuutustoimintaan kuuluvia rahoitusvaroja. Muutos on huomioitu tasetta koskeissa tunnusluvuissa takautuvasti. Koska POP Pankki -ryhmä on luopunut määräysvallasta vakuutustoiminnasta ja esittää tuloksen lopetettuina toimintoina, vakuutustoiminnan tulosta ei ole huomioitu tulosta koskeissa tunnusluvuissa. Lisätietoja IFRS 17 käyttöönnotosta on esitetty taulukko-osan liitteessä 2 ja lopetetuista toiminnoista liitteessä 3.

POP PANKKI -RYHMÄN JATKUVIEN TOIMINTOJEN TULOSKEHITYS

POP Pankki -ryhmän jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja oli 89,3 (26,2) miljoonaa euroa ja jatkuvien toimintojen tilikauden voitto 71,6 (20,9) miljoonaa euroa.

Ryhmän jatkuvien toimintojen korkokate kasvoi 90,8 prosenttia 178,1 (93,3) miljoonaan euroon. Korkotuottoja kertyi tilikaudella 254,9 (104,4) miljoonaa euroa ja korkokuluja 76,8 (11,1) miljoonaa euroa. Korkokatteen kasvun taustalla on markkina-korkojen nousu, joka on kasvattanut korkotuottoja saamisista asiakkailta sekä pankin omista korkosijoituksista. Nettopalkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta 4,6 prosenttia 44,0 (42,1) miljoonaan euroon. Jatkuvien toimintojen sijoitusten nettotuotot olivat tappiolliset -2,4 (-0,6) miljoonaa euroa johtuen sijoituksista kirjatusta arvostustappiosta.

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 4,7 (6,8) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muihin tuottoihin on merkitty vanhan talletussuojarahaston hyvitys, jolla on katettu liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvä Rahoitusvakausviraston talletussuojamaksu. Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 224,5 (141,6) miljoonaa euroa.

Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan kulut kasvoivat 10,3 prosenttia 118,8 (107,7) miljoonaan euroon. Henkilöstökulut olivat yhteensä 49,2 (43,6) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 63,7 (58,3)

miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti vuonna 2022 aloitettu järjestelmäuudistus-hanke, jonka aikana ryhmälle syntyy projektikustannusten lisäksi väliaikaisia päällekkäisiä kustannuksia mm. lisensseistä ja järjestelmistä. Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 5,9 (5,8) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin 17,3 (7,7) miljoonaa euroa. Saamisiin asiakkailta tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot olivat 0,37 (0,19) prosenttia luottokannasta. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden (ECL) nettolisäyksen 11,3 (4,5) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 5,9 (3,2) miljoonaa euroa.

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

POP Pankki -ryhmän taseen loppusumma oli tilikauden lopussa 6 074,6 (5 774,2) miljoonaa euroa. Ryhmän luottokanta kasvoi tilikaudella 2,6 prosenttia 4 562,3 (4 448,5) miljoonaan euroon. Tilikauden lopussa ryhmän talletuskanta supistui 0,2 prosenttia ollen 4 321,0 (4 331,0) miljoonaa euroa.

Ryhmän liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä oli tilikauden päättyessä 787,2 (565,3) miljoonaa euroa, josta katettujen joukkovelkakirjalainojen osuus oli 500 (250) miljoonaa euroa. Ryhmän sijoitukset olivat 814,2 (712,3) miljoonaa euroa. Sijoitukset sisältävät pankkitoiminnan arvopaperi- ja kiinteistösijoitukset. Arvopaperisijoitukset muodostuvat pääasiassa korkosijoituksista.

POP Pankki -ryhmän oma pääoma oli tilikauden lopussa 688,1 (566,7) miljoonaa euroa. POP Pankkien jäsen- ja POP Osuuksista muodostuva osuuspääoma oli yhteensä 71,1 (70,9) miljoonaa euroa. POP Pankit maksoivat osuuspääomalle korkoja vuodelta 2022 yhteensä 1,7 (1,1) miljoonaa euroa. POP Pankit ovat laskeneet liikkeeseen POP Osuuksia yhteensä 60,4 (60,2) miljoonaa euroa. POP Osuudet ovat osuuskuntalain mukaisia sijoituksia osuuspankin omaan pääomaan.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

POP Pankki -ryhmällä oli tilikauden lopussa 255,9 (tilikauden alussa 256,5) tuhatta pankkiasiakasta. Henkilö- ja yritysasiakkaiden määrä kehittyi edellisvuodesta positiivisesti. Maa- ja metsätalousasiakkaissa asiakasmäärä on laskenut. Asiakasläheisyys on POP Pankin arvoja ja asiakastytyväisyys on tärkeä liiketoiminnan kehityksen mittari. POP Pankilla oli 12. kertaa EPSI Ratingin Pankki- ja rahoitus -tutkimuksessa tyytyväisimmät henkilöasiakkaat.

POP Pankeilla oli tilikauden lopussa 70 konttoria ja palvelupistettä, joihin sisältyy kolme vain digitaaliseen asiointiin keskittyvää konttoria. Asiakkaat voivat hoitaa pankkiasioitaan konttoriasioinnin lisäksi sähköisesti mobiili- ja verkkopankissa sekä verkkoneuvotteluissa.

POP Pankki -ryhmän asiakasryhmät on esitetty oheisessa kuviossa.

POP PANKKI -RYHMÄN ASIAKKAAT 31.12.2023

Ryhmän luottokanta kasvoi kokonaisuutena vuoden alusta 4 562,3 (4 448,5) miljoonaan euroon, joka oli 2,6 prosenttia yli vuodenvaihteen tason. Henkilöasiakkaille myönnetty luotot kasvoivat edellisestä vuodesta 0,3 prosenttia, kun taas yritys- sekä maa- ja metsätalousasiakkaille myönnetty luotot kasvoivat 6,9 prosenttia. Luottokannan korkokate kasvoi vuoden aikana voimakkaasti, mutta kannan keskimarginaali laski hieman.

Asuntolainakannan määrässä ei tapahtunut merkittävää muutosta ja se oli joulukuun lopussa 2 356,7 (2 313,1) miljoonaa euroa. Hiljentyneen asuntomarkkina laski edelleen asuntolainakysyntää vuodesta 2022. Asuntolainojen uusmyynti oli 213,2 (259,0)

miljoonaa euroa, jossa oli laskua 17,7 prosenttia. Pääosa asuntolainakannasta on sidottu 12 kuukauden euriboriin. POP Pankki -ryhmän viitekorko POP Prime nousi vuoden aikana 1,5 prosentista 3,4 prosenttiin markkinakorkojen nousun myötä.

Vuoden 2023 aikana myönnettyjen luottojen korkosuojausten suhteellinen osuus nousi hieman etenkin kiinteiden korkojen osalta. Ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden poistuesä vuoden 2024 vaihteessa, POP Pankit päättivät tukea ensiasunnon ostajia poistamalla asuntolainan perustamismaksut ajalla 1.11.2023–31.3.2024. Vaikka asuntolainojen kysyntä on pienentynyt, kulutusluottojen kysyntä on ollut tasaista. Yritysassiakasliiketoiminnan luotonanto kehittyi hyvin ja vuosi oli vahva erityisesti pk-sektorin lainojen osalta.

Talletuskanta supistui 0,2 prosenttia vuoden alusta ja oli 4 321,0 miljoonaa euroa. Markkinakorkotason nousu on kasvattanut määräaikaistalletusten kysyntää ja niiden osuus kasvoi tilikauden aikana 19,0 (10,3) prosenttiin talletuskannasta. Käyttötilien korko nostettiin vuoden 2023 aikana nolatasosta 0,25 prosenttiin. Ryhmän bruttomääräinen sijoitusmyynti rahastoihin ja säästövakuutuksiin oli 47 miljoonaa euroa.

Henkilöasiakkaille lanseerattiin alkuvuoden aikana uusi POP Lisätakaus, joka on omavelkainen takaustuote. POP Lisätakausta voi hyödyntää asumis- tai sijoituskäyttöön tulevien kohteiden rahoituksen vakuutena ja sen tuottaa Suomen Vahinkovakuutus Oy. POP Mobiilin käytettävyyttä pa-

rannettiin ja sovelluksessa julkaistiin uusi luottokortin luottorajan korotusominaisuus. Yritysassiakaiden tuotevalikoimaan lisättiin alkuvuoden aikana kohdevakuudelliset osamaksu- ja leasingrahoitusratkaisut, jotka tuottaa Svea Bank.

Vuoden aikana on tehty laajaa pohjatyötä POP Pankin brändin kirkastamista varten. Kattavan markkina- ja asiakasanalyysin tuloksia on hyödynnetty markkinointikampanjan suunnittelussa POP Pankki -brändin tunnettuuden lisäämiseksi.

LOPETETUT TOIMINNOT

POP Pankki -ryhmä myi osake-enemmistön vakuutustoimintasegmentin muodostaneessa Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä LähiTapiolalle toukokuussa 2023. POP Pankki -ryhmä raportoi vakuutustoiminnan tuloksen IFRS 5 -standardin mukaisesti lopetettuina toimintoina.

Alla olevassa taulukossa on esitetty lopetettujen toimintojen vaikutus POP Pankki -ryhmän tulokseen tilikausilla 2023 ja 2022.

(1 000 euroa)	1.1.-25.5.2023	1.1.-31.12.2022
Korkokate	387	723
Sijoitusten nettotuotot	1 101	-4 789
Vakuutuspalvelutulos	2 109	2 508
Vakuutusopimuksiin liittyvät nettorahoitustuotot	-267	4 547
Liiketoiminnan muut tuotot	36	89
Liiketoiminnan muut kulut	-77	-104
Lopetettujen toimintojen tulos ennen veroja	3 290	2 974
Tuloverot	-	-2
Lopetettujen toimintojen tulos	3 290	2 972
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista	38 098	-
Osakeomistuksen arvostus käypään arvoon	3 840	-
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista yhteensä	41 939	-
Tulos lopetetuista toiminnoista	45 228	2 972

Suomen Vahinkovakuutus Oy on yhdistelty POP Pankki -ryhmään 25.5.2023 saakka. Vakuutustoiminta kerrytti tulosta tilikauden alusta myyntiin asti 3,3 miljoonaa euroa, kun tulos ennen veroja tilikaudella 2022 oli 3,0 miljoonaa euroa. Vakuutuspalvelutulos 1.1.-25.5.2023 oli 2,1 miljoonaa euroa ja 2,5 miljoonaa euroa tilikaudella 2022. Vakuutuksen nettorahoitustuottoja kertyi tilikauden alusta myyntiin asti -0,3 miljoonaa euroa ja 4,5 mil-

joonaa euroa tilikaudella 2022. Sijoitusten nettotuotot 1.1.-25.5.2023 olivat 1,1 miljoonaa euroa ja -4,8 miljoonaa euroa tilikaudella 2022.

POP Pankki -ryhmä jatkaa omistajana Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä 30 prosentin omistusosuudella. Yhtiön tulos yhdistellään jatkossa ryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

POP PANKKI -RYHMÄN RISKIEN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINTA SEKÄ RISKIASEMA

RISKIEN- JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

POP Pankki -ryhmän strategia linjaa ryhmän riskinottohalukkuuden, jonka mukaan liiketoimintaa harjoitetaan maltillisella riskitasolla siten, että riskit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa riskien tunnistaminen ja mittaaminen, valvonta ja että riskit ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

POP Pankkikeskus osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyyttä ja toimivuutta jäsenluottolaitosten ja yhteenliittymän tasolla ja vastaa ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistutaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitosten ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa riskinottohalukkuuden mukaisesti.

Keskusyhteisö valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat toiminnassaan lakia, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita. Keskusyhteisön riippumattomat toiminnot muodostuvat riskiasemaa valvovasta riskienvalvontatoiminnosta, säännösten noudattamista valvovasta compliance-toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa POP Pankkien yhteenliittymän pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n päivitetyn vakavaraisuusasetuksen N:o 2019/876 (CRR II) edellyttämät riskit koskevat tiedot esitetään erillisessä Pilari III -raportissa, joka julkaistaan POP Pankki -ryhmän internet-sivuilla.

RISKIASEMA

Luottoriski

Yhteenliittymän pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Arvoltaan alentuneet saamiset (ECL-vaihe 3) olivat vertailukautta suuremmat 156,6 (113,6) miljoonaa euroa. Odotettavissa olevat luottotappiot ECL-vaiheessa 3 kasvoivat 42,9 (31,7) miljoonaan euroon, joka kattaa 27,4 prosenttia ECL-vaiheen 3 saamisista. Järjestämättömät saamiset kasvoivat 196,5 (155,7) miljoonaan euroon, näistä ECL-vaiheeseen 3 kuului 156,2 (113,4) ja ECL-vaiheeseen 2 yhteensä 38,4 (38,6) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmä on purkanut tilikaudella 2021 tehdyn johdon harkintaan perustuvan 3,0 miljonaan euron odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) lisävarauksen, jota ei ole kohdistettu yksittäisille luotoille. Varaus oli kohdistettu yritysluottokantaan ja sillä varauduttiin kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin sekä yritysten - että maan- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä. Varauksen kohteena olleiden saamisten luottoriskin kasvu on huomioitu tilikauden aikana kirjatuissa odotettavissa olevissa luottotappioissa ja lopullisissa luottotappioissa luottokohteisesti.

Luottoihin ja saamisiin sekä sijoituksiin kohdistuva ECL kasvoi tilikaudella päättyen 54,4 (43,1) miljoonaan euroon. Tilikauden aikana kirjattiin lisäksi toteutuneita luottotappiota 5,9 (3,2) miljoonaa euroa.

Yhteenliittymän luottokanta kasvoi tilikaudella 2,6 prosenttia päättyen 4 562,2 (4 448,5) miljoonaan euroon. Yhteenliittymän toimiala- ja asiakasriskit ovat hajautuneita. Henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta oli 63,6 (63,9)

prosenttia, yritysten osuus 24,0 (22,8) prosenttia ja maatalousyrittäjien osuus 12,8 (13,3) prosenttia. Pääosa luotonannosta kohdistuu vähäriskiseen kiinteistövakuudelliseen henkilöasiakasluottoon. Asuinkiinteistövakuudellisten luottojen osuus luottokannasta oli 62,5 (63,0) prosenttia.

Luottoriskin seuranta perustuu maksuviivästymien, lainanhoitajousten sekä järjestämättömien saamisten jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun laadun seurantaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrän seuranta on tärkeä osa luottoriskin hallintaprosessia. Ennakotavissa oleviin ongelmiin luoton hoidossa reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Odotettavissa olevia luottotappioita on tarkemmin eritelty tilinpäätöksen liitteissä 4 ja 18.

Likviditeettiriski

POP Pankki -ryhmän maksuvalmiusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Maksuvalmiutta kuvaava viranomaisvaade LCR-tunnusluku (LCR, Liquidity Coverage Ratio) oli 31.12.2023 POP Pankkien yhteenliittymässä 273,9 (184,8) prosenttia vähimmäistason ollessa 100 prosenttia. Yhteenliittymällä oli tilikauden päättyessä LCR-kelpoisia likvidejä varoja ennen arvonleikkauksia 887,2 (691,7) miljoonaa euroa, joista 55,9 (64,8) prosenttia oli käteistä ja keskuspankkisaatavia ja 41,3 (31,0) prosenttia erittäin likvidejä tason 1 arvopapereita. Lisäksi yhteenliittymällä oli LCR-portfolion ulkopuolisia, panttaamattomia keskuspankkirahoitukseen hyväksyttäviä arvopapereita 98,4 (39,8) miljoonaa euroa. Kiinnitysluottopankkitoiminnan aloittamisella on merkittävä vaikutus jat-

kossa likviditeettiriskin hallinnalle, koska se mahdollistaa aiempaa kattavammin rahoituksen saatavuuden eri sijoittajilta.

Pysyvän varainhankinnan vaatimus, NSFR, mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen maturiteettieroja ja sen tehtävänä on varmistaa, että pysyvä rahoitus riittää täyttämään varainhankintatarpeet yhden vuoden aikajänteellä ja siten estää liiallinen riippuvuus lyhytaikaisesta tukkurahoituksesta. Yhteenliittymän NSFR-suhdeluku oli 132,7 (133,5) prosenttia minimivaatimuksen ollessa 100,0 prosenttia.

Myös POP Pankki -ryhmän rahoitusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Talletusten suhde luotokantaan pysyi edelleen korkealla tasolla ja talletusten kokonaismäärä pieneni 0,2 prosenttia raportointiperiodilla. Rahoitusasemaa vahvisti POP Asuntoluottopankin toinen 250 miljoonan euron emissio. Tilikauden lopussa liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä kasvoi 787,2 (565,3) miljoonaa euroon. Tilikauden päättyessä Bonum Pankilla oli lisäksi TLTRO III -rahoitusta yhteensä 78,4 (128,4) miljoonaa euroa.

Jäsenluottolaitosten osalta POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Luvan mu-

kaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset LCR- ja NSFR-vaatimusten osalta tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleen rahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Sijoitustoiminnan markkinariskiasema säilyi tilikauden aikana maltillisena ja vastaavasti pankkitoiminnan korkoriskiasema muuttui merkittävästi kohoavien korkojen seurauksena. Riskitason pienentämiseksi tilikaudella jatkettiin taseen korkoriskin suojausjohdannaisilla sekä lisäämällä kiinteäkorkoisia sijoituksia LCR-portfoliossa. Pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriskiä seurataan ja rajoitetaan sekä nykyarvomenetelmän että tuloriskimallin kautta. Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna +/-yhden prosenttiyksikön koronmuutoksen vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen oli +14,5 (+17,9) / -16,4 (-17,8) miljoonaa euroa. Jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinaista kaupankäyntitoimintaa (trading).

Sijoitustoiminnasta syntyvää markkinariskiä rajoitetaan omaisuusluokkien allokaation kautta sekä omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain asetettavilla riskirajoilla. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä. Johdannaiten käyttö on rajoitettu rahoitustaseen korkoriskin suojaustarkoitukseen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisia riskejä pyritään ensisijaisesti hallitsemaan riskienhallinnan prosesseilla, ohjeilla ja riskialuekohtaisilla toimenpiteillä (kontrollit ja hallintakeinot) havaittujen puutteiden ja virheiden korjaamiseksi ja riskitason madaltamiseksi. Kontroллеja ja hallintakeinoja ovat mm. ohjeet ja niiden jatkuva päivittäminen, läpikäynti ja seuranta, järjestelmien asiattoman ja luvattoman käytön ehkäisevät tekniset kontrollit, henkilöstöön liittyvät ja tietotekniset varajärjestelyt, käyttövaltuushallinta, jatkuvuussuunnitelma, ulkoistussopimus, vakuutusurva, raportointi, koulutus ja osaamisen lisääminen.

Operatiivisten riskien hallintaprosesseja POP Pankkien yhteenliittymässä ovat säännöllinen operatiivisten riskien itsearviointi (riskien tunnistaminen, arviointi, toimenpiteiden määrittäminen ja toteuttaminen), toteutuneiden riskitapahtumien ja läheltä piti-tilanteiden rekisteröinti ja raportointi, riskinottohalukkuuden viitekehys operatiivisten riskien osalta sekä uuden tuotteen/palvelun hyväksymisprosessi. Keskeisin operatiivisten riskien hallintaprosessi POP Pankkien yhteenliittymässä on säännöllisesti toteutettava operatiivisten riskien itsearviointi, jossa kaikki yhteenliittymän jäsenluottolaitokset ja keskusyhteisö tunnistavat ja arvioivat säännöllisesti pankin, toiminnon tai organisaation operatiiviset riskit, määrittävät ja toteuttavat riskien hallintaa koskevat toimenpiteet (kontrollit ja hallintakeinot) riskien poistamiseksi, pienentämiseksi ja riskitason madaltamiseksi sekä seuraavat ja päivittävät riskien ja

niitä koskevien toimenpiteiden tilannetta säännöllisesti jatkuvana prosessina. Yhdenmukaisen prosessin luomiseksi sekä riskiarvioinnin ja toimenpiteiden seurannan dokumentoimiseksi yhteenliittymän operatiivisten riskien hallinnassa otettiin alkuvuodesta 2023 käyttöön useita riskienhallinnan sovelluksia, jotka mahdollistavat myös operatiivisen riskin systemaattisen ja säännöllisen seurannan.

Compliance-toiminto valvoo yhteenliittymän ulkoistuksia, ylläpitää niistä rekisteriä ja osallistuu niiden riskien arviointiin. Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka riippumattomat valvontatoiminnot katselmoivat.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskienhallinnan toimintamallia on vahvistettu vuoden 2023 aikana lisäämällä henkilöresursseja yhteenliittymän tasolla. Keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsitteleviä sitovia ohjeita on päivitetty ja aihealueen tiedottamiseen sekä yhteenliittymätason osaamisen kehittämiseen on panostettu entisestään. Eri-tyisesti huomiota on kiinnitetty asiakkaiden entistä turvallisemman pankkiasioinnin varmistamiseen kehittämällä sisäisiä järjestelmiä ja viestimällä ulospäin turvallisesta pankkiasioinnista esimerkiksi verkkosivujen, sosiaalisen median ja erillisten asiakastilaisuuksien kautta.

KRIISINRATKAISUSUUNNITELMA

Rahoitusvakausvirasto on asettanut POP Pankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisulakiin (1194/2014) liittyvän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaateen (MREL-vaade). MREL-vaade on 19,39 prosenttia kokonaisriskin määrästä tai 5,91 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävän vastuiden kokonaismäärästä. Uusi vaade astui voimaan 1.1.2022.

Rahoitusvakausviraston 31.5.2023 antamalla päätöksellä MREL-vaade nousee 1.1.2024 alkaen 19,99 prosenttiin kokonaisriskin määrästä ja 7,75 prosenttiin vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävien vastuiden kokonaismäärästä.

POP Pankki -ryhmän MREL-vaade on katettu omilla varoilla sekä vakuudettomilla seniorjoukko-velkakirjalainoilla.

VAKAVARAISUUSASEMA

Vuoden 2023 lopussa POP Pankkien yhteenliittymän vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Yhteenliittymän vakavaraisuussuhde sekä ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%) olivat molemmat 20,3 (19,4) prosenttia. Tilikauden voittoa ei ole luettu tilikauden omiin varoihin yhteenliittymän noudattaman käytännön mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymän omat varat 587,9 (556,3) miljoonaa euroa muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista

rahastoista. Jäsenpankkien keskeisin väline pääoman lisäämiseksi on ydinpääomaan luettavat POP Osuudet, joita oli laskettu liikkeeseen vuoden 2023 lopussa 60,4 (60,2) miljoonaa euroa.

Yhteenliittymän vakavaraisuusvaatimus koostui seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetuksen mukainen vähimmäisvaade (8 %)
- Finanssivalvonnan asettama harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (1,25 %)
- Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus (2,5 %)
- Ulkomaisten vastuiden maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Vakavaraisuusvaatimukset katetaan täysimääräisesti ydinpääomalla (CET1).

Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset on keskusyhteisön päätöksellä vapautettu omien varojen vaateista yhteenliittymän sisäisille erille ja suurten vastapuolten rajoituksista yhteenliittymän keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille. Finanssivalvonnan poikkeusluvalla yhteenliittymän sisäiset erät vähennetään vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuiden määrästä.

Yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 9,5 (9,5) prosenttia suhteessa vaa-
dittavaan minimitasoon 3,0 prosenttia.

VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	597 197	563 523
Vähennykset ydinpääomasta	-9 301	-7 216
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	587 896	556 307
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	587 896	556 307
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	-	-
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	587 896	556 307
Riskipainotetut erät yhteensä	2 899 048	2 871 756
josta luottoriskin osuus	2 558 096	2 613 793
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	10 002	6 089
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	13 748	12 945
josta operatiivisen riskin osuus	317 203	238 928

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%)	20,3 %	19,4 %
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla (T1-%)	20,3 %	19,4 %
Kokonaisvakavaraisuussuhde (TC-%)	20,3 %	19,4 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	587 896	556 307
Pääomavaatimus yhteensä *	342 100	338 215
Puskuri pääomavaatimukseen	245 796	218 092
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	587 896	556 307
Vastuut yhteensä	6 167 246	5 879 750
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,5 %	9,5 %

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vakavaraisuusvaatimuksesta (8 %), Finanssivalvonnan asettamasta harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksesta (1,25 %), luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta (2,5 %) ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista pääomavaatimuksista. Finanssivalvonta on 29.3.2023 päättänyt asettaa luottolaitoksille 1 prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen, joka astuu voimaan siirtymäajan jälkeen 1.4.2024.

TALLETTAJAN JA SIOITTAJAN SUOJA

Talletussuojasta säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa. Lain mukaan talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto, jonka hallinnoima rahoitusvakausrahoasto muodostuu kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojarahastosta. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset, kuitenkin yhteensä enintään 100 000 euroa. Talletussuojarahaston maksut katettiin tilikaudella VTS-Rahaston (vanha talletussuojarahasto) varoista.

Talletuspankkien yhteenliittymän jäsenenä olevia talletuspankkeja pidetään talletussuojan kannalta yhtenä talletuspankkina. Tämän johdosta saman tallettajan talletussuoja kaikista POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksissa (POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj) olevista talletuksista on yhteensä 100 000 euroa.

Myös sijoittajien korvausrahoasta koskevan lain-säädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia pidetään sijoittajan suojan kannalta yhtenä pankkina. Korvausrahoasta korvataan enintään 20 000 euroa.

POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTO

POP Pankkikeskus osk:n jäseniä ovat 18 jäsenosuuspankkia (POP Pankkia), Bonum Pankki Oyj ja POP Asuntoluottopankki Oyj. Jäsenosuuspankit käyttävät sääntöjen mukaista äänivaltaa POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokouksessa, joka nimittää hallintoneuvoston. Sääntöjen mukaan Bonum Pankilla ja POP Asuntoluottopankilla keskuksen tytäryhtiöinä ei ole äänivaltaa osuuskunnan kokouksessa.

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvostoon kuuluu sääntöjen mukaan vähintään kolme (3) ja enintään kolmekymmentäneljä (34) osuuskunnan kokouksen valitsemaa jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta on valittava yksi (1) jäsen, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhteisöstä.

Hallintoneuvostoon kuului vuonna 2023 yhteensä 19 jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta Bonum Pankkia ja POP Asuntoluottopankkia lukuun ottamatta valittiin yksi (1) jäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi voidaan valita vain jäsenluottolaitoksen hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Harri Takala (Pohjanmaan Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Ari Voutilainen (Järvi-Suomen Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja). POP Pankki -ryhmän sisäisten pankkifuusioiden seurauksena hallintoneuvoston jäsenmäärä oli tilikauden päättyessä 18.

POP Pankkikeskus osk:n hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään kahdeksan (8) hallintoneuvoston valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta luettuna hallintoneuvoston valinnasta päättäneen kokouksen päättymisestä hallintoneuvoston kolmen vuoden kuluttua seuraavan valinnoista päättävän kokouksen päättymiseen. Näistä jäsenistä eroaa vuosittain lähinnä kolmannelle olevalle lukumäärä toimikauden mukaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Vuoden 2023 aikana hallitus kokoontui yhteensä 21 kertaa ja hallintoneuvosto neljä kertaa.

POP Pankkikeskus osk:n hallituksen jäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Timo Kalliomäki

toimitusjohtaja, Suomen Osuuspankki
hallituksen jäsen ja hallituksen puheenjohtaja

Ari Heikkilä

vanhempi neuvonantaja, Konneveden Osuuspankki
hallituksen jäsen ja hallituksen varapuheenjohtaja
22.8.2023 asti

Mikko Seppänen

toimitusjohtaja, Lammin Osuuspankki
hallituksen jäsen, hallituksen varapuheenjohtaja
25.8.2023 alkaen

Jatta Heikkilä

toimitusjohtaja, Konneveden Osuuspankki
hallituksen jäsen 22.8.2023 alkaen

Ilkka Lähteenmäki

dosentti, Aalto yliopisto, Oulun yliopisto, Hanken
Svenska handelshögskolan
hallituksen jäsen

Mika Mäenpää

toimitusjohtaja, Lavian Osuuspankki
hallituksen jäsen

Marja Pajulahti

toimitusjohtaja, Live-säätiö
hallituksen jäsen

Matti Vainionpää

OTK
hallituksen jäsen

POP Pankkikeskus osk:n toimitusjohtajana toimii **Jaakko Pulli**. Toimitusjohtajan sijainen on lakiasiaintoimittaja **Arvi Helenius**.

POP Pankkikeskus osk:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT **Tiia Kataja**.

PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana. Pitkän aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 3-5 vuotta.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopu- soinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin.

MUUT KUIN TALOUDELLISET TIEDOT

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille. POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia osuuskuntamuotoisia pankkeja. POP Pankin perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. POP Pankki -ryhmän toimialueena on koko Suomi.

POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen. POP Pankki -ryhmä julkaisee vuoden 2023 vastuullisuusraportin osana vuosikertomustaan. Ryhmä noudattaa raportoinnissaan kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä.

POP Pankki -ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän arvot ja strategia, omat säännöt sekä sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Vakuumtusten tarjoamisessa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustapaa koskevia ohjeita.

Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu osaksi normaalia päivittäistä liiketoimintaa. Vastuullisuusasiat käsitellään ja päätetään POP Pankkikeskuksen johtoryhmässä ja hallituk-

sessä. Johtoryhmä ja hallitus tarkastelevat linjauksia vuosittain ja niitä sekä periaatteita päivitetään tarvittaessa.

POP Pankki -ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa vastuullisuusvisio, jonka mukaan POP Pankki on asiakkaiden, jäsentensä ja paikallisyhteisöjen luotettava kumppani kestävän hyvinvoinnin luomisessa. Ryhmän vastuullisuusohjelman painopistealueet ovat:

1. Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla
2. Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen
3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
4. Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
5. Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen
6. Jatkuva tietoturvan kehittäminen ja turvallisen pankkiasioinnin edistäminen.

Syksyllä 2022 POP Pankki -ryhmä teki laajan sidosryhmäkyselyn, jonka perusteella vuonna 2023 vastuullisuusohjelman painopistealueisiin päivitettiin uusi tema tietoturvasta ja turvallisesta pankkiasioinnista.

POP Pankki -ryhmä seuraa aktiivisesti EU:n kestävään rahoitukseen liittyvän sääntelyn kehitystä ja valmistelee jatkuvasti omia palvelujaan, prosessejaan, raportointiaan ja ohjeistuksiaan vastamaan kestävään rahoitukseen liittyviä sääntelymuutoksia. POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen toiminnas-

sa ei ole ollut suoraan ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä, joilla olisi ollut merkittävää vaikutusta sen toimintaan.

Syksyllä 2023 POP Pankki -ryhmä toteutti kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin valmistautuakseen EU:n kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) mukaiseen raportointiin. Kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin tarkoituksena oli tunnistaa ja määritellä POP Pankki -ryhmälle olennaiset vastuullisuusaiheet. Arvioinnissa olennaisia vastuullisuusaiheita tarkasteltiin kahdesta eri näkökulmasta: POP Pankki -ryhmän vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä vastuullisuusaiheiden taloudellisia vaikutuksia POP Pankki -ryhmään. Kaksoisolennaisuusarvioinnin tulokset ja tunnistetut olennaiset vastuullisuusaiheet määrittelevät kestävyysraportoinnissa julkaistavat aiheet tilikaudesta 2024 lähtien.

POP Pankki sai EPSI Rating 2023 -asiakastyytyväisyystutkimuksen yhteydessä tehdyssä Kestävyysindeksi-arvioinnissa henkilö- ja yritysasiakkailta toimialan toiseksi korkeimmat indeksipisteet. Indeksien määräytyminen perustuu asiakkaiden arvioon toimijasta sekä tutkimuksen vastuullisuuteen liittyviin kysymyksiin.

YMPÄRISTÖVASTUU

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankkien tavoitteena on

pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastonmuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävästä kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Vastuullisen luotonannon lähtökohtana on asiakkaan tunteminen ja asiakkaan tilanteen huolellinen selvittäminen. Huomioimme asiakkaan toimintaan tai rahoitettavaan hankkeeseen liittyvät mahdolliset taloudelliset riskit sekä ympäristövaikutukset. POP Pankki -ryhmä on tarjonnut vuodesta 2021 lähtien ympäristöystävällisiin hankintoihin suunnattua Vihreä laina -lainatuotetta sekä laskureita, joilla asiakas voi arvioida esimerkiksi asunnon lämmitysjärjestelmän tai auton vaihtamisen ympäristövaikutuksia.

Sijoitusneuvontaa tarjotessaan POP Pankit huomioivat kestävyysriskit tarjolla olevan tuotevalikoiman kautta. Yhteistyökumppanimme ovat kaikki allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI, Principles for Responsible Investment).

POP Pankin sijoitusneuvontaa tarjoaville henkilöille tarjotaan kouluttautumismahdollisuus ESG-tiedonantovelvollisuuteen liittyen ja tätä on aktiivisesti hyödynnetty pankeissa. Lisäksi POP Pankeissa on elokuusta 2022 lähtien selvitetty sijoittaja-asiakkaiden kestävyysmieltymyksiä osana sijoitus- ja

vakuutusneuvonnan prosessia tiedustelemalla asiakkaan toivomaa vähimmäisprosenttiosuutta sijoituksista, joilla on ympäristö- tai yhteiskunnallinen tavoite, ja sijoituksista, jotka ovat EU:n luokitusjärjestelmän (2020/852) mukaisia ympäristön kannalta kestäviä sijoituksia.

Suurimmalla osalla POP Rahastoista on Morningstarin vastuullisuusrating. Näiden rahastojen vastuullisuusratingin keskiarvo oli asteikolla 1–5 mitattuna 3,4 (3,6). Morningstarin vastuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainanalytics on määrittänyt yrityskohtaisen vastuullisuusratingin.

POP Pankki -ryhmä liittyi loppuvuodesta 2023 finanssialan Partnership Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapa mitata ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin liittyviä kasvihuonepäästöjä. PCAF-hankkeen kautta saatavat työkalut ja käytänteet tukevat ryhmän vastuullisuusraportoinnin ja tiedonkeruun kehittämistä.

POP Pankkikeskus sai työpaikkojen ympäristövaikutusten pienentämiseen tähtäävän WWF:n Green Office -ohjelman sertifikaatin syksyllä 2023. Bonum Pankki on ollut mukana ohjelmassa vuodesta 2020 lähtien.

ALUEELLISEN ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN SEKÄ SOSIAALINEN VASTUU

POP Pankki -ryhmän toiminta perustuu siihen, että se kohtelee kaikkia asiakkaita oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaat tunnetaan ja heidän toimintaansa ja taustoihinsa perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää. Ryhmän jäsenpankit eivät tietoisesti rahoita lain tai hyvän tavan vastaista toimintaa.

POP Pankki -ryhmä toimii luotonannossaan vastuullisesti ja avoimesti ottaen huomioon asiakkaan edun luottoa markkinoitaessa ja luottosopimusta tehtäessä. Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Asiakkaalle annetaan hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset luotosta ja sen ehdoista. Tiedot ja ehdot käydään asiakkaan kanssa huolellisesti läpi luottosopimusta tehtäessä. Maksuviivästytilanteissa asiakkaalle annetaan neuvoja maksuvelvoitteiden hoitamiseksi sekä maksujärjestelyihin suhtaudutaan vastuullisesti. Mahdollisten maksuvaikeuksien ilmetessä POP Pankit pyrkivät varhaiseen reagointiin ja tilanteen kestävään korjaamiseen.

POP Pankki -ryhmä toi alkuvuodesta 2023 yritysrahoitusvalikoimaansa kohdevakuudelliset leasing- ja osamaksurahoitusvaihtoehdot. Uusien rahoitusvaihtoehtojen tavoitteena on parantaa asiakasyrityksen rahoituksen saatavuutta, kun rahoituksen vakuutena voi hyödyntää yrityksen irtainta omai-

suutta. Keväällä lanseerattiin henkilöasiakkaille POP Lisätakaus -lisävaluutus, jonka tarkoituksena on tarjota asunnon ostajalle mahdollisuus asuntolainaan silloin, kun rahoitus edellyttää lisävaluutta. Ryhmä panosti osaltaan myös nuorten talousosallisuuden kehittämiseen osallistumalla Pörssisäätiön järjestämään valtakunnalliseen Rahaviikkoon sekä Talous ja nuoret TATin etäTET-viikkoon rahoitusalan päivään. Ryhmässä selvitettiin myös nuorten ajatuksia finanssialan vastuullisuudesta osallistumalla Finanssiala ry:n järjestämään Vastuullisuushackathoniin, jossa nuoret jakoivat ratkaisuehdotuksiaan tapahtumaan osallistuneiden yhtiöiden suunnittelemaan vastuullisuushaasteisiin.

Maanviljelijät ovat POP Pankille merkittävä yksittäinen asiakasryhmä, jota on rasittanut viimeisen parin vuoden aikana poikkeuksellinen määrä yhtäaikaista toimialan ulkopuolisia haasteita. POP Pankki -ryhmä on ollut vuodesta 2022 lähtien mukana Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen Välitä viljelijästä -projektin yhteistyökumppaniverkostossa. Projektin tavoitteena on tunnistaa viljelijöiden uupumus ja avuntarve ja ohjata heidät asiantuntija-avun piiriin. POP Pankki -ryhmä osallistui myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton vähävaraisille perheille suunnattuun Hyvä joulumieli -keräykseen.

POP Pankki -ryhmä osallistui toista vuotta Digi- ja väestötietoviraston Omissa käsissä -kampanjaan. Kampanjan tarkoituksena on jakaa tietoa edunvalvontavaltuutuksesta. Ryhmä on lisäksi viestinyt eri tavoin huijauksista ja tietojen kalasteluista sekä ajankohtaisista talousaiheista, kuten korkojen nousun vaikutuksista lainaan.

Asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään ryhmässä asianmukaisesti ja nämä pyritään huomioimaan toiminnanohjauksessa mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi POP Pankki -ryhmä seuraa jatkuvasti mobiilipalvelujensa osalta sovel-luskauppojen palautteita sekä mittaa järjestelmälisesti pankkipalvelujensa suositteluhalukkuutta NPS-tutkimuksen avulla. Lisäksi POP Pankki -ryhmä on jo reilun vuosikymmenen ajan osallistunut asiakaskokemusta mittaavaan EPSI Rating -toimialatutkimukseen. Tutkimuksessa POP Pankki ylsi ensimmäiselle sijalle Suomen tyytyväisimpien henkilöasiakkaiden pankkina.

Itsenäiset POP Pankit ovat alueellisesti aktiivisia toimijoita ja tehneet pitkäjänteistä työtä erityisesti lasten ja nuorten hyväksi tukemalla paikallisia seuroja ja yhdistyksiä. Pankit tekevät myös yhteistyötä erilaisten oppilaitosten kanssa muun muassa luennoimassa kouluissa ja tarjoamalla finanssialasta kiinnostuneille harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja.

HENKILÖSTÖ

POP Pankki -ryhmän jatkuviin toimintoihin oli työsuhteessa vuoden 2023 lopussa 781 (720) henkilöä, joista pankkitoiminnassa 674 (622) henkilöä ja muissa toiminnoissa 107 (98) henkilöä. Vertailukaudella vakuutustoiminnassa työskenteli 133 henkilöä. Ryhmän keskimääräinen työntekijämäärä vuoden aikana oli 745 (700).

POP Pankki -ryhmässä kunnioitetaan työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samanarvoi-

sesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertainen kohtelu näkyy muun muassa työyhteisön arjessa, henkilövalinnoissa, palkitsemisessa ja urakehityksessä.

Tarvittaessa POP Pankki -ryhmän työntekijöiden on mahdollista käydä keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista esimiestensä, työsuojelu- tai henkilöstöedustajan kanssa. Kyvykkyyksien johtamisen apuna POP Pankkien käytössä on ollut jo yli 10 vuotta oma osaamis- ja palkkapas-sijärjestelmä. Vuonna 2023 otettiin käyttöön laaja osaamisen kehittämisohjelma, jossa määriteltiin erilaiset roolit ja rooleihin kuuluvat koulutusvaatimukset ryhmässä. Vuonna 2023 on edistetty ryhmän vastuullisuusstrategian mukaista osaamistason nostoon tähtäävää kehittämisohjelmaa, jossa mm. käyttöön otettiin ryhmätason keskitetty koulutusten hallintajärjestelmä sekä yhdenmukaiset koulutusohjelmamallit. Koulutusohjelmamallien kattavuus koko ryhmän henkilöstön osalta on 92 % (luvussa mukana myös vanhempainvapaalla olevat henkilöt, joille tietoa ei ole syötetty). Lisäksi otettiin käyttöön uusi, osaamisen kehittymistä tukeva koulutusseurantaraportti.

POP Pankki -ryhmä teetti myös heinä-elokuussa 2023 laajan henkilöstökyselyn, jonka vastauspro-sentti oli 60. Kokonaisuutena POP Pankki -ryhmän henkilöstötyytyväisyys on hyvällä tasolla NPS:n ollessa 28. Suurimmaksi vahvuudeksi ja työtyytyväisyyden lähteeksi koettiin hyvähenkinen työyhteisö sekä POP Pankki -ryhmän missiosta, visiosta, ar-

voista ja toimintamallista nouseva työn merkityksellisuuden tunne. Keskimäärin POP Pankin työil-mapiiri ja työyhteisö koettiin erittäin myönteisinä ja voimaannuttavina. Haasteiksi nousivat POP Pankki -ryhmän koosta johdettavissa olevat suureksi koettu työn määrä ja vaativuus, pieneksi koettu henkilöstömäärä sekä moniosaamisen vaatimus.

Koronavuosia lukuun ottamatta joka toinen vuosi järjestetty koko ryhmän POP it -henkilöstötilaisuus pidettiin lokakuussa 2023 Tampereella. Tilaisuus kokosi ennätysosallistujamäärän.

POP Pankki -ryhmä on myös osallistunut neljättä vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan.

VASTUU IHMISOIKEUKSISTA

POP Pankki -ryhmä kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia ja POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen omaan toimintaan liittyvät välittömät ihmisoikeusriskit tai -vaikutukset ovat matalat. Välillisiä vaikutuksia voi kuitenkin liittyä sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan. Tämän ehkäisemiseksi POP Pankki -ryhmän sisäisissä ohjeissa kielletään ihmisoikeuksia loukkaavien kohteiden sijoittaminen ja rahoittaminen. Ryhmä myös edellyttää yhteistyökumppaneidensa huomioivan ihmisoikeussopimukset toiminnassaan.

KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUNTA

POP Pankki -ryhmällä on lahjonnan, korruption ja muun epäeettisen vaikuttamisen suhteen nollato-

leranssi. Sen johtamisjärjestelmään kirjatut lahjontaa ja korruptiota käsittelevät periaatteet ja ohjeet koskevat henkilökuntaa, toimivaa johtoa sekä hallintoon kuuluvia henkilöitä. Kirjattujen periaatteiden ja ohjeiden avulla pyritään tunnistamaan ja estämään mahdolliset korruptioon, lahjuksiin ja rahanpesuun liittyvät riskit. Lisäksi mahdollisten ristiriitatilanteiden muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esimerkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla.

Kaikki ryhmän toimijat ovat omalta osaltaan vastuussa periaatteiden noudattamisesta ja ovat vastuullisia ilmoittamaan, mikäli he havaitsevat näiden vastaista toimintaa. Hallitus sekä toimiva johto valvovat periaatteiden toteutumista. Kaikki mahdolliset viitteet lahjonnasta tai korruptiosta käsitellään riippumatta henkilön asemasta. Käsittely tapahtuu luottamuksellisesti ja käsittelyssä huomioidaan ilmoittajan ja epäillyn suojeleminen. Hallitus päättää korjaavista toimenpiteistä.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämiseen liittyvän riskienhallinnan toimintamallin pitkäjänteistä vahvistamista ja osaamistasoa on jatkettu vuonna 2023 koko yhteenliittymän tasolla. Huomiota on kiinnitetty erityisesti sääntelyn asettamien edellytysten toteutumisen varmistamiseen esimerkiksi asiakkaan tuntemiseen liittyvien toimenpiteiden osalta. Lisäksi maksuliikenteen monitoroinnissa hyödynnettävän nykyisen järjestelmän kehitystyötä on jatkettu aktiivisesti ja osana perus-

pankkijärjestelmän käyttöönottoprojektia tähtäävää uuden monitorointijärjestelmän käyttöönottoa on valmisteltu vuoden aikana. Lisäksi asiakkaita on tiedotettu turvallisesta pankkiasioinnista eri kanavissa huijausten ja petosten ehkäisemiseksi.

TAKSONOMIA-ASETUKSEN MUKAISET TIEDOT

EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmä eli taksonomia määrittelee ympäristön kannalta kestävät taloudelliset toiminnot. Taksonomiakelpoiselle toiminnalle on luotu kuusi ympäristötavoitetta, jotka liittyvät ilmastomuutoksen hillintään, ilmastomuutokseen sopeutumiseen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun, kiertotalouteen siirtymiseen, ympäristön saastumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen. Taksonomian mukaisen toiminnan tulee edistää merkittävästi vähintään yhtä ympäristötavoitetta siten, että se ei aiheuta merkittävää haittaa yhdellekään ympäristötavoitteelle sekä täyttää yhteiskunnallisten asioiden osalta asetetut vähimmäistason suojatoimet.

Tilikaudelta 2023 POP Pankki julkaisee taksonomia-asetuksen mukaisesti tiedot siitä, miten ja missä määrin POP Pankki -ryhmän toiminnot liittyvät taksonomia-asetuksen nojalla ympäristön kannalta kestävinä pidettäviin taloudellisiin toimintoihin.

Luottokannan taksonomiakelpoisuuden tarkastelussa merkittävimmät kriteerit olivat lainan myöntäminen henkilö- tai yritysasiakkaalle, lainan tuote-

ja käyttötarkoitustiedot sekä tieto lainan vakuudesta. Taksonomiataulukon mukaisista kategorioista POP Pankki -ryhmällä on tunnistettu taksonomiakelpoisia varoja kotitalouksien osalta. Kotitalouksille myönnettyistä luotoista taksonomiakelpoisiin vastuisiin luettiin kaikki asuinkiinteistövakuudelliset asuntolainat, asuntojen korjaukseen ja energiatehokkuuden parantamiseen myönnettyt lainat sekä sellaiset moottoriajoneuvolainat, jotka on nostettu 1.1.2021 jälkeen. Osa kotitalouksille myönnettyistä luotoista täyttää merkittävän edistämisen kriteerit, mutta kaikkien Ei merkittävää haittaa (Do No Significant Harm, DNSH) -kriteerien täyttymisestä ei voitu saatavilla olevien tietojen perusteella varmistua, jolloin niitä ei ole raportoitu taksonomian mukaisiksi. Ryhmän kaikki yritysainat luokiteltiin non-NFRD-luokkaan kuuluviksi perustuen asiakastietoihin sekä pankin omaan arvioon. Non-NFRD-luokittelun takia yritysainojen osalta ei ole tunnistettu taksonomiakelpoisia varoja.

Ryhmän sijoitusten taksonomiakelpoisuuden ja -mukaisuuden arvioinnissa on käytetty sekä Suomen Sijoitustutkimus Oy:ltä (myöhemmin Sijoitustutkimus) että MSCI ESG Research LLC:ltä (myöhemmin MSCI) hankittua tietoa. Lähtökohtana sijoitusten taksonomialuokittelussa on käytetty EU:n julkaisemaa NACE-koodeihin perustuvaa toimialajakoa. Ryhmän sijoitukset on jaettu taksonomiataulukon mukaisiin kategorioihin yhdistämällä EU:n taksonomialuokitteluun perustuvat toimialakategoriat Sijoitustutkimukselta ja MSCI:ltä hankittuihin sijoituskohtaisiin NACE-koodeihin. Luokittelu NFRD- ja non-NFRD-luokkiin on suoritettu MSCI:ltä hankitun NFRD-tiedon perusteella. Lisäksi sijoitukset

on jaettu oman pääoman ehtoihin instrumentteihin sekä vieraan pääoman ehtoihin arvopapereihin kirjanpidon luokittelun mukaisesti. Taksonomiakelpoisen ja taksonomian mukaisten osuuksien laskenta perustuu MSCI:ltä hankittuihin sijoituskohtaisiin taksonomialiikevaihto % - ja taksonomiacapex % -tunnuslukuihin. Tunnuslukujen ja sijoituskohtaisten kirjanpitoarvojen kautta kullekin ryhmän taseella olevalla sijoituksella on laskettu taksonomiakelpoisen ja -mukainen osuus.

Taksonomiataulukoissa esitettyjen tietojen rajoitteena on mahdolliset epätarkkuudet MSCI:n kautta hankituissa tiedoissa sekä yhtiöiden ilmoittamissa NACE-koodeissa. Epätarkkuudet voivat vääristää taulukoissa esitettyjä summia sekä toimialakategorijakoa. Tulkittaessa taulukon esittämiä lukuja on hyvä huomioida, että tietoa rahoitusalan yhtiöiden taksonomiakelpoisesta toiminnasta ei ole ollut saatavilla vielä 31.12.2023 tilinpäätösraportin laadinnan yhteydessä, mistä johtuen näiden kategorioiden osalta on raportoitu vain kirjanpitoarvot.

Luottokannan sekä sijoitusten analyysit on toteutettu siten, että päällekkäisen laskennan riski on vähäinen.

POP Pankki -ryhmässä seurataan taksonomia-asetuksen kehitystä ja sen vaikutuksia ryhmään ja asiakkaisiin. Taksonomia-asetus huomioidaan tuotesuunnitteluprosesseissa luokitusjärjestelmän kannalta olennaisten tuotteiden osalta. Tulevaisuudessa POP Pankki -ryhmän tavoitteena on tukea asiakkaitaan ja vastapuolia edistämään kestävyysta-

voitteidensa saavuttamista sekä kehittää vastuullisen luotonannon kriteeristöä ja seurantaa. Toistaiseksi POP Pankki -ryhmä ei ole asettanut tarkempia tavoitteita strategiassaan taksonomia-asetuksen mukaiselle rahoittamiselle tai sijoittamiselle.

LOMAKE LUOTTOLAITOSTEN KESKEISILLE TULOSINDIKAATTOREILLE

Lomakkeen numero	Nimi
0	Yhteenveto keskeisistä tulosindikaattoreista
1	Vihreiden omaisuuserien laskennassa käytettävät omaisuuserät
2	Vihreiden omaisuuserien osuutta koskevat alakohtaiset tiedot
3	Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
4	Lainavirran vihreiden omaisuuserien osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
5	Taseen ulkopuolisia vastuita koskeva keskeinen tulosindikaattori
6	Muista palveluista kuin luotonannosta ja omaisuudenhoidosta saatuja palkkiotuottoja koskeva keskeinen tulosindikaattori
7	Kaupankäyntisalkkua koskeva keskeinen tulosindikaattori

Huomautus 2: Palkkiotuottoja (lomake 6) ja kaupankäyntisalkkua (lomake 7) koskevia keskeisiä tulosindikaattoreita aletaan soveltaa vasta vuodesta 2026. Pk-yritysten sisällyttäminen näihin keskeisiin tulosindikaattoreihin edellyttää positiivista tulosta vaikutustenarvioinnista.

2. GAR-OSUUTTA KOSKEVAT ALAKOHTAISET TIEDOT LIIKEVAIHTO-INDIKAATTORIN MUKAISESTI

Erittely aloitтын - NACE:n nelinumerotasolla (koodi ja nimi)	Ilmastomuutokset hillintä (CCM)		Ilmastomuutokseen sopeutumi- nen (CCA)		Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)		Kierratalous (CE)		Ympäristön pilaantuminen (BIO)		Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)				Yhteensä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)													
	Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä									
	Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo							
	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCM)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCM)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCA)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCA)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (WTR)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (WTR)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CE)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (PPC)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (PPC)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (BIO)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (BIO)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (BIO)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)	milj. euroa	joista ympä- ristön kannalta kestävät (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)
L682 - Omien tai leasing-kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	13,8	0,1			13,8	0			13,8	0					13,8	0			13,8	0			13,8	2,3				
D351 - Sähkövoiman tuotanto, siirto ja jakelu	6,3	1,6			6,3	0			6,3	0					6,3	0			6,3	0			6,3	0,5				
C222 - Muovituotteiden valmistus	4,7	0			4,7	0			4,7	0					4,7	0			4,7	0			4,7	0,4				
J612 - Langattoman verkon hallinta ja palvelut	4,1	0,2			4,1	0,2			4,1	0					4,1	0			4,1	0			4,1	0				
D351 - Sähkövoiman tuotanto, siirto ja jakelu	4,0	2,3			4,0	0			4,0	0					4,0	0			4,0	0			4,0	0,7				
C282 - Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden valmistus	4,0	0,5			4,0	0			4,0	0					4,0	0			4,0	0			4,0	0				
C263 - Viestintälaitteiden valmistus	3,5	0			3,5	0			3,5	0					3,5	0			3,5	0			3,5	0,1				
F429 - Muu maa- ja vesirakentaminen	3,4	0,7			3,4	0			3,4	0					3,4	0			3,4	0			3,4	0,2				
F412 - Asuin- ja muiden rakennusten rakenta- minen	3,0	0,4			3,0	0			3,0	0					3,0	0			3,0	0			3,0	0,1				
C291 - Moottoriajoneuvojen valmistus	2,6	0			2,6	0			2,6	0					2,6	0			2,6	0			2,6	2,5				
C171 - Massan, paperin, kartongin ja pahvin valmistus	2,5	0,1			2,5	0			2,5	0					2,5	0			2,5	0			2,5	0				
H502 - Meri- ja rannikkovesiliikenteen tava- ra- kuljetus	2,5	0			2,5	0			2,5	0					2,5	0			2,5	0			2,5	0				
J620 - Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	2,2	0			2,2	0			2,2	0					2,2	0			2,2	0			2,2	0				
C172 - Paperi-, kartonki- ja pahvituotteiden valmistus	2,2	0			2,2	0			2,2	0					2,2	0			2,2	0			2,2	0				
J611 - Kiinteän puhelinverkon hallinta ja palvelut	1,8	0			1,8	0			1,8	0					1,8	0			1,8	0			1,8	0,1				
N771 - Moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing	1,7	0			1,7	0			1,7	0					1,7	0			1,7	0			1,7	0				
C289 - Muiden erikoiskoneiden valmistus	1,5	0			1,5	0			1,5	0					1,5	0			1,5	0			1,5	0				
Q869 - Muut terveydenhuoltopalvelut	1,4	0			1,4	0			1,4	0					1,4	0			1,4	0			1,4	0				
C281 - Yleiskäyttöön tarkoitettujen voimakoneiden valmistus	1,3	0			1,3	0			1,3	0					1,3	0			1,3	0			1,3	0,1				
H511 - Matkustajalentoliikenne	1,1	0			1,1	0			1,1	0					1,1	0			1,1	0			1,1	0				
C257 - Ruokailu- ja leikkuuvälineiden yms. sekä työkalujen ja rautatavaran valmistus	1,1	0			1,1	0			1,1	0					1,1	0			1,1	0			1,1	0,1				
D351 - Sähkövoiman tuotanto, siirto ja jakelu	1,0	0,2			1,0	0			1,0	0					1,0	0			1,0	0			1,0	0				
H522 - Liikennettä palveleva toiminta	1,0	0			1,0	0			1,0	0					1,0	0			1,0	0			1,0	0				
Q861 - Terveydenhuollon laitospalvelut	0,9	0			0,9	0			0,9	0					0,9	0			0,9	0			0,9	0				
C212 - Lääkkeiden ja muiden lääkevalmisteiden valmistus	0,8	0			0,8	0			0,8	0					0,8	0			0,8	0			0,8	0				
C332 - Teollisuuden koneiden ja laitteiden ym. asennus	0,8	0			0,8	0			0,8	0					0,8	0			0,8	0			0,8	0,1				
C141 - Vaatteiden valmistus (pl. turkisvaatteet)	0,8	0			0,8	0			0,8	0					0,8	0			0,8	0			0,8	0				
G471 - Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä	0,7	0			0,7	0			0,7	0					0,7	0			0,7	0			0,7	0				
C221 - Kumi- tuotteiden valmistus	0,6	0,1			0,6	0			0,6	0					0,6	0			0,6	0			0,6	0				
C261 - Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen valmistus	0,6	0			0,6	0			0,6	0					0,6	0			0,6	0			0,6	0				
C102 - Kalan, äyriäisten ja nilviäisten jalostus ja säilöntä	0,6	0			0,6	0			0,6	0					0,6	0			0,6	0			0,6	0				
C293 - Osien ja tarvikkeiden valmistus mootto- ria- joneuvoihin	0,5	0			0,5	0			0,5	0					0,5	0			0,5	0			0,5	0				
N802 - Turvallisuusjärjestelmät	0,5	0			0,5	0			0,5	0					0,5	0			0,5	0			0,5	0				
H491 - Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne	0,5	0			0,5	0			0,5	0					0,5	0			0,5	0			0,5	0				
C172 - Paperi-, kartonki- ja pahvituotteiden valmistus	0,4	0			0,4	0			0,4	0					0,4	0			0,4	0			0,4	0				
C282 - Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden valmistus	0,4	0			0,4	0			0,4	0					0,4	0			0,4	0			0,4	0				
C110 - Juomien valmistus	0,4	0			0,4	0			0,4	0					0,4	0			0,4	0			0,4	0				
C101 - Teurastus, lihan säilyvyyskäsitely ja liha- tuotteiden valmistus	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0				
I551 - Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0				
H522 - Liikennettä palveleva toiminta	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0				

Erittely aloittain - NACE:n nelinumeroitasolla (koodi ja nimi)	Ilmastonmuutokset hillintä (CCM)		Ilmaston muutokseen sopeutumi- nen (CCA)			Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)		Kiertotalous (CE)		Ympäristön pilaantuminen (BIO)		Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)				Yhteensä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)														
	Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)			Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Muut kuin rahoitus- alan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)		Pk-yritykset ja muut rahoitusalan ulkopuoliset yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen rapor- tointia koskevaa direktiiviä)														
	Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo			Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo		Bruttomääräinen kirjanpitoarvo												
	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CCM)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CCM)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CCA)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CCA)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (WTR)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (WTR)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CE)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (CE)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (PPC)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (PPC)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (BIO)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (BIO)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestävät (BIO)	joista ympäristön kannalta kestäviä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)	milj. euroa	joista ympäristön kannalta kestäviä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)	
G477 - Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikois- myymälöissä	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
C284 - Metallin työstökoneiden ja konetyökalujen valmistus	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
J620 - Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
G477 - Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikois- myymälöissä	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
F422 - Yleisten jakeluverkkojen rakentaminen	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
C325 - Lääkintä- ja hammaslääkintäinstrument- tien ja -tarvikkeiden valmistus	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
C266 - Säteilylaitteiden sekä elektronisten lääkin- tä- ja teräpiallaitteiden valmistus	0,3	0			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
C241 - Raudan, teräksen ja ratuseosten valmistus	0,3	0,1			0,3	0			0,3	0					0,3	0			0,3	0			0,3	0						
J631 - Tietojenkäsittely, palvelintilan vuokraus ja niihin liittyvät palvelut, verkkoportaalit	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
H522 - Liikennettä palveleva toiminta	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C265 - Mittaus-, testaus- ja navigointivälineiden ja -laitteiden valmistus; kellot	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
L681 - Omien kiinteistöjen kauppa	0,2	0,1			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
G471 - Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
D352 - Kaason tuotanto; kaasumaisten polttoai- neiden jakelu putkiverkossa	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C275 - Kodinkoneiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
J613 - Satelliittiviestintä	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C243 - Muu teräksen jalostus	0,2	0,1			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C108 - Muiden elintarvikkeiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
H522 - Liikennettä palveleva toiminta	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C273 - Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C110 - Juomien valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C273 - Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C152 - Jalkineiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C279 - Muiden sähkölaitteiden valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
H531 - Postin yleispalvelu	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
C201 - Peruskemikaalien, lannoitteiden ja typpyhäsidisteiden, muovien ja syntetttisen kumi- ja -aakka-aineen valmistus	0,2	0			0,2	0			0,2	0					0,2	0			0,2	0			0,2	0						
M721 - Luonnontieteen ja tekniikan tutkimus ja kehittäminen	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
M749 - Muualla luokittelemattomat erikoistuneet palvelut liike-elämälle	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
C273 - Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden valmistus	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
H522 - Liikennettä palveleva toiminta	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
E370 - Viemäri- ja jätevesihuolto	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
C289 - Muiden erikoiskoneiden valmistus	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
C283 - Maa- ja metsätalouskoneiden valmistus	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
G477 - Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikois- myymälöissä	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
G477 - Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikois- myymälöissä	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						
C289 - Muiden erikoiskoneiden valmistus	0,1	0			0,1	0			0,1	0					0,1	0			0,1	0			0,1	0						

3. LAINAKANNAN GAR-OSUUTTA KOSKEVA KESKEINEN LIIKEVAIHTO-TULOSINDIKAATTORI

[illegible]

[illegible]

3. LAINAKANNAN GAR-OSUUTTA KOSKEVA KESKEINEN CAPEX-TULOSINDIKAATTORI

% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuseristä)	Tietojen antamisen viitepäivä T																							
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)				Ilmastonmuutoksen sopeutuminen (CCA)				Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)				Kiertotalous (CE)				Ympäristön pilaantuminen (BIO)				Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)			
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)			
	Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja		Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja		
GAR-osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuserät																								
Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät luotot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan huomioon vihreiden omaisuserien osuuden laskennassa	74,1	0,3	0	0	0,1	0,7	0	0	0	0,1	0	0	0	0,2	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luottolaitokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
joista sijoituspalveluyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
joista omaisuudenhoitoyhtiöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	1,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut kuin rahoitusalan yritykset	25,0	11,7	0	1,1	2,3	24,5	0,1	0	0	4,8	0	0	0	8,5	0	0	3,7	0	0	0	0	0	28,9	13,0
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	34,5	16,4	0	1,3	3,3	33,8	0,1	0	0,1	6,3	0	0	0	11,1	0	0	4,8	0	0	0	0	0	39,5	18,1
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	2,5	0,8	0	0,5	0,2	2,5	0	0	0	1,1	0	0	0	2,3	0	0	1,1	0	0	0	0	0	3,8	0,8
Kotitaloudet	78,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78,9	0	0
joista asuinkiinteistövakuudellisia lainoja	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0
joista rakennusten perusrakennuslainoja	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0
joista moottorijäneuvolainoja	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0
Paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asuntojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muu paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haltuunoton kautta saadut vakuudet: asuin- ja liikekiinteistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GAR-osuuteen sisältyvät omaisuserät yhteensä	43,4	0,2	0	0	0,4	0	0	0	0,1	0	0	0	0,1	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	43,5	0,2

% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuuksista)	Tietojen antamisen viitepäivä T-1																														
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutoksen sopeutuminen (CCA)				Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)				Kiertotalous (CE)				Ympäristön pilaantuminen (BIO)				Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)				Yhteensä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)									
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)									
	Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätointoja	Joista mahdollistavia toimintoja			
GAR-osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																															
Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät luotot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan huomioon vihreiden omaisuusosuuksien laskennassa	72,4	0,4	0	0	0,1	1,0	0	0	0	0	0,3	0	0	0	0,4	0	0	0	0,2	0	0	0	0	0	0	0	72,6	0,4	0	0	0,1
Rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4	0	0	0	0	
Luottolaitokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,6	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Muut rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,2	0	0	0	0	
joista sijoituspalveluyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
joista omaisuudenhoito-yhtiöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36,8	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36,8	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	4,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	4,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Muut kuin rahoitusalan yritykset	46,8	17,0	0	2,2	3,0	45,9	0,1	0	0	13,8	0	0	0	16,5	0	0	0	9,1	0	0	0	0	0	0	0	54,9	17,1	0	2,2	3,0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	47,5	17,3	0	2,0	3,0	46,5	0,1	0	13,9	0	0	0	16,2	0	0	0	8,9	0	0	0	0	0	0	0	55,5	17,5	0	2,0	3,0		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	30,4	8,6	0	6,5	1,4	30,4	0	0	12,3	0	0	0	23,4	0	0	0	12,4	0	0	0	0	0	0	38,7	8,7	0	6,5	1,4			
Kotitaloudet	75,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75,7	0	0	0	0	0		
joista asuinkiinteistövuokueläisiä lainoja	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0		
joista rakennusten perusparannuslainoja	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0		
joista moottoriajoneuvolainoja																															
Paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Asuntojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Muu paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Haltuunoton kautta saadut vakuudet: asuin- ja liikekiinteistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
GAR-osuuteen sisältyvät omaisuuserät yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

4. LAINAVIRRRAN GAR-OSUUTTA KOSKEVA KESKEINEN TULOSINDIKAATTORI

% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuuksista)	Tietojen antamisen viitepäivä T																												
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)				Ilmastonmuutoksen sopeutuminen (CCA)				Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)				Kiertotalous (CE)				Ympäristön pilaantuminen (BIO)				Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)				Yhteensä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)				
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksista, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)								
	Joista tulojen käyttö	Joista siirty-mätöi-mintoja	Joista mahdoll-listavia toimintoja		Joista tulojen käyttö	Joista mahdoll-listavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdoll-listavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdoll-listavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdoll-listavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdoll-listavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirty-mätöi-mintoja	Joista mahdoll-listavia toimintoja		
GAR-osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuudet																													
Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät luotot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan huomioon vihreiden omaisuuserien osuuden laskennassa	9,8	0,0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9,8	0,1	0	0	0
Rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luottolaitokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
Muut rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
joista sijoituspalveluyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

4. LAINAVIRRAN GAR-OSUUTTA KOSKEVA KESKEINEN CAPEX-TULOSINDIKAATTORI

% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuuksieristä)	Tietojen antamisen viitepäivä T																														
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutoksen sopeutuminen (CCA)					Vesivarat ja merten luonnonvarat (WTR)				Kiertotalous (CE)				Ympäristön pilaantuminen (BIO)				Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (CCM)				Yhteensä (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)				
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)								
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuksieristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)								
	Joista tulojen käyttö	Joista siirtomääntöjä	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja	Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja		
GAR-osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuuksierit																															
Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät luotot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan huomioon vihreiden omaisuuserien osuuden laskennassa	9,7	0,1	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9,8	0,1	0	0	0		
Rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Luottolaitokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	0	0		0	0		
Muut rahoitusalan yritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
joista sijoituspalveluyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	0	0		0	0		
joista omaisuudenhoitoyhtiöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	0	0		0	0		
joista vakuutusyrityksiä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0		0	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0		0	0		0	0	0	0		0	0		
Muut kuin rahoitusalan yritykset	3,0	3,0	0	0,1	0,5	4,1	0	0	0	0	0	0	4,8	0	0	0	0,5	0	0	0	0	0	0	0	4,2	3,0	0	0,1	0,5		
Luotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	4,1	4,1	0	0,2	0,7	5,7	0	0	0	0	0	0	6,3	0	0	0	0,6	0	0	0	0	0	0	0	5,8	4,2	0	0,2	0,7		
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,2	0,2		0	0,1	0,3	0		0	0	0	0	1,1	0		0	0,4	0		0	0	0	0	0	0,6	0,3		0	0		
Kotitaloudet	10,4	0	0	0	0	0	0	0					0	0	0	0									10,4	0	0	0	0		
joista asuinkiinteistövuokaudellisia lainoja	12,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								12,8	0	0	0	0	0		
joista rakennusten perusrakennuslainoja	16,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								16,7	0	0	0	0	0		
joista moottoriajoneuvolainoja	40,3	0	0	0	0	0																		40,3	0	0	0	0	0		
Paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Asuntojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Muu paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Haltuunoton kautta saadut vakuudet: asuin- ja liikekiinteistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
GAR-osuuteen sisältyvät omaisuuksierit yhteensä	5,7	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,7	0,1	0	0	0		

[illegible]

LOMAKE 1: YDINVOIMAAN JA FOSSIILISIIN KAASUIHIN LIITTYVÄT TOIMINNOT

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktorin avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista tai turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähköä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähköä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

UUODEN 2024 NÄKYMÄT

Maailmantalouden kasvun ennakoidaan nopeutuvan vuonna 2024, mutta pysyvän kuitenkin totuttua matalampana. Sen sijaan Suomen talouden ennakoidaan supistuvan ja inflaation hidastuvan. Suomen talouden kehitykseen vaikuttavat keskeisimmin heikentyneet vientinäköymät ja investointien määrän vähentyminen. Euroopan keskuspankki on lopettanut ohjauskorkojen nostot toistaiseksi ja odotukset ohjauskorkojen laskusta ovat kasvaneet. Vuoden 2023 lopussa nähty markkinakorkojen nopea lasku on tasaantunut alkuvuoden 2024 aikana, mutta korkojen odotetaan jatkavan laskua maltillisella vauhdilla.

Suomessa heikentyneet talousnäköymät ja aiempia vuosia korkeampi korkotaso vaikuttavat asuntorahoituksen kysyntään. Investointien heikentyminen vähentää yritysrahoituksen kysyntää, joten liiketoiminnan volyymikasvun toteutuminen on aiempaa haastavampaa. Heikentynyt taloustilanne tulee heijastumaan luottotappioiden määrään. Markkinakorkojen nousu on muuttanut myös varainhankinnan hinnoittelua ja kilpailu talletuksista voi nostaa pankkien varainhankinnan kustannuksia loppuvuoden aikana.

Toimintaympäristön haastavasta kehityksestä huolimatta ryhmän jatkuvien toimintojen tuloksen ennakoidaan muodostuvan tilikaudella 2024 samantasoiseksi kuin tilikaudella 2023. Tuloskehitykseen liittyy markkinakorkojen ja sijoitusmarkkinoiden muutoksista, talletuskilpailun mahdollises-

ta kiristymisestä ja luottotappioiden määrän kehityksestä johtuvaa epävarmuutta.

Kaikki tilinpäätöksessä esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset johtuen toimintaympäristöön vaikuttavista tekijöistä.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Vaihtoehtoiset tunnusluvut (Alternative Performance Measures, APM) ovat muita kuin tilinpäätösnormistossa tai muussa sääntelyssä määritettyjä taloudellisia tunnuslukuja ja niitä käytetään kuvaamaan yhtiön taloudellista asemaa ja kehitystä. POP Pankki -ryhmän esittämät tunnusluvut perustuvat IFRS:n mukaiseen tilinpäätösraportointiin. Alla on kuvattu toimintakertomuksen sisältämien tunnuslukujen laskentakaavat.

Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, sijoitusten nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan kulut yhteensä

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Järjestämättömät saamiset

Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista (ECL-vaiheeseen 3 luokitellut) ja sellaisia (ECL-vaiheeseen 2 luokiteltuja) saamisista, joiden takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta johtuen asiakkaan taloudellisista vaikeuksista (mm. lainanhoitajoukset). Järjestämättömät saamiset sisältää myös muut kuin yli 90 päivää erääntyneet arvot alentuneet (ECL-vaiheeseen 3 luokitellut) saamiset.

KULU-TUOTTOSUHDE, %

$$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut yhteensä}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO (ROE), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

KOKO PÄÄOMAN TUOTTO (ROA), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

OMAVARAISUUSASTE, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

YDINVAKAVARAISUUSSUHDE (CET1), %

$$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

ENSISIJAINEN PÄÄOMASUHDE (T1), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VAKAVARAISUUSSUHDE (TC), %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE (LEVERAGE RATIO), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä}} \times 100$$

MAKSUVALMIUSVAATIMUS (LCR), %

$$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$$

PYSYVÄN VARAINHANKINNAN VAATIMUS (NSFR), %

$$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$$

POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2023 (IFRS)

POP PANKKI -RYHMÄN TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022 Oikaistu
Korkotuotot		254 939	104 399
Korkokulut		-76 832	-11 073
Korkokate	6	178 108	93 326
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	44 016	42 098
Sijoitusten nettotuotot	8	-2 355	-602
Liiketoiminnan muut tuotot	9	4 685	6 773
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		224 453	141 594
Henkilöstökulut	10	-49 204	-43 571
Liiketoiminnan muut kulut	11	-63 703	-58 303
Poistot ja arvonalentumiset	12	-5 917	-5 842
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-118 824	-107 717
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	17	-17 271	-7 738
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	21	968	16
Tulos ennen veroja		89 326	26 155
Tuloverot	13	-17 714	-5 283
Tulos jatkuvista toiminnoista		71 611	20 872
Tulos lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	5	45 229	2 971
Tilikauden tulos		116 840	23 843

POP PANKKI -RYHMÄN LAAJA TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022 Oikaistu
Tilikauden tulos		116 840	23 843
Muun laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot/tappiot	33	697	572
Käyvän arvon muutos oman pääoman ehtoisista instrumenteista	30	141	230
Myyntivoitot ja -tappiot oman pääoman ehtoisista instrumenteista	30	-	-1 922
Laskennalliset verot	30,33	-168	224
Yhteensä		671	-896
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos vieraan pääoman ehtoisista instrumenteista	30	6 812	-15 984
Laskennalliset verot	30	-1 350	3 268
Yhteensä		5 462	-12 715
Muun laajan tuloksen erät yhteensä		6 133	-13 611
Tilikauden laaja tulos yhteensä		122 972	10 232

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2023	31.12.2022 Oikaistu
Varat			
Käteiset varat	18	495 644	448 499
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	15,16,19	61 502	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	15,16,19	4 562 254	4 448 480
Johdannaissopimukset	27	16 165	-
Sijoitusomaisuus	15,20	792 043	712 087
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	21	22 123	230
Jälleenvakuutus sopimussaamiset		-	9 331
Aineettomat hyödykkeet	22	7 986	8 965
Aineelliset hyödykkeet	23	24 930	27 268
Muut varat	24	86 470	47 166
Versaamiset	25	5 453	9 833
Varat yhteensä		6 074 569	5 774 192

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2023	31.12.2022 Oikaistu
Velat			
Velat luottolaitoksille	15,16,26	131 144	163 139
Velat asiakkaille	15,16,26	4 330 320	4 325 946
Johdannaissopimukset	27	4 661	12 495
Vakuutus sopimusvelat		-	48 241
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	28	787 156	565 252
Muut velat	29	97 734	63 271
Verovelat	25	35 449	29 173
Velat yhteensä		5 386 463	5 207 517
Oma pääoma			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		10 714	10 707
POP Osuudet		60 391	60 153
Osuuspääoma yhteensä	30	71 105	70 860
Rahastot	30	157 795	152 105
Kertyneet voittovarot	30	459 206	343 709
Oma pääoma yhteensä		688 106	566 675
Velat ja oma pääoma yhteensä		6 074 569	5 774 192

LASKELMA POP PANKKI -RYHMÄN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2023	70 860	-10 220	162 325	343 709	566 674	-	566 674
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	116 840	116 840	-	116 840
Muut laajan tuloksen erät	-	5 575	-	558	6 133	-	6 133
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	5 575	-	117 398	122 972	-	122 972
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	245	-	-	-	245	-	245
Voitonjako	-	-	-97	-1 689	-1 786	-	-1 786
Rahastosiirrot	-	-	212	-212	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	245	-	115	-1 901	-1 541	-	-1 541
Oma pääoma 31.12.2023	71 105	-4 645	162 440	459 206	688 106	-	688 106

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	67 056	4 038	159 839	321 437	552 370	439	552 809
IFRS 17 Siirtymä	-	-189	-	1 164	975	-	975
Oma pääoma 1.1.2022	67 056	3 849	159 839	322 601	553 346	439	553 785
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	23 843	23 843	0	23 843
Muut laajan tuloksen erät	-	-14 069	-	458	-13 611	-	-13 611
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-14 069	-	24 301	10 232	0	10 232
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	3 273	-	-	-	3 273	-	3 273
Voitonjako	-	-	-	-1 599	-1 599	-	-1 599
Rahastosiirrot	532	-	2 486	-3 017	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	3 804	-	2 486	-4 617	1 673	-	1 673
Muut muutokset							
Luovutus: osakkeet, käypään arvoon pysyvästi muiden laajan tuloksen erien kautta	-	-	-	1 538	1 538	-	1 538
Muut muutokset	-	-	-	-114	-114	-439	-553
Muut muutokset yhteensä	-	-	-	1 424	1 424	-439	985
Oma pääoma 31.12.2022	70 860	-10 220	162 325	343 709	566 674	-	566 674

POP Pankki -ryhmä on ottanut käyttöön takautuvasti IFRS 17 Vakuutus SOPIMUKSET -standardin. Siirtymästä on kerrottu tarkemmin liitteessä 2 kohdassa 7 Laati-misperiaatteiden muutokset.

POP PANKKI -RYHMÄN RAHAVIRTALASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2023	31.12.2022 Oikaistu
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		116 840	23 843
Tilikauden tulokseen tehtyt oikaisut		39 402	26 442
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-310 523	-42 483
Saamiset luottolaitoksilta	19	3 234	-1 662
Saamiset asiakkailta	19	-127 049	11 296
Sijoitusomaisuus	20	-74 386	-30 193
Muut varat	24	-112 322	-21 925
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-45 854	-140 084
Velat luottolaitoksille	26	-46 338	-10 111
Velat asiakkaille	26	-33 215	-137 994
Varaukset ja muut velat	29	41 878	14 267
Maksetut tuloverot		-8 179	-6 246
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-200 136	-132 282
Investointien rahavirta			
Tytäryhtiöinvestointien vähennykset		53 403	1 418
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-10 242	-8 995
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynnit		2 242	2 800
Investointien rahavirta yhteensä		45 403	-4 777
Rahoituksen rahavirta			
Osuuspääoman vähennykset/lisäykset	30	245	3 804
Maksetut osuuspääoman korot ja muu voitonjako		-1 789	-1 599
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	28	378 475	588 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	28	-168 219	-301 853
Vuokrasopimusvelan maksut	34	-1 692	-2 024
Rahoituksen rahavirta yhteensä		207 020	286 742

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2023	31.12.2022 Oikaistu
Rahavarojen muutos			
Rahavarat tilikauden alussa		464 047	314 365
Rahavarat tilikauden lopussa		516 334	464 047
Rahavarojen nettomuutos		52 287	149 682
Rahavarat			
Käteiset varat	18	10 624	11 587
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	18,19	505 710	452 459
Yhteensä		516 334	464 046

RAHAVIRTALASKELMAA KOSKEVAT LISÄTIEDOT

Saadut korot	214 309	90 344
Maksetut korot	37 542	2 036
Saadut osingot	3 660	3 795
Tilikauden tulokseen tehtyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	17 271	7 587
Poistot	8 270	8 799
Vakuutusvelan muutos	-	4 190
Muut	13 861	5 866
Tilikauden tulokseen tehtyt oikaisut yhteensä	39 402	26 442

LIITTEET

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 1 POP PANKKI -RYHMÄ JA IFRS-TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

POP Pankki -ryhmä (jäljempänä myös Ryhmä) on POP Pankkien ja POP Pankkikeskus osk:n sekä niiden tytäryhteisöjen sekä yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostama finanssiryhmä, joka toimii Suomessa. POP Pankit ovat itsenäisiä, alueellisesti ja paikallisesti toimivia osuuspankkeja. POP Pankkikeskus osk toimii Ryhmän keskusyhteisönä. POP Pankki -ryhmä tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille.

POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia ovat 18 osuuspankkia sekä jäsenosuuspankkien keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj ja kiinnitysluottopankki POP Asuntoluottopankki Oyj. POP Pankkien yhteenliittymä on laissa talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki) määritelty taloudellinen kokonaisuus, jonka jäsenillä on vastuu toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk, sen jäsenluottolaitokset, näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä.

POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös muita yhteisöjä. POP Pankki -ryhmä luopui katsauskauden aikana määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä ja jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana. Yrityskauppa toteutui 25.5.2023. Yhtiön yhdistelyssä POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen on noudatettu IFRS 17 -standardia ja yhtiön tuotot ja kulut on esitetty tilinpäätöksessä IFRS 5 -standardin mukaisesti lopetettuina toimintoina. Suomen Vahinkovakuutus Oy on yhdistelty myynnin jälkeen POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Vähemmistöosuiden vakuutusyhtiössä omistaa POP Pankkien ja POP Pankkikeskuksen kokonaan omistama POP Holding Oy, joka ei ole keskinäisen vastuun piirissä. Yrityskauppa vaikutti myös POP Pankki -ryhmän segmenttiraportointiin. Laatimisperiaatteiden muutokset on esitetty tarkemmin liitteessä 2.

Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

POP Pankki -ryhmä ei muodosta kirjanpitolain 1336/1997 mukaista konsernia, eikä luottolaitos-

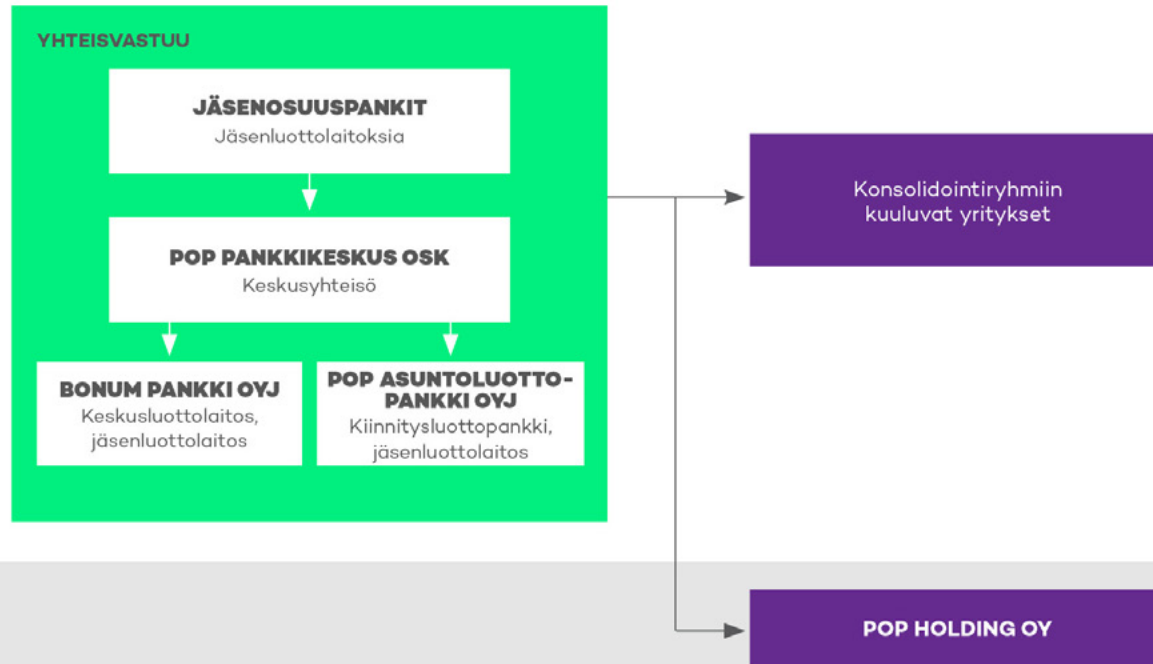
toiminnasta annetussa laissa 610/2014 määriteltyä konsolidointiryhmää. POP Pankkikeskus osk:lla tai sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähdessä kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaista määräysvaltaa, eikä Ryhmälle siten voida määritellä emoyhtiötä. Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt Ryhmälle sen rakenteeseen soveltuvat tilinpäätösperiaatteet siltä osin, kuin IFRS-tilinpäätösstandardit eivät huomioi Ryhmän rakennetta. Tilinpäätösperiaatteet, jotka sisältävät kuvauksen jäsenosuuspankkien muodostamasta laskentateknisestä emoyhtiöstä, on esitetty liitteessä 2. Laskentatekniseen emoyhtiöön kuuluvat jäsenosuuspankit sekä muut Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdistellyt yritykset on lueteltu liitteessä 35.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

POP PANKKI -RYHMÄ

POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄ

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio. Jämijärven Osuuspankki sulautui toukokuun 2023 lopussa Kurikan Osuuspankkiin. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 18 osuuspankkia. Sulautuminen on yhteenliittymän sisäinen järjestely, eikä sillä ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän yhdisteltyn ta-
loudelliseen informaatioon.

Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkikeskus osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta, kuten Yhteenliittymälaiissa säädetään. POP Pankkikeskus osk:n kotipaikka on Helsinki ja sen osoite on Hevosenkä 3, 02600 Espoo. POP Pankkikeskus osk on laatinut Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankki -ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen. POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen 15.2.2024. Tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokoukselle 5.4.2024. Jäljennökset POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä sekä tilinpäätöstiedotteesta ovat saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

LIITE 2 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1. LAATIMISPERUSTA

POP Pankki -ryhmän (jäljempänä myös Ryhmä) yhdistelty tilinpäätös on laadittu EU:ssa hyväksytyjä kansainvälisiä IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä standardeja koskevia tulkintoja (IFRIC) noudattaen. Tilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on huomioitu myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön sekä viranomaismääräysten vaatimukset.

POP Pankki -ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki). POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole ilmoitettu. Liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa taulukossa tai laskelmassa esitetystä summasta.

Muut kuin euromääräiset varat ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan sijoitusten nettotuottoihin lukuun ottamatta käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattuja rahoitusvaroja, joiden arvostuksen kurssierot on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Kaikkien POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden toimintavaluutta on euro.

POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lu-

kuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja, käyvän arvon suojauksen suojauskohteita (suojatun riskin osalta) ja käyvän arvon suojauksessa käytettyjä suojaavia johdannaisia, jotka on arvostettu käypään arvoon.

POP Pankki -ryhmä esittää EU:n vakavaraisuusasetuksen 2019/876 mukaiset Pilari III-vakavaraisuustiedot erillisessä raportissa, joka julkaistaan POP Pankki -ryhmän internet-sivuilla.

2. ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUS TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIIN

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankki -ryhmän tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävää kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista.

Ympäristövastuusta on kerrottu tarkemmin POP Pankki -ryhmän toimintakertomuksen kohdassa Muut kuin taloudelliset tiedot. Lisäksi POP Pankki -ryhmä julkaisee vuoden 2023 vastuullisuusrapor-

tin osana vuosikertomustaan. Ryhmä noudattaa raportoinnissaan kansainvälistäen Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä.

3. YHDISTELYPERIAATTEET

3.1 LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on määräysvalta.

POP Pankkikeskus osk:lla ja sen jäsenosuuksien keilla ei ole toisiinsa nähden määräysvaltaa, minkä vuoksi POP Pankki -ryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä. IFRS-tilinpäätöksessä POP Pankki -ryhmälle on muodostettu jäsenosuuksien keita niin kutsuttu laskentatekninen emoyhtiö. Jäsenosuuksien keilla ja keskusyhteisöllä on yksin tai yhdessä määräysvalta muihin Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdisteltäviin yhteisöihin. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Ryhmän omaan pääomaan luettava osuuspääoma muodostuu sellaisista jäsenosuuksien keiden osuusmaksuista, joita koskee pankin ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

3.2 TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT JA YHTEISJÄRJESTELYT

POP Pankki -ryhmän tilinpäätös sisältää laskenta- teknisen emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset sekä osakkuusyritykset. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa Ryhmällä on määräysvalta. Ryhmällä on yrityksessä määräysvalta, jos sillä on yritystä koskeva valta ja se altistuu yrityksen muut- tuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja Ryhmä pystyy käyttämään yritystä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saaman- sa tuoton määrään. Ryhmän määräysvalta perustuu äänivaltaan.

POP Pankki -ryhmän keskinäinen omistus on elimi- noitu hankintamenetelmällä. Kaikki Ryhmän sisäiset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat, sisäiset realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu Ryhmän yhdistellyssä tilinpäätökses- sä.

Osakkuusyrityksiä ovat yritykset, joissa Ryhmäl- lä on huomattava vaikutusvalta yhtiöiden liiketoi- minnan ja rahoituksen johtamisessa. Huomatta- va vaikutusvalta perustuu omistussuuteen. Osak- kuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetel- mällä.

Yhteinen toiminto on yhteisjärjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräys- valta ja järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuk- sia ja velkoja koskevia velvoitteita. Ryhmän tilin- päätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina kes- kinäiset kiinteistöyhtiöt. Niiden tuloslaskelmaerät,

varat ja velat yhdistellään Ryhmän omistussuuden mukaisesti.

4. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien soveltaminen edellyttää johdol- ta tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöslaskelmissä esitettyjen erien määrään sekä niiden liitteenä annettuihin tietoi- hin. Johdon keskeiset arviot koskevat tulevaisuut- ta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käy- vän arvon arviointiin ja rahoitusvarojen arvonalen- tumisiin. Johdon arviot ja oletukset perustuvat tilin- päätöshetken parhaaseen näkemykseen, jotka voi- vat poiketa joissain määrin lopullisesta toteumasta. Talouden kehityksen ennustaminen on vaikeutunut, minkä vuoksi rahoitusvarojen käypiin arvioihin ja arvonalentumisvarauksiin liittyy tavanomaista suu- rempaa epävarmuutta.

Nämä arviot ja oletukset sekä niihin liittyvä epä- varmuus on esitetty tilinpäätöserittäin tarkemmin kohdissa 4.1 – 4.2.

4.1. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennas- sa sovelletaan parametreja, jotka edellyttävät joh- don harkintaa. Johdon on määritettävä, miten las- kennassa huomioidaan tulevaisuuteen liittyvä mak- rotaloudellinen informaatio, mitä periaatteita mer- kittävän luottoriskin kasvun arvioinnissa sovelle-

taan, miten arvioidaan tappion määrä maksukyvyt- tömyydessä sekä millaisia luottovasta-arvokertoi- mia sovelletaan luottokortteihin.

Johdon harkintaan perustuen on tehty aiemmilla ti- likausilla johdon harkintaan perustuva ylimääräinen varaus 3 000 tuhatta euroa. Varaus kohdistui yri- tysluottokantaan ja sillä varauduttiin kustannusin- flaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin se- kä yritys- että maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä. Tilikauden 2023 aikana johto arvioi aiemmin tehdyn varauksen perusteita ja päätti pur- kaa varauksen, koska ennakoitujen muutokset yritys- asiakkaiden sekä maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä ovat realisoituneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa tai lopullisten luottotappioiden kirjauksina.

Rahoitusvarojen arvonalentumisten periaatteita on esitetty tarkemmin kohdassa 8.5 Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

4.2. KÄYVÄN ARVON ARVIOINTI

Julkisesti noteeraamattomien sijoitusten käyvän arvon arviointi edellyttää johdon harkintaa ja ar- vioita useista arvioissa käytetyistä tekijöistä, jot- ka voivat poiketa todellisista lopputuloksista ja näin ollen johtaa sijoituksen arvon sekä oman pääoman merkittävään muutokseen.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrument- tien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäk- si arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta

saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta.

Kun rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, miten arvostuksessa käytetään muita tietoja. Käyvän arvon määrittämisen periaatteita on esitetty tarkemmin kohdissa 8.3. Käyvän arvon määrittäminen sekä 10. Aineelliset hyödykkeet ja sijoituskiinteistöt.

4.3. VUOKRASOPIMUKSIKSI LUOKITELTAVIEN SOPIMUSTEN VUOKRAKAUSI

Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokrauden määrittäminen edellyttää johdolta harkintaa, joka edellyttää vuokratun omaisuuserän taloudellisen käyttöajan arviointia silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi. Arvioinnissa huomioidaan olosuhteet, joissa vuokrattua kohdetta tullaan käyttämään.

5. LOPETETUT TOIMINNOT

POP Pankki -ryhmä luopui katsauskauden aikana määräysvallasta vakuutustoimintasegmentin muodostaneesta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä ja jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana POP Pankki -ryhmä raportoi myydyn vakuutustoiminnan lopetettuina toimintoina ja lopetettujen toimintojen tulos raportoidaan erillään jatkuvien toimintojen tuotoista ja kuluista. Vertailukausi on oikaistu vastaa-

vasti. Konsernin sisäiset tuotot ja kulut jatkuvien ja lopetettujen toimintojen välillä on eliminoitu. Taseen vertailukauden tiedoissa ei ole esitetty lopetettuja toimintoja erillään. Vakuutustoimintaan on sovellettu IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 alkaen takautuvasti, minkä vuoksi vakuutustoiminnan vertailutietoja on oikaistu. Standardin käyttöönoton vaikutukset taseeseen ja tuloslaskelmaan on esitetty kohdassa 7.

6. SEGMENTTIRAPORTOINTI

POP Pankki -ryhmällä oli toukokuuhun 2023 asti kaksi toimintasegmenttiä: pankkitoiminta ja vakuutustoiminta. Toimintasegmenttejä on raportoitu tavalla, joka on yhdenmukainen johdolle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Pankkitoimintasegmentin muodostavat POP Pankki -ryhmään kuuluvat luottolaitokset. Vakuutustoimintasegmentin on muodostanut Suomen Vahinkovakuutus Oy.

POP Pankki -ryhmä luopui määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä toukokuussa 2023. POP Pankki -ryhmällä on yrityskaupan jälkeen vain yksi toimintasegmentti, jota ei raportoida erikseen. Aiemmin erikseen raportoitu vakuutustoimintasegmentti on esitetty liitteessä 3 Lopetetut toiminnot.

7. LAATIMISPERIAATTEIDEN MUUTOKSET

7.1. TILIKAUDEN AIKANA KÄYTTÖÖN OTETUT UUDET IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

POP Pankki -ryhmä on ottanut käyttöön tilikauden alussa uuden IFRS 17 Vakuutus sopimukset -stan-

dardin, jota on sovellettu tilikauden aikana lopetettuihin toimintoihin.

Tilikauden alussa voimaan tulleilla muutoksilla IFRS-standardeihin IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen, IAS 8 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet ja IAS 12 Tuloverot ei ollut olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

Uusi IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardi (sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

IFRS 17 -standardi korvasi voimaantullessaan vanhan IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin ja sen käyttöönotto vaikuttaa vakuutus sopimusten arvoistamiseen, esittämiseen sekä merkitsemiseen kirjanpitoon. Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia, ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille, sekä niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. POP Pankki -ryhmä on ottanut standardin käyttöön sen soveltamisen tultua pakolliseksi 1.1.2023 alkaneella tilikaudella ja noudattanut takautuvaa soveltamista 1.1.2022 alkaen. Standardia on sovellettu lopetettuun toimintoon.

Standardin soveltamisala

POP Pankki -ryhmässä standardia on sovellettu kaikkiin myönnettyihin ensivakuutus sopimuksiin ja otettuihin jälleenvakuutus sopimuksiin. Ryhmällä ei ole sijoituskomponentteja tai kytkettyjä johdannaisia sisältäviä vakuutus sopimuksia, eikä sellaisia vakuutus sopimuksia, joissa on erotettavia tai yksilöitäviä palvelukomponentteja.

Vakuutus sopimuksia on myöntänyt POP Pankki -ryhmässä Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka on yhdistelty POP Pankki -ryhmän konsolidoituun IFRS-tilinpäätökseen tytäryrityksenä, kunnes ryhmä luopui määräysvallasta yhtiössä toukokuussa 2023.

Vakuutus sopimukset

Ensivakuutus sopimusten salkut (portfolio) ovat koostuneet sopimuksista, joita koskevat riskit ovat samankaltaisia ja joita hallinnoidaan yhdessä. Vakuutus sopimukset ovat pääsääntöisesti yhden vuoden pituisia. Vakuutus sopimuksista koostuva salkku luokitellaan ryhmiin (group) vakuutus sopimuksen myöntöajankohdan ja odotetun kannattavuuden perusteella.

POP Pankki -ryhmä on arvioinut alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä vakuutus sopimusten tappiolisuutta käyttäen yleistä mallia (General Measurement Model, GMM). Vakuutus sopimusten arvostus perustuu tulevien rahavirtojen nykyarvoon, jossa on huomioitu rahan aika-arvo sekä riskioikaisu. Kassavirtoihin sisällytetään odotetulla luottotapioilla oikaistu vakuutus maksutulo, lopullista korvausvaadetta vastaavat korvauskulut sekä vakuutus palvelukulut.

Kirjaaminen

Vakuutus sopimus on lisätty sen kalenterivuoden ryhmään, jolloin kyseinen sopimus on myönnetty.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt laadintaperiaatteita koskevan valinnan, jonka mukaisesti vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvat kassavirrat kir-

jataan kuluksi, kun kyseiset menot syntyvät, koska POP Pankki -ryhmä soveltaa vakuutus maksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa kaikkiin vakuutus sopimukseen ja kunkin ryhmään kuuluvan sopimuksen vakuutuskausi on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä enintään vuoden pituinen. Vakuutus sopimusten sopimusrajaksi on katsottu vakuutuskauden päättymisen.

Vakuutus sopimusryhmän kirjanpitoarvo jokaisena raportointipäivänä on jäljellä olevan vakuutuskauden velan ja toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvan velan yhteismäärä.

POP Pankki -ryhmä on tehnyt tilinpäätöksen laadintaperiaatteita koskevan valinnan kirjata raportointikauden vakuutus sopimukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut täysimääräisesti tuloslaskelmaan.

Arvostaminen

Jäljellä olevan vakuutuskauden vakuutusvelan arvostaminen

POP Pankki -ryhmä on soveltanut IFRS 17 -standardin mukaista yksinkertaistettua vakuutus sopimusryhmän arvostamista käyttäen vakuutus maksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa kaikkiin vakuutus sopimusryhmiin (Premium Allocation Approach, PAA), koska vakuutuskaudet ovat enintään vuoden pituisia.

Toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvan velan arvostaminen

Vakuutus sopimusryhmän toteutuneista vakuutus-

tapahtumista aiheutuvan velan (Liability for Incurred Claims, LIC) arvostamiseen on käytetty yleistä arvostusmenetelmää (General Measurement Model, GMM).

Siirtyessä soveltamaan IFRS 17 -standardia 1.1.2023 alkaen POP Pankki -ryhmä on noudattanut täysin takautuvaa soveltamista ja oikaissut edellisen tilikauden vertailutiedot.

Standardin käyttöönotolla oli noin yhden miljoonan euron suuruinen positiivinen vaikutus POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan 1.1.2022 johtuen taase-erien arvostusta koskevasta muutoksesta.

IFRS 17 -standardin käyttöönoton vaikutus vakuutussegmentin rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen

POP Pankki -ryhmä on soveltanut IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä mahdollisuutta nimenomaisesti luokitella sijoituksia käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi IFRS 9 -standardin mukaisesti. Nimenomaisesti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen arvostusluokkaa ei ole aiemmin sovellettu POP Pankki -ryhmässä.

Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon arvostettaviksi rahoitusvaroiksi perustuu epäjohdonmuokaisuuteen, joka syntyy, kun vakuutus sopimukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut kirjataan täysimääräisesti tuloslaskelmaan ja SPPI-testin läpäisevien vieraan pääoman ehtoisten sijoitusten arvomuutokset kirjataan laajaan tulokseen. Molemmat erät ovat alttiita korkoriskille, joten markkina-

korkojen muutos vaikuttaa kyseisten erien arvostukseen vastakkaissuuntaisesti. Kaikki vakuutusyhtiön sijoitusomaisuuteen luettavat rahoitusvarat ovat nimenomaisesti vakuutustoimintaan liittyviä sijoituksia.

Rahoitusvarojen uudelleenluokittelu IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä ei vaikuttanut rahoitusvarojen käyvän arvon määrittämiseen eikä rahoitusvarojen kirjanpitoarvoon siirtymähetkellä. Uudelleenluokittelu vaikutti ainoastaan arvomuutoksen kirjaustapaan, jossa aiemmin laajassa tuloksessa esitetty arvomuutos esitettiin tuloslaskelmassa.

Siirtymä on tehty takautuvasti oikaisemalla avaa-va tasetta 1.1.2022. Luokittelun muutos ei vaikuttanut aiempien kausien arvostusluokkiin ja arvostukseen.

IFRS 17 KÄYTTÖNOTON VAIKUTUS POP PANKKI -RYHMÄN TASEeseen JA OMAAN PÄÄOMAAN 1.1.2022

(1 000 euroa)	31.12.2021	IFRS 17 käyttönoton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	1.1.2022 Oikaistu
Varat				
Käteiset varat	279 882	-	-	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	73 897	-	-	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 243 829	-	-	4 243 829
Sijoitusomaisuus	681 552	-	-	681 552
Sijoitukset osakkuusyrityksiin	214	-	-	214
Jälleenvakuutusopi- mussaamiset	-	13 136	-	13 136
Aineettomat hyödykkeet	9 298	-	-	9 298
Aineelliset hyödykkeet	29 611	-	-	29 611
Muut varat	34 014	-11 614	-	22 399
Verosaamiset	5 401	-	-50	5 351
Varat yhteensä	5 357 697	1 522	-50	5 359 169

(1 000 euroa)	31.12.2021	IFRS 17 käyttönoton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	1.1.2022 Oikaistu
Velat				
Velat luottolaitoksille	166 484	-	-	166 484
Velat asiakkaille	4 222 364	-	-	4 222 364
Vakuutus sopimusvelat	52 692	1 395	-	54 087
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	284 920	-	-	284 920
Muut velat	50 060	-1 131	-	48 929
Verovelat	28 367	252	-19	28 600
Velat yhteensä	4 804 888	516	-19	4 805 384
Oma pääoma				
Osuuspääoma	67 056	-	-	67 056
Rahastot				
Käyvän arvon rahasto	4 038	-	-189	3 849
Muut rahastot	159 839	-	-	159 839
Kertyneet voittovarot	321 437	1 007	158	322 601
Määräysvallattomien omistajien osuus	439	-	-	439
Oma pääoma yhteensä	552 809	1 007	-31	553 785
Velat ja oma pääoma yhteensä	5 357 697	1 522	-50	5 359 169

IFRS 17 KÄYTTÖNOTON VAIKUTUS POP PANKKI -RYHMÄN TASEeseen JA OMAAN PÄÄOMAAN 31.12.2022

(1 000 euroa)	31.12.2022	IFRS 17 käyttönoton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	31.12.2022 Oikaistu
Varat				
Käteiset varat	448 499	-	-	448 499
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	62 333	-	-	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 448 480	-	-	4 448 480
Sijoitusomaisuus	712 087	-	-	712 087
Sijoitukset osakkuusyrityksiin	230	-	-	230
Jälleenvakuutusopi- mussaamiset	-	9 331	-	9 331
Aineettomat hyödykkeet	8 965	-	-	8 965
Aineelliset hyödykkeet	27 268	-	-	27 268
Muut varat	59 460	-12 294	-	47 166
Verosaamiset	9 886	-	-52	9 833
Varat yhteensä	5 777 207	-2 963	-52	5 774 192

(1 000 euroa)	31.12.2022	IFRS 17 käyttönoton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	31.12.2022 Oikaistu
Velat				
Velat luottolaitoksille	163 139	-	-	163 139
Velat asiakkaille	4 325 946	-	-	4 325 946
Johdannaissopimukset	12 495	-	-	12 495
Vakuutus sopimusvelat	57 011	-8 770	-	48 241
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	565 252	-	-	565 252
Muut velat	64 397	-1 126	-	63 271
Verovelat	28 350	1 387	-563	29 173
Velat yhteensä	5 216 590	-8 510	-563	5 207 517
Oma pääoma				
Osuuspääoma	70 860	-	-	70 860
Rahastot				
Käyvän arvon rahasto	-12 583	-	2 363	-10 220
Muut rahastot	162 325	-	-	162 325
Kertyneet voittovarot	340 014	5 546	-1 852	343 709
Oma pääoma yhteensä	560 617	5 546	511	566 674
Velat ja oma pääoma yhteensä	5 777 207	-2 963	-52	5 774 192

IFRS 17 KÄYTTÖNOTON VAIKUTUS POP PANKKI -RYHMÄN TULOSLASKELMAAN 1.1.- 31.12.2022

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	IFRS 17 käyttöön- oton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	1.1.-31.12.2022 Oikaistu
Korkotuotot	105 250	-127	-	105 123
Korkokulut	-11 075	-	-	-11 075
Korkokate	94 175	-127	-	94 048
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	41 617	502	-	42 119
Sijoitusten nettotuotot	-2 460	-	-2 932	-5 391
Vakuutuskate	12 675	-12 675	-	-
Vakuutuspalvelutulos	-	2 508	-	2 508
Vakuutuksen nettorahoitustuotot	-	4 547	-	4 547
Liiketoiminnan muut tuotot	7 259	-463	-	6 797
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	153 266	-5 706	-2 932	144 628
Henkilöstökulut	-51 178	7 607	-	-43 571
Liiketoiminnan muut kulut	-59 997	1 633	-	-58 364
Poistot ja arvonalentumiset	-7 984	2 141	-	-5 842
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-119 159	11 381	-	-107 778
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-7 716	-	-22	-7 738
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	16	-	-	16
Tulos ennen veroja	26 408	5 675	-2 954	29 128
Tuloverot	-5 283	-2	-	-5 285
Tilikauden tulos	21 124	5 673	-2 954	23 843

IFRS 17 KÄYTTÖÖNOTON VAIKUTUS POP PANKKI -RYHMÄN LAAJAAN TULOSLASKELMAAN 1.1.- 31.12.2022

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2022	IFRS 17 käyttöönoton vaikutus	IFRS 9 uudelleen luokittelun vaikutus	1.1.-31.12.2022 Oikaistu
Tilikauden tulos	21 124	5 673	-2 954	23 843
Muun laajan tuloksen erät				
Erät, joita ei siirretä tulospaikutteiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot/tappiot	572	-	-	572
Käyvän arvon muutos oman pääoman ehtoista instrumenteista	230	-	-	230
Myyntivoitot ja -tappiot oman pääoman ehtoista instrumenteista	-1 922	-	-	-1 922
Laskennalliset verot	224	-	-	224
Yhteensä	-896	-	-	-896
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulospaikutteiksi				
Käyvän arvon muutos vieraan pääoman ehtoista instrumenteista	-18 848	-	2 954	-15 894
Laskennalliset verot	3 770	-	-591	3 179
Yhteensä	-15 078	-	2 363	-12 715
Muun laajan tuloksen erät yhteensä	-15 974	-	2 363	-13 611
Tilikauden laaja tulos yhteensä	5 150	5 673	-591	10 232

7.2. TULEVILLA TILIKAUSILLA

SOVELLETTAVAKSI TULEVAT IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

POP Pankki -ryhmä aikoo ottaa käyttöön 1.1.2024 alkaen sovellettavat muutokset olemassa oleviin standardeihin IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen, IAS 7 Rahavirtalaskelmat ja IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot, kun standardimuutokset on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

8. RAHOITUSINSTRUMENTIT

8.1. RAHOITUSINSTRUMENTTIENTEN LUOKITTELU JA KIRJAAMINEN TASEESSA

Luokittelu

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvarojen hallinnointiin sovellettavien liiketoimintamallien ja vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtaominaisuuksien perusteella seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvelat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Kirjaaminen taseeseen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät transaktiokulut kirjataan tuloslaskelmaan hankintahetkellä. Muiden rahoitusinstrumenttien transaktiokulut sisällytetään hankintamenoön.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit on kirjattu selvityspäivänä. Myönnetty lainat kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas nostaa lainan. Liikkeeseen lasketut instrumentit kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas tekee merkinnän.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan taseessa, jos POP Pankki -ryhmällä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys-, ja konkurssitapauksissa ja sillä on aikomus ja kyky toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. POP Pankki -ryhmä ei ole nettottanut taseen rahoitusvaroja ja -velkoja.

Kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuserusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin.

Taseesta kirjataan pois myös sellainen rahoitusvaroihin kuuluva sopimus, johon perustuvat oikeudet rahavirtoihin siirretään toiselle osapuolelle tai johon liittyy velvollisuus maksaa kyseiset rahavirrat yhdelle tai useammalle vastaanottajalle. Jos rahoitusvarasta saadaan vastike, mutta omistamiseen liittyvät riskit ja edut säilyvät olennaisilta osin, kirjataan omaisuuserä edelleen taseeseen ja saatua vastiketta vastaava rahoitusvelka.

Arvoltaan alentuneet rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuksesta ei arvioida kertyvän enää suorituksia ja lopullinen tappio pystytään laskemaan. Taseesta pois kirjaamisen yhteydessä aiemmin kirjattu odotettavissa oleva luottotappio peruutetaan ja kirjataan lopullinen luottotappio. Myöhemmin taseesta pois kirjatuista saamisista saatavat suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden oikaisuksi.

Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelan vaihtoa toiseen, huomattavasti alkuperäisestä poikkeavaan rahoitusvelkaan tai rahoitusvelan ehtojen huomattavaa muutosta käsitellään uuden rahoitusvelan kirjaamisena ja alkuperäisen erän kuoletuksena.

8.2. RAHOITUSVAROJEN HALLINNOINNIN LIIKETOIMINTAMALLIT JA ARVOSTAMINEN

Yhteisön liiketoimintamallilla tarkoitetaan IFRS 9 -standardin mukaan sitä, kuinka yhteisö hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Toisin sanoen yhteisön liiketoimintamalli ratkaisee,

syntyvätkö rahavirrat sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myynnistä vai näistä molemmista. Liiketoimintamalli määritetään tasolla, joka kuvastaa sitä, kuinka rahoitusvarojen ryhmiä hallinnoidaan yhdessä tietyn liiketoiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi.

POP Pankki -ryhmässä rahoitusvaroja hallinnoidaan kolmen liiketoimintamallin mukaisesti:

1. Pidettävät rahoitusvarat (tavoite rahavirtojen kerääminen)
2. Pidettävien ja myytävien rahoitusvarojen yhdistelmä (tavoite rahavirtojen kerääminen ja myynti)
3. Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta

Pidettävät rahoitusvarat -liiketoimintamalli sisältää antolainausaamiset sekä eräpäivään asti pidettävät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka läpäisevät rahavirtaominaisuuksien (SPPI: Solely Payments of Principal and Interest) testin. Rahavirtaominaisuuksien testissä tutkitaan, määrätäänkö sopimusehdoissa tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuja.

Yhdistelmä-liiketoimintamalli sisältää rahavirtaominaisuuksien testin läpäisevät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti tai lähelle eräpäivää tai myydä esimerkiksi sijoitusstrategian tavoitteiden täyttämiseksi.

Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta -liiketoimintamalli pitää sisällään osakkeet ja rahasto-osuudet sekä muut sellaiset instrumentit, jotka eivät läpäise rahavirtaominaisuuksien testiä.

POP Pankki -ryhmä ei käy aktiivisesti kauppaa rahoitusvaroilla. POP Pankki -ryhmän sijoitustoiminnan tavoitteena on rahoitusyli jäämien sijoittaminen pitkän aikavälin tavoitteella sekä likviditeettisalkun ylläpitäminen maksuvalmiustarpeita varten.

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat sisältää lainat ja saamiset sekä sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää niiden eräpäivään asti ja joiden ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin). Arvostusluokkaan luokitellut sijoitukset muodostuvat maksuvalmiuden ylläpitämiseen tarkoitetuista arvopapereista.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat sisältää sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, jotka on tarkoitus joko pitää rahavirtojen keräämiseksi tai myydä tarvittaessa liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi (yhdistelmä -liiketoimintamalli). Luokittelu

edellyttää, että instrumentin ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin).

Arvostusluokkaan luokitellaan mm. sijoitukset, joita myydään tarvittaessa esimerkiksi likviditeettitarpeen muuttuessa sekä sellaiset likvidit varat, joiden likviditeetti on osoitettava säännöllisillä myynneillä.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Rahoitusinstrumenttiin kohdistuvien odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset ja vähennykset kirjataan tuloslaskelmaan ja muihin laajan tuloksen eriin. Luovutuksen yhteydessä arvomuutos kirjataan muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan tuottoihin ja odotettavissa oleva luottotappio rahoitusvarojen arvonalentumistappioihin.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Rahoitusvara arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksotettuun hankintamenoön tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältää osakkeet ja rahasto-osuudet sekä velkainstrumentit, jotka eivät täytä rahavirtaominaisuuksien testiä. Poikkeuksen muodostavat osakkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja.

Suojaavat johdannaiset kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan erään sijoitusten netto-tuotot.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA KIRJATTAVAT OMAN PÄÄOMAN EHTOISET INSTRUMENTIT

POP Pankki -ryhmä on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollistamaa poikkeusta arvostaa oman pääoman ehtoisia instrumentteja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Poikkeusta on sovellettu POP Pankki -ryhmän strategisiin oman pääoman ehtoiisiin omistuksiin, joiden omistus on perusteltua liiketoiminnan kannalta.

Muutokset rahoitusinstrumenttien käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kyseisten rahoitusinstrumenttien myöhemmin tapahtuvan luovutuksen yhteydessä mahdollisesti realisoituva myyntivoitto tai -tappio merkitään suoraan omaan pääomaan. Poikkeuksen soveltamista koskeva valinta voidaan tehdä ainoastaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja se on peruuttamaton.

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

POP Pankki -ryhmän rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron

menetelmää käyttäen. Jaksotettuun hankintameno kirjattavat rahoitusvelat sisältää talletukset ja liikkeeseen lasketut velkakirjat, velat luottolaitoksille sekä muut rahoitusvelat.

KÄYPÄÄN ARVOON KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

Johdannaissopimukset merkitään rahoitusvelkoihin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. POP Pankki -ryhmällä ei ole muita käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja.

8.3. KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, vakiintuneita arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamal-

liin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattuja rahavirtoja sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin luotettavaan käyvän arvon määrittämiseen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät ole olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan. Tason 2 ja 3 arvostusmalleja avattu lisäksi laajemmin tilinpäätöksen liitetiedossa 16.

8.4. JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

POP Pankki -ryhmä suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta käyttäen ensisijaisesti koronvaihtosopimuksia. Käyvän arvon suojaukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena ovat kiinteäkorkoiset talletukset sekä liikkeeseen lasketut kiinteäkorkoiset joukko-velkakirjalainat. Johdannaisopimuksia ei tehdä kaupankäyntitarkoituksessa.

Kaikki johdannaisopimukset kirjataan taseeseen ja arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Johdannaisopimusten positiiviset käyvät arvot esitetään varoina erässä Johdannaisopimukset ja negatiiviset käyvät arvot velkoina erässä Johdannaisopimukset. Suojauslaskennassa olevien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan sijoitusten nettotuottoihin erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korot esitetään tuloslaskelmassa korkotuotoissa ja -kuluissa.

Suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välinen suojaussuhde ja riskienhallinnan tavoitteet dokumentoidaan ennen suojauslaskennan soveltamista. Mikäli suojaavan johdannaisen ja suojattavan erän tai rahavirran arvonmuutoksen välillä on suuri korrelaatio, suojaus katsotaan tehokkaaksi.

POP Pankki -ryhmä soveltaa suojauslaskentaan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia kaikkiin suojaussuhteisiin, paitsi kiinteäkorkoiseen ottolainaukseen IAS 39 -standardin mukaista suojauslaskennan ns. carve out -mallia, joka mahdollistaa sellaisten varojen ja velkojen suojaamisen yhtenä kokonaisuutena, joilla on samanlainen riskiprofiili (ns. macro hedging), mahdollistaen talletusten ottamisen mukaan suojauskohteeksi.

8.5. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan perustuen odotettavissa oleviin luottotappioihin kaikista vieraan pääoman ehtoista rahoitusvaroista, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista. Rahoitusinstrumentin odotettavissa oleva luottotappio määritetään sopimukseen perustuvien rahavirtojen, jotka yhteisö on sopimuksen mukaisesti oikeutettu saamaan, ja niiden rahavirtojen, jotka yhteisö odottaa saavansa, välisenä erotuksena diskontattuna alkuperäisellä efektiivisellä korolla raportointihetkeen.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheisiin 1-3. Vaiheeseen 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään tällaisille rahoitusinstrumenteille perustuen 12 kuukaudelta odotettavissa oleviin luottotappioihin. Vaiheeseen 2 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski on laadullisten tai määrällisten kriteerien perusteella lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ja vaiheeseen 3 rahoitusinstrumentit, joiden vastapuoli on todettu maksukyvyttömäksi. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään vaiheeseen 2 ja 3 luokitelluille rahoitusinstrumenteille perustuen koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta POP Pankki -ryhmässä perustuu neljään pääsegmenttiin:

- Henkilöasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Yritysiasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Maa- ja metsätalousasiakkaat
- Sijoitussalkku

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu jokaisessa segmentissä sopimuskohdaisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen (PD, Probability of Default), tappio-osuuteen (LGD,

Loss Given Default) sekä vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, Exposure at Default).

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) mitataan luottoluokitusmallilla. Luottoluokitusmallit on määritelty yllä kuvatuille neljälle pääsegmentille. Henkilö- ja yritysasiakkaiden PD:n arvioimiseen käytetään tilastollisilla menetelmillä rakennettuja luottoluokitusmalleja. Maa- ja metsätalousasiakkaiden luottoluokitusmalli on asiantuntijan laatima ja siinä luokittelun perustana ovat asiakkaiden taloudelliset tunnusluvut. Maa- ja metsätalousasiakkaiden PD-arvojen asettamiseen on käytetty johdon arviota, koska asiakassegmentissä on vähän maksukyvyttömyystapauksia tilastolliseen mallinnukseen.

Tappio-osuudella (LGD) tarkoitetaan odotettua luottotappion osuutta jäljellä olevasta pääomasta, jos vastapuoli luokitellaan maksukyvyttömäksi. Tappio-osuuksien laskentaparametrit on POP Pankki -ryhmässä määritelty asiantuntija-arvioiden perusteella. LGD-arvojen määrittelyssä on hyödynnetty toimialakohtaisia LGD-tietoja Suomen markkinasta.

Vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) lasketaan jokaiselle lainalle ja taseen ulkopuoliselle erälle erikseen sopimusehtojen mukaisesti lyhennyksiin perustuen, pois lukien eräpäivättömät sopimukset, joiden elinkaari on määritelty asiantuntija-arvion perusteella. Taseen ulkopuolisten erien EAD-laskennassa sovelletaan vakavaraisuuslaskennan luottoriskin standardimallin mukaisia luottovasta-arvokertoimia (CCF), pois lukien korttiluo-

tot, joille on määritelty CCF-arvo asiantuntija-arvion perusteella.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrää arvioitaessa hyödynnetään kohtuudella saatavilla olevaa tulevaisuuden informaatiota. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa varten POP Pankki -ryhmässä on kehitetty kolmeen makrotalousskenaarioon ja niihin liittyviin toteutumistodennäköisyyksiin perustuva malli, jolla laskennassa käytettäviä parametreja korjataan odotettavissa olevia luottotappioita määritettäessä. Makrotalousskenaariot perustuvat Suomen bruttokansantuotteen asiantuntija-arviona laadittuun ennustettuun kasvuprosenttiin kolmen tulevan vuoden aikana.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä siirrytään 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta koko sopimuksen voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion kirjaamiseen luottoriskin lisääntymisestä merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jolloin sopimus siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2. Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, kun sopimukselle on tehty alle 12 kuukautta sitten lainanhoitajousto, se on ollut eräntyneenä yli 30 päivää, tai asiakkaan tilanteessa on havaittu jokin muu laadullinen riskiä kasvattava tekijä, kuten asiakkaan liiketoiminnassa tapahtunut merkittävä muutos, joka ei vielä näy maksuviiveenä. Lisäksi luottoriskin katsotaan merkittävästi lisääntyneen, mikäli sopimuksen vastapuolen luottoluokitus on heikentynyt merkittävästi. Merkittävän heikentymisen asiantuntija-arviolla määritelty kynnyсарво pe-

rustuu PD-luvun muutokseen raportointihetken ja sopimuksen avaamishetken välillä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaista maksukyvyttömyyden määritelmää odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut luokitellaan vaiheeseen 3 niiden täyttäessä maksukyvyttömyyden kriteerit. Muille kuin vähittäisasiakkaille, eli asiakkaille, joiden liikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja vastuut yli 1 miljoonaa euroa, maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan asiakastasolla ja vähittäisasiakkaille sopimustasolla. Vähittäisasiakkaan kaikki saatavat kirjataan kuitenkin maksukyvyttömäksi (asiakastasoinen maksukyvyttömyys), mikäli velallisen maksukyvyttömyyden vastuiden määrä ylittää 20 prosenttia kaikista asiakkaan vastuista.

Sopimus katsotaan maksukyvyttömäksi viimeistään silloin, kun maksukyvyttömyyden kriteerien mukainen vastuu on viivästynyt yhtäjaksoisesti yli 90 päivää. Lisäksi asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi, kun takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä kuten esimerkiksi jos asiakas on asetettu konkurssiin tai vastaavaan menettelyyn tai jos asiakkaalla on lainanhoitajousto, joka aiheuttaa yli 1 prosentin muutoksen vastuun nykyarvoon. Sopimus tai asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi 90 päivän tervehtymisperiodin ajan sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyden edellytykset ovat poistuneet.

Pankeilla ei ole sellaisia sopimuksia, jotka on luokiteltu alun perin arvoltaan alentuneina myönnettyiksi.

Mikäli asiakas ei ole täyttänyt maksukyvyttömyyden kriteerejä vähintään 3 kuukauteen, asiakkaan vastuut palautuvat joko vaiheeseen 2 tai 1 riippuen siitä, täyttääkö vastuut jonkin luottoriskin merkittävän lisääntymisen kriteerin palautumishetkellä. Sopimus palautuu ilman erillistä koeaikaa vaiheesta 2 vaiheeseen 1, mikäli sopimus ei enää täytä luottoriskin merkittävän kasvamisen kriteerejä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin IFRS 9 -standardin sallimaa poikkeusta, jossa kaikki vähäisen luottoriskin omaavat instrumentit luokitellaan vaiheeseen 1 ja korkeamman luottoriskin omaavat instrumentit vaiheeseen 2.

Jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaan rahoitusvaraan sekä taseen ulkopuolisiin eriin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan merkittävä vähennyserä muodostuu rahoitusvaralle lasketusta odotettavissa olevasta luottotappiosta, josta on vähennetty aiemmin tulosvaikutteisesti kirjatut odotettavissa olevat luottotappiot. Tappiota koskeva vähennyserä peruutetaan, mikäli rahoitusvarasta kirjataan lopullinen luottotappio. Jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään rahoitusvarojen vähennykseksi. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva vähennyserä merkitään laajan tuloksen eriin. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään varaukseksi muihin varauksiin ja velkoihin.

9. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Merkittävimmät POP Pankki -ryhmän aineettomat hyödykkeet muodostuvat pankkitoiminnan tietojärjestelmistä ja lisensseistä. Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen hankintameno, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu POP Pankki -ryhmän hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Hankintameno sisältää kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuden saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. POP Pankki -ryhmä on aktivoinut myös sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä. Sisäisesti aikaansaatujen aineettomien hyödykkeiden aktivoitaviin menoihin sisältyvät mm. lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset ja oman työn kustannukset.

POP Pankki -ryhmä on käynnistänyt vuoden 2022 alussa järjestelmä uudistushankkeen, jossa uudistetaan peruspankkijärjestelmä, asiakastietojärjestelmä, viranomaisraportointiratkaisu, tietovarastointi ja raportointiratkaisu sekä toimistoinfra. Osa järjestelmä uudistushankkeen kustannuksista aktivoidaan aineettomana hyödykkeenä.

Kaikilla Ryhmän aineettomilla hyödykkeillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Aineettomien hyödykkeiden hankintameno kirjataan poistoina kuluksi tuloslaskelmaan hyödykkeiden arvioituihin taloudellisiin vaikutus aikoihin perustuen. Tietojärjestelmien ja lisenssien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat 3-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden

3-4 vuotta. Pankkitoiminnan perusjärjestelmien arvioitu taloudellinen vaikutusaika voi olla edellä esitettyä pidempi, kuitenkin enintään 10 vuotta.

Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistot aloitetaan siitä hetkestä, kun omaisuus on valmis käytettäväksi. Viitteitä aineettomien hyödykkeiden arvon alentumisesta tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa suoritetaan arvonalentumistestaus. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi niiden toteutumishetkellä.

Palveluna ostettavan järjestelmän (Software as a Service, SaaS) pilvipalvelusopimuksiin liittyvät konfigurointimenot kirjataan pääsääntöisesti kuluksi ja räätälöintimenot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin tai kuluksi, riippuen siitä ovatko räätälöintiä koskevat palvelut erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusopimuksesta. Pilvipalvelujärjestelyssä ohjelmiston määräysvalta on kolmannella osapuolella, eikä ohjelmiston konfigurointi- ja räätälöintimenot ja aktivoida aineettomaksi hyödykkeeksi. Pilvipalvelusopimuksesta kirjattu ennakkomaksu puretaan kuluksi sopimuskauden kuluessa siitä lähtien, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

10. AINEELLISET HYÖDYKKEET JA SIIJOITUSKIINTEISTÖT

POP Pankki -ryhmän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Omasa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai arvonnousua pääomalle. Jos kiinteistöä käytetään sekä omassa käytössä että sijoitustarkoituksessa, esitetään osat erikseen vain, mikäli ne voidaan myydä erikseen. Jako perustuu tällöin kiinteistöjen pinta-alaan. Jos osia ei voida myydä erikseen, on kiinteistö sijoituskiinteistö vain silloin, jos ainoastaan vähäistä osaa käytetään omassa käytössä.

Sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt, että sijoituskiinteistöt arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseessa niin ikään poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan. Rakennusten keskimääräinen taloudellinen vaikutusaika on 30–40 vuotta. Teknisten laitteiden, peruskorjausten sekä koneiden ja kaluston taloudellinen käyttöaika on 3–10 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Viitteitä aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen arvon alentumisesta tarkastellaan vuosittain. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteitä arvon alentumisesta ovat mm. merkittävä markkina-arvon alentuminen tai todisteet kiinteistön fyysisestä vahingoittumisesta. Mikäli kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan vielä poistamatonta hankintamenua pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumistappioihin. Sijoituskiinteistöjen poistot sisältyvät tuloslaskelmassa sijoitusten nettotuottoihin. Luovutuksista aiheutuneet voitot ja tappiot lasketaan saatujen tuottojen ja tasearvojen erotuksena. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen luovutusvoitot merkitään tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja luovutustappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät sijoitusten nettotuottoihin.

11. VUOKRASOPIMUKSET

11.1. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä antaa vuokralle omistamiaan kiinteistöjä tai niiden osia. Vuokrasopimuksissa omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle. Ryhmä on luokitellut kaikki vuokrasopimuksensa operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi. Sijoituskiinteistöt on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen ja muut kiinteistöt aineellisiin hyödykkeisiin. Vuokratuotot sisältyvät sijoituskiinteistöistä sijoitusten nettotuottoihin ja muista kiinteistöistä liiketoiminnan muihin tuottoihin.

11.2. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on hankkinut käyttöönsä vuokrasopimuksiksi luokiteltavilla sopimuksilla pääasiassa toimitiloja, toimistolaitteita ja henkilökunnan työsuhteautoja. Ryhmä arvioi sopimuksen syntymisajankohtana, onko sopimus vuokrasopi-

mus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus, jos se antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan määrääjäksi vastiketta vastaan.

POP Pankki -ryhmä merkitsee vuokralle ottajana vuokrasopimukset taseeseen vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja siihen liittyvä korkokulu kokotteessa. Käyttöoikeusomaisuuserä esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja siihen liittyvät poistot poistoissa ja arvonalentumisissa. POP Pankki -ryhmä soveltaa standardin sisältämiä helpotuksia, joita sovellettaessa enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia ei kirjata taseeseen. Näiden vuokrasopimusten kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan alun perin hankintamenuon. Sopimuksen alkamisajankohdan jälkeen käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon. Käyttöoikeusomaisuuserästä kirjataan poistot tasapoistoina siten, että toistaiseksi voimassa olevien toimitilojen poistoaika on pääsääntöisesti 2 vuotta. Määräaikaisille sopimuksille poistoaika on lähtökohtaisesti sopimuksen mukainen kausi. Toimistolaitteiden poistoajat vaihtelevat 2-5 vuoteen.

Alun perin vuokrasopimusvelka arvostetaan niiden vuokramaksujen nykyarvoon, joita ei ole maksettu sopimuksen alkamisajankohtana. Vuokrasopimusvelan laskennassa käytetään lisäluoton kor-

koa. Lisäluoton korkona käytetään POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitoksen määrittämää korkoa Ryhmän sisäisesti myönnettyille luotoille.

Vuokrakauden määrittämisessä on huomioitu vuokratun omaisuuserän taloudellinen käyttöaika. Johdon oletuksilla on merkitystä etenkin toistaiseksi voimassa olevien sopimusten vuokrakauden määrittelyssä ja lisäluoton koron määrittelyssä. Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille on määritetty johdon arvioon perustuva vuokrakausi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi.

12. VARAUKSET

Varaus kirjataan silloin, kun POP Pankki -ryhmälle on syntynyt aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja velvoitteen täyttyminen on todennäköistä. Varaus kirjataan, kun Ryhmä pystyy luotettavalla tavalla arvioimaan velvoitteen määrän. Mahdollinen kolmannen osapuolen maksama korvaus kirjataan erillisenä eränä silloin, kun korvauksen saamista pidetään käytännössä varmana. Varaus arvioidaan velvoitteen täyttämiseksi maksettavien määrien nykyarvoon.

13. TYÖSUHDE-ETUUDET

POP Pankki -ryhmän työsuhde-etuudet ovat pääasiassa lyhytaikaisia työsuhde-etuuksia, kuten palkkoja, vuosilomapalkkoja ja tulospalkkioita, jotka odotetaan maksettavan asianomaisen työn

suorittamisen yhteydessä tai seuraavan 12 kk aikana.

Työsuhteen päättämiseen perustuvat etuudet koostuvat irtisanomiskorvauksista.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkkeistä ja muista työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavista etuuksista. Lakisääteinen eläketurva on järjestetty ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Suurin osa Ryhmän eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia järjestelyjä. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt ovat lisäeläketurvan sisältäviä sopimuksia.

Maksupohjaisten järjestelyjen kulut kirjataan henkilöstökuluihin sille tilikaudelle, jota vakuutusyhtiön veloitukset koskee. Etuus pohjaisista järjestelyistä esitetään omaisuus- tai velkaeränä järjestelystä johtuvien veloitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Eläkevelvoitteen nykyarvo on laskettu diskonttaamalla arvioidut rahavirrat yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon perustuvalla diskonttokorolla.

Eläkevelvoitteen määrän laskevat riippumattomat vakuutusmatemaatikot vuosittain. Veloitte määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (projected unit credit method).

Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle ja ne esitetään henkilöstökuluissa. Eläke-

velvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Näitä erä ei siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

14. TULOUTUSPERIAATTEET JA TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMINEN

14.1. KORKOTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle tasaisesti suhteessa taseessa jäljellä olevaan määrään. Korkotuotot ja -kulut sisältyvät korkokatteeseen. Arvoltaan alentuneen saamisen (vaiheeseen 3 merkitty saaminen) korkotuotto on kerrytetty odotettavissa olevalla luottotappiolla vähennetylle määrälle.

Negatiiviset korkotuotot rahoitusvaroista kirjataan korkokuluihin ja positiiviset korkokulut rahoitusveloista korkotuottoihin.

14.2. PALKKIOTUOTOT JA -KULUT

Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään asti kuin Ryhmä olettaa olevansa oikeutettu palkkioon asiakkaalle suoritettua palvelua vastaan. Palkkiotuotot kirjataan joko yhtenä ajanhetkenä tai ajan kuluessa. Palkkioita, joiden katsotaan olevan kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

14.3. OSINGOT

Osingot tuloutetaan silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osin-gonjaosta ja oikeus osingon saamiseen on synty-nyt. Osinkotuotot kirjataan sijoitusten nettotuot-toihin.

14.4. TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMINEN

Tuloslaskelmaerät on esitetty tilinpäätöksessä alla esitetyin periaattein.

Korkokate	Korkotuotot ja -kulut rahoitusvaroista ja -veloista, nimellisarvon ja hankinta-arvon välisen erotuksen jaksotusmäärä, korkojohdannais-ten korot sekä palkkiot, jotka käsitellään osana rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, vuokrasopimusvelan korkokulut
Palkkiotuotot ja -kulut	Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista ja lainopillisista tehtävis-tä sekä välitetyistä tuotteista, kuten rahastoista ja vakuutuksista, palkkiotuotot ja -kulut maksujenvälityksestä, palkkiokulut arvopa-pereista
Sijoitusten nettotuotot	Myyntivoitot ja -tappiot sekä arvostusvoitot, -tappiot ja osinko-tuotot käypään arvoon arvostetuista rahoitusinstrumenteista, va-luuttatoiminnan nettotuotot, käyvän arvon suojauslaskennan net-totuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot (vuokra- ja osinkotuotot, myyntivoitot ja -tappiot sekä sijoituskiinteistöihin liittyvät vastike- ja hoitokulut, poistot ja arvonalentumiset)
Liiketoiminnan muut tuotot	Vuokratuotot, myyntivoitot ja muut tuotot oman käytön kiinteis-töistä, muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat ja palkkiot, henkilösivukulut ja eläkekulut
Liiketoiminnan muut kulut	Muut hallintokulut, arvoltaan vähäisiin ja lyhytaikaisiin vuokrasopi-muksiin liittyvät kulut, myyntitappiot omassa käytössä olevista kiin-teistöistä, viranomaismaksut ja muut liiketoimintaan liittyvät kulut
Rahoitusvarojen arvonalen-tumistappiot	Rahoitusvaroihin kohdistuvat arvonalentumiset, odotettavissa ole-vat luottotappiot ja toteutuneet luottotappiot sekä luottotappioiden palautukset
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	Rahoitusvaroihin kohdistuvat arvonalentumiset, odotettavissa ole-vat luottotappiot ja toteutuneet luottotappiot sekä luottotappioiden palautukset

15. TULOVEROT

Tuloslaskelman verot koostuvat POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempien tilikausien verojen oikaisuksista ja laskennallisten verojen muutoksesta. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koki-erien, jotka liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajaan tulokseen kirjattuihin eriin, jolloin verovaikutus kirjataan myös kyseisiin eriin.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista ja vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten laskennassa käytetään sitä säädettyä verokantaa, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat laskennalliset verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

LIITE 3 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄT

POP Pankki -ryhmän rakenne ja POP Pankkien yhteenliittymä on kuvattu liitteessä 1.

POP Pankkien yhteenliittymän toimintaa säätelevät Euroopan Unionin sääntely, kansallinen lainsäädäntö sekä viranomais määräykset. Kansallisista laeista keskeisiä ovat Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), Osuuskuntalaki 421/2013, Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 423/2013, Osakeyhtiölaki 624/2006 ja Vakuutusyhtiölaki 521/2008. Lisäksi yhteenliittymä noudattaa toiminnassaan hyvää pankkitapaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevia käytäntösääntöjä.

POP Pankki -ryhmän laajuus eroaa POP Pankkien yhteenliittymän laajuudesta. POP Pankki -ryhmä muodostuu POP Pankkien yhteenliittymästä ja sellaisista yhteisöistä, joissa yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä yhdessä on Kirjanpitolaisla 1336/1997 tarkoitettu määräysvalta.

Yhteenliittymään kuulumattomat POP Pankki -ryhmän yhteisöt ovat muita yhteisöjä kuin luottoja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Merkittävin POP Pankki -ryhmään kuuluva yhteenliittymän ulkopuolinen yhteisö on POP Holding Oy, joka omistaa 30 prosenttia Suomen Vahinkovakuutus Oy:stä, joka ennen 25.5.2023 tapahtunutta yrityskauppaa oli sen kokonaan omistama tytäryhtiö.

1. POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄÄN KUULUVAT YHTEISÖT

1.1 KESKUSYHTEISÖ POP PANKKIKESKUS OSK

POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja sillä on talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa. POP Pankkikeskus osk:n omistavat sen jäsenosuuspankit, jotka käyttävät POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokouksessa äänivaltaa.

1.2 POP PANKIT

POP Pankit ovat POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia, joilla on talletuspankkitoimilupa. Yritysmuodoltaan POP Pankit ovat osuuskuntia (osuuspankkeja). Ylintä päätösvaltaa POP Pankeissa käyttää pankin jäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai vaaleilla valittu edustajisto. Osuuskunnan kokous tai edustajisto valitsee pankille hallintoneuvoston, joka valitsee hallituksen. Toimitusjohtajan nimittää pankin sääntöjen mukaan joko hallintoneuvosto tai hallitus.

1.3 KESKUSLUOTTOLAITOS BONUM PANKKI OYJ

Bonum Pankki Oyj on POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitos ja tytäryhtiö. Bonum Pankki Oyj:llä on talletuspankkitoimilupa. Bonum Pankki Oyj kuuluu jäsenluottolaitoksena ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiönä sekä keskusyhteisön jäsenluottolaitosten piiriin, että konserniohjauksen piiriin. Bonum Pankki Oyj toimii POP Pankkien keskusluottolaitoksena ja se harjoittaa myös muuta pankkitoimintaa kuin keskusluottolaitostoimintaa.

1.4 KIINNITYSLUOTTOPANKKI POP ASUNTOLUOTTOPANKKI OYJ

POP Asuntoluottopankki Oyj on POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitos ja tytäryhtiö. POP Asuntoluottopankki Oyj:llä on kiinnitysluottopankkitoimilupa. POP Asuntoluottopankki Oyj kuuluu jäsenluottolaitoksena ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiönä sekä keskusyhteisön jäsenluottolaitosten piiriin, että konserniohjauksen piiriin. POP Asuntoluottopankki toimii POP Pankkien kiinnitysluottopankkina ja sen tehtävänä on vastata Bonum Pankki Oyj:n kanssa POP Pankkien yhteenliittymän varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen vakuudellisia joukkovelkakirjalainoja.

1.5 MUUT YHTEENLIITTYMÄN YHTEISÖT

Muita yhteenliittymään kuuluvia yhteisöjä ovat jäsenosuuspankkien ja keskusyhteisön konsolidointiryhmiin kuuluvat yhtiöt, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Lisäksi yhteenliittymään kuuluvat luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.

2. POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄN KESKUSYHTEISÖN HALLINTOELIMET

2.1 POP PANKKIKESKUS OSK:N OSUUSKUNNAN KOKOUS

POP Pankkikeskus osk:n ylin päättävä elin on osuuskunnan kokous. Osuuskunnan kokous vahvistaa keskusyhteisön säännöt, tilinpäätöksen ja taseen sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja

tilintarkastajan. Hallintoneuvostoon on valittava yksi jäsen jokaisesta jäsenluottolaitoksesta, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhtiöstä.

2.2 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTONEUVOSTO

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston keskeinen tehtävä on valvoa, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain, sääntöjen sekä jäsenten edun mukaisesti ja että vahvistettuja ohjeita ja osuuskunnan kokouksen päätöksiä noudatetaan. Hallintoneuvosto antaa hallitukselle lausunnon POP Pankki -ryhmän strategiasta, osuuskunnan kevätkokoukselle lausunnon POP Pankkikeskus osk:n tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä käsittelee muut hallituksen esittämät asiat.

Hallintoneuvosto valitsee ja vapauttaa hallituksen jäsenet, toimitusjohtajan ja nimittää toimitusjohtajan sijaisen sekä päättää hallituksen palkkioista.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan työ- ja nimitysvaliokunnan valmistelemaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja tämän sijaisen nimittämistä sekä palkkoja ja palkkioita koskevia asioita. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokunnan osaltaan hoitamaan hallintoneuvostolle kuuluvaa valvontatehtävää.

2.3 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLITUS

Keskusyhteisön hallitus johtaa keskusyhteisöä ammattitaitoisesti terveiden ja varovaisten liike-

periaatteiden mukaisesti. Hallitus vastaa keskusyhteisön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta ja luotettavasta järjestämisestä.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa POP Pankki -ryhmän strategian hallintoneuvostoa kuultuaan. Hallitus vahvistaa liiketoimintasuunnitelmien perusteella yhteenliittymän riskinottotason ja riskinottohalukkuuden sekä hyväksyy suunnitelman riskinottotasoon suhteutetun vakavaraisuuden ylläpitämisestä. Hallitus asettaa tavoitetason, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofilin edellyttämän pääomatason ja -rakenteen. Hallituksen tehtävä on myös vastata ennakoivasta pääomasuunnittelusta sekä vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoivan pääomasuunnittelun sovittamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta ohjausta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta, ja vahvistaa yhteenliittymän vakavaraisuuden hallintasuunnitelman vuosittain.

Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä yhteenliittymätasolla. Hallituksen tehtävänä on ohjata yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville jäsenluottolaitoksille Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisia sitovia ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Hallitus valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden, sääntöjensä sekä yhteenliittymän sitovien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi

hallituksen tehtävänä on valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyyttä, hyväksyä riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet sekä riskilajikohtaiset strategiat.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden luotettavuus-, sopeutuvuus- ja pätevyysarviointi tehdään ennalta määriteltäviä ja neutraaleja perusteita noudattaen. Hallituksen kokoonpanon monimuotoisuudella tavoitellaan optimaalista kykyä kehittää ja hoitaa keskusyhteisön ja yhteenliittymän tehokkuutta, kilpailukykyä ja riskienhallintaa. Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa huolehditaan siitä, että tarpeellinen osaaminen on kulloinkin edustettuna. Myös alueellinen edustavuus on osa monimuotoisuuden arviointia. Sukupuolten tasapuolinen edustus hallituksessa on yksi monimuotoisuuden tärkeä ulottuvuus. Hallitus hyväksyy tavoitteen sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta sekä laatii toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään.

Hallitus arvioi vuosittain työskentelyään ja sen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja, kokemusta ja kollektiivista sopivuuttaan sekä uusien jäsenten tehtävänkuvia.

Hallituksen jäsenillä tulee olla edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen ja riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenellä ja toimivaan johtoon kuuluvalla tulee olla yhteenliittymän liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta riittävä osaaminen.

Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa yhteenliittymään kuuluvaan jäsenluottolaitokseen.

Hallituksen jäsenen tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö. Hallituksen jäseneksi valittavien luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito selvitetään valinnan yhteydessä sekä säännöllisin väliajoin tämän jälkeen. Keskusyhteisön hallitus on määritellyt hallituksen jäsenen hallituksen jäsenyyksien enimmäislukumäärän. Hallituksen jäsenillä voi olla enintään neljä muuta hallituksen jäsenyyttä. Hallituksen jäsenyyksiä laskettaessa ei oteta huomioon POP Pankki -ryhmän sisällä olevia tai ryhmän yhteistyösuhteisiin liittyviä hallituksen jäsenyyksiä eikä kuulumisia sellaisten yhteisöjen hallintoelimiin, joilla ei ole kaupallisia tarkoituksia, kuten voittoa tavoittelemattomat tai hyväntekeväisyysjärjestöt sekä asunto-osakeyhtiöt.

2.4 POP PANKKIKESKUS OSK:N TOIMITUSJOHTAJA

Keskusyhteisöllä on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on vastata keskusyhteisön päivittäisestä johtamisesta ja hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtaja valmistelee hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa. Mahdollisiin sivutoimiin toimitusjohtajalla on oltava hallituksen erikseen myöntämä suostumus.

3. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN OHJAUS SEKÄ RISKIENHALLINTA

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivalla POP Pankkikeskus osk:illa on Yhteenliittymälain mukaisesti velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi säännöissään määrättyllä tavalla vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan lakeja, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita.

Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita ja puuttuu tarvittaessa jäsenluottolaitoksen toimintaan erikseen sovittujen periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Keskusyhteisön hallitus päättää tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä.

Jäsenluottolaitokset ottavat, jäsenluottolaitoksia sitovien liiketoiminnan ohjausrajojen asettamisessa rajoissa, itsenäisesti liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluva jäsenluottolaitos

ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla Yhteenliittymälain mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, Luottolaitoslaissa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistususuuksiin.

Keskusyhteisöllä on yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Yhteenliittymälain mukaan Finanssivalvonta voi antaa keskusyhteisölle luvan päättää tiettyjen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevien poikkeusten myöntämisestä jäsenluottolaitoksilleen. Tilinpäätöshetkellä keskusyhteisö on vapauttanut jäsenluottolaitokset omien varojen vaateesta ryhmän sisäisille erille, suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenluottolaitosten välillä, sisäisten erien sisällyttämisestä vastuiden määrään vähimmäisomavaraisuusastetta lasket-

taessa sekä maksuvalmiusvaatimuksesta ja pysyvän varainhankinnan vaateesta (NSFR). Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymässä maksuvalmius- ja pysyvän varainhankinnan vaatimuksen täyttymisestä.

POP Pankkien yhteenliittymän riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

4. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄÄN LIITTYMINEN JA SIITÄ EROAMINEN

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisön jäseninä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat Yhteenliittymälain säännöksiä ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto kirjallisen hakemuksen perusteella.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen, Osuuskuntalain ja Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja niiden asettamien edellytysten täytyessä. Yhteenliittymään kuuluvien yritysten omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä Yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen ja Osuuskuntalain mukaisesti, jos jäsenluottolaitos on laininlyönyt jäsenyydestä johtuvan velvollisuutensa. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa kesku-

syhteisön jäsenyydestä, jos tämä on hallintoneuvoston antamasta varoituksesta huolimatta laininlyönyt keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden noudattamisen tavalla, joka merkittävästi vaarantaa yhtenäisen maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien periaatteiden soveltamisen tai niiden noudattamisen valvonnan yhteenliittymässä. Jäsenluottolaitos voidaan erottaa myös silloin, jos jäsenluottolaitos on muutoin toiminut olennaisesti keskusyhteisön vahvistamien yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden, keskusyhteisön tai POP Pankki -ryhmän etujen vastaisesti. Jäsenluottolaitoksen erottamisesta päättää hallintoneuvoston esityksestä keskusyhteisön osuuskunnan kokous.

Mitä Yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

5. KESKUSYHTEISÖN MAKSUVELVOLLISUUS JA JÄSENLUOTOLAITOSTEN KESKINÄINEN VASTUU

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan Yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle

määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan Yhteenliittymälaisissa säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velallisuuttaan. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa Osuuskuntalaisissa tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka keskusyhteisö on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään 0,5 prosenttia kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

6. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN VALVONTA

Finanssivalvonta valvoo Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöä. Jäsenluottolaitoksia valvoivat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö. Yhteenliit-

tymän kriisinratkaisusta vastaavana viranomaisena toimii Rahoitusvakausvirasto.

Finanssivalvonta valvoo, että keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä.

7. TALLETUSSUOJARAHASTON JA SIOJITTAJIIEN KORVAUSRAHASTON SUOJA

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina.

Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuu-

luvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 tuhanteen euroon asti. Rahoitusvakausvirasto hallinnoi talletussuojarahastoa ja hoitaa talletussuojaan liittyviä tehtäviä.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20 tuhanteen euroon saakka.

8. POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen Kirjanpitolaisissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut POP Pankki -ryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laadintaperiaatteet.

Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot.

Keskusyhteisöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla KHT-tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan

valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja tarkastaa myös Yhteenliittymälaisissa tarkoitetun yhdistellyn tilinpäätöksen. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajilla on oikeus saada POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa Luottolaitoslain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuosi-katsausta eikä EU:n Vakavaraisuusasetuksen mukaisia, vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III -vakavaraisuustiedot). EU:n Vakavaraisuusasetuksen edellyttämät tiedot julkistetaan POP Pankkien yhteenliittymästä erillisessä raportissa.

9. PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä palkitsemistapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota.

Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yritysکوhtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yritysکوhtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen määräyksiin ja ohjeisiin sekä kannanottoihin.

Päätettäessä jäsenluottolaitosten toimivan johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmästä noudatetaan POP Pankkien yhteenliittymässä Luottolaitoslakia.

Palkitsemisperiaatteet jäsenluottolaitoksissa vahvistaa kunkin jäsenluottolaitoksen hallitus, joka myös seuraa ja valvoo palkitsemisjärjestelmien noudattamista ja arvioi säännöllisesti sen toimivuutta. Toimiva johto vastaa palkitsemisen toteuttamisesta vahvistettujen palkitsemisperiaatteiden mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymässä ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten yhteistä palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska jokainen yhteenliittymään

kuuluva yhteisö päättää palkitsemisesta itsenäisesti.

Yhteenliittymän sisäinen tarkastus tekee yhteenliittymän palkitsemisjärjestelmistä ja -käytännöistä keskitetyn, riippumattoman arvioinnin kerran vuodessa. Sisäinen tarkastus raportoi arvionnin yhteenvedon keskusyhteisön hallitukselle vuosittain.

Liiketoiminnasta riippumattomien valvontatoimintojen palkitseminen ei ole POP Pankkien yhteenliittymässä riippuvainen valvottavan liiketoimintayksikön tuloksesta.

Niissä jäsenluottolaitoksissa, joissa muuttuva palkitseminen on käytössä, on erilaisia palkitsemisjärjestelmiä. Järjestelmät eroavat toisistaan mm. niiden piiriin kuuluvan henkilöstön osalta, palkkion määrän ja palkitsemisen kriteerien osalta.

Jäsenluottolaitos voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain hallituksen päätöksellä, esimerkiksi siinä tapauksessa, että jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus on alittanut sille määritellyn tason.

Palkkionsaajalle maksettavan erorahan ja muun vastaavan korvauksen, joka maksetaan, jos palvelussuhde päättyy ennenaikaisesti, maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen. Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty Luottolaitoslaissa.

Mikäli palkkionsaajan muuttuva palkkio ylittää ansaintajaksolla 50 000 euroa ja palkkio vastaa yli kolmasosaa kyseisen palkkionsaajan palkitsemisen vuotuisesta kokonaismäärästä, noudatetaan Luottolaitoslain 8 luvun 11 ja 12 §:ää muuttuvien palkkioiden lykkäämisestä ja maksamisesta muuna kuin käteisenä.

POP Pankkien yhteenliittymässä on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa yhteenliittymän tai jäsenluottolaitoksen riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa yhteenliittymälle tai jäsenluottolaitokselle merkittävää taloudellista riskiä. Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluvat yhteenliittymässä mm. jäsenluottolaitosten, keskusyhteisön ja muiden yhtiöiden toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt, muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus riskiasemaan sekä liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen henkilöt. Jokainen ryhmän yhteisö vastaa omalta osaltaan tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Jäsenluottolaitokset julkaisevat internet -sivustoillaan selostuksen palkitsemista koskevien Luottolaitoslain säännösten noudattamisesta. Tilikaudelle kohdistuvat palkat ja palkkiot esitetään POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen liitteessä 11. EU:n Vakavaraisuusasetuksen N:o 876/2019 artiklan 450 edellyttämät tiedot POP Pankki -ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden palkitsemisesta esitetään tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta erillisessä Pilari III -raportissa.

LIITE 4 RISKIENHALLINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

1. PANKKITOIMINNAN RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Riskiennhallinnan strategisina tavoitteina on varmistaa POP Pankki -ryhmän riskinkantokyky kaikissa olosuhteissa, pitää yhteenliittymän ja siihen kuuluvien pankkien riskinotto maltillisena suhteessa riskinkantokykyyn ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutusta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta. Riskienhallinnan prosessin tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja että niitä valvotaan säännöllisesti ja että ne ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Keskusyhteisö vastaa ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävytydestä ja ajanmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan toteuttamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomaisäännösten, omien sääntöjensä, keskusyhteisön antamien ohjeiden ja asianmukaisten ja eettisesti hyväksyttävien menettelytapojen mukaisesti. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset ottavat, niitä sitovien liiketoiminnan limiittien puitteissa, liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan sekä yksittäisen jäsenluottolaitoksen tasolla että konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla. Riskienhallinnan liittyvien limiittien ja toimintaperiaatteiden rikkomiseen puututaan soveltuvien toimintamallien mukaisesti.

Riskiennhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa säätelevät EU-lainsäädäntö, Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 24.6.2010/599 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), sekä Finanssivalvonnan sekä Euroopan pankkiviranomaisen standardit, määräykset ja ohjeet.

Yhteenliittymän olennaisimmat riskit ovat luotto-, likviditeetti- ja markkinariski sekä operatiivinen riski. Luottoasiakkaiden maksukyvyyn huolellisen selvittämisen lisäksi luottoriskin vähentämismenetelmänä käytetään hajautusta ja vakuuk-

sia. Likviditeettiriskin vähentämismenetelmänä käytetään riittävän likviditeettipuskurin ylläpitoa ja rahoituksen hajauttamista sekä ajallisesti etä vastapuolittain. Markkinariskin tärkeimpiä alalajeja ovat rahoitustaseen korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Korkoriskin vähentämismenetelmänä käytetään tasesuunnittelua sekä korkojohdannaisia. Sijoitustoiminnan riskiä vähennetään hajautuksella sekä sijoitusten vastapuoli- ja allokatiolimiiteillä. Operatiivista riskiä hallitaan selkeillä prosesseilla sekä henkilöstön koulutuksella, ohjeistuksella ja valvontamekanismeilla.

Yhteenliittymä kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Yhteenliittymässä ei ole sen taloudelliseen kantokykyyn nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä.

Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle säännöllisesti tietoa yhteenliittymän sekä jäsenluottolaitosten riskeistä ja niiden tasoista. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon yhteenliittymän toiminnan luonteen ja laajuuden. Yhteenliittymän luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskien valvonta ovat lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaisia.

Riskiennhallinta kuuluu olennaisena osana yhteenliittymän sisäiseen valvontaan. Sisäisellä valvon-

nalla seurataan, että organisaatio toimii säännösten mukaisesti, hallitsee riskejä kattavasti ja toimii tehokkaasti ja luotettavasti. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhteenliittymässä eri tasoille asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan annettuja ohjeita noudattaen.

2. RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN ORGANISOINTI

Hallintoneuvoston ja hallituksen asemaa yhteenliittymän riskienhallinnassa on kuvattu liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

2.1 TOIMIVA JOHTO

Keskusyhteisön toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan sekä riskienhallinnan käytännön toteutuksesta, jatkuvasta seurannasta ja valvonasta sekä raportoinnista yhteenliittymän hallitukselle. Toimiva johto myös huolehtii siitä, että riskienhallintaan liittyvät vastuut, valtuudet, prosessit ja raportointisuhteet on selkeästi määritetty ja riittävästi kuvattu ja että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa riskienhallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät.

2.2 RISKIEN VALVONTATOIMINTO

Keskusyhteisön riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa jäsenluottolaitosten riskejä ja vakavaraisuutta. Sen tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoiminnan si-

sältämistä riskeistä, kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja valvontaan sekä koordinoida ja kehittää vakavaraisuuden hallintaprosessia riskienvalvontaa ja raportointia.

Riskien valvontatoiminto valmistelee ohjeita keskusyhteisön hallituksen päätettäväksi. Se myös tukee, neuvoo ja kouluttaa jäsenluottolaitoksia riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisessä ja kehittämisessä. Riskien valvontatoiminto seuraa jäsenluottolaitosten riskipositioiden kehittymistä ja antaa palautetta jäsenluottolaitoksille näistä sekä oman pääoman riittävyydestä suhteessa riskipositioihin. Valvontatoiminnon tehtävänä on myös varmistaa, että riskienmittausmenetelmät ovat asianmukaisia, riittävän tarkkoja ja luotettavia, sekä valvoa, että hallituksen hyväksymiä riskienhallinnan ohjeita, liiketoiminnan ohjausrajoja ja riskistrategioita noudatetaan.

Riskien valvontatoiminto antaa hallitukselle säännöllisesti yhteenvedon riskien valvontatoiminnon toiminnasta ja sen tekemistä havainnoista sekä riskitilanteesta. Riskien valvontatoiminto varmistaa, että kaikkien jäsenluottolaitosten liiketoiminnassaan ottamien merkittävien riskien yhteisvaikutus tulokseen ja omiin varoihin raportoidaan hallitukselle vakavaraisuuden hallintaprosessin yhteydessä.

2.3 COMPLIANCE-TOIMINTO

Compliance-toiminto valvoo, että yhteenliittymä ja jäsenluottolaitokset noudattavat toimintaan-

sa säänteleviä lakeja, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Compliance-toiminnon tehtävänä on myös pitää keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten ylin ja toimiva johto tietoisina olennaisissa säännöksissä tapahtuvista merkittävistä muutoksista ja niiden vaikutuksista. Compliance-toiminto valmistelee toimintaohjeita säännösten soveltamisesta.

Compliance-toiminto raportoi toiminnastaan sekä tehdyistä havainnoista säännöllisesti keskusyhteisön toimivalle johdolle, hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle. Yhteenliittymässä compliance-toiminto on keskitetty keskusyhteisöön kaikkien jäsenluottolaitosten osalta.

Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja neuvomalla liiketoimintaa sääntelyn mukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

2.4 SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus on riippumattonta ja objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea keskusyhteisön hallintoneuvostoa, hallitusta ja toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen jär-

jestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Sisäisen tarkastuksen yksikön toiminnasta vastaa tarkastusjohtaja. Sisäinen tarkastus toimii toiminnallisesti keskusyhteisön hallituksen ja hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet.

Sisäinen tarkastus arvioi valvontamenettelyiden riittävyyttä ja tehokkuutta koko yhteenliittymässä. Sisäinen tarkastus raportoi vähintään vuosittain keskusyhteisön hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle keskeiset tarkastushavaintonsa ja antamansa suositukset, jotka liittyvät valvonnan järjestämiseen sekä sen luotettavuuteen ja asianmukaisuuteen. Tarkastuksessa esiin tulleet merkittävät poikkeamat tarkastushavaintojen osalta raportoidaan välittömästi keskusyhteisön hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnille.

2.5 JÄSENLUOTOLAITOKSET

Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksina ovat jäsenosuuspankit ja Bonum Pankki Oyj noudattavat toiminnassaan keskusyhteisön määrittelemiä riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita.

Keskusluottolaitosta lukuun ottamatta yhteenliittymän jäsenluottolaitokset toimivat strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella jäsenluottolaitokset kykenevät pitämään toimintaansa sisälty-

vät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä.

POP Pankeissa ylimpänä hallintoelimenä toimii osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet. Bonum Pankki Oyj:ssä yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastustoimikunnan, joka avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa.

Jäsenluottolaitoksen hallitus vahvistaa muun muassa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat sisäiset ohjeet, liiketoiminnan tavoitteet, eri riskilajeja koskevat riskilimiitit ja pääomasuunnitelman sekä vakavaraisuuden hallintasuunnitelman. Lisäksi hallitus vastaa riskienhallinnan riittävyydestä ja valvoo pankin liiketoimintaa, riskiasemaa ja riskinkantokyvyn riittävyyttä. Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan jäsenluottolaitos laatii muun muassa tulos-, kasvu- ja vakavaraisuussuunnusteet. Ennusteiden perusteella jäsenluottolaitos kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään saavuttamaan.

Jäsenluottolaitoksen toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta ja raportoi hallitukselle säännöllisesti jäsenluottolaitoksen liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta.

Keskusyhteisön riippumaton riskien valvontatoiminto ja compliance-toiminto ohjaavat yhteenliit-

tymän riskien valvontaa. Tämän lisäksi suurimmissa jäsenluottolaitoksissa on oma riskien valvonnasta vastaava riippumaton henkilö, joka vastaa keskusyhteisön ohjeistaman riskien valvonnan toteutuksesta jäsenluottolaitoksessa. Muissa jäsenluottolaitoksissa on toiminnasta vastaava yhteyshenkilö.

Riskienhallinnan tehtäviä ja vastuunjakoa varten on määritelty ensisijainen vastuu, valvontavastuu ja arviointivastuu. Ensisijainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toimenpiteiden toteuttamisesta on liiketoiminnasta vastaavalla jäsenluottolaitoksella, joka vastaa myös siitä, että riskienhallinnan ohjeita ja menettelytapoja noudatetaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ORGANISOINTI**I PUOLUSTUSLINJA****JÄSENLUOTTOLAITOKSET**

- Päivittäinen riskienhallinta
- Esimiesvalvonta
- Ensijainen vastuu valvonnasta on jäsenluottolaitoksen toimivalla johdolla ja hallituksella

II PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN RIIPPUMATON RISKIEN VALVONTA JA COMPLIANCE**

- Valvonta
- Ohjeistus
- Tuki, prosessit, välineet

III PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN SISÄINEN TARKASTUS**

- Riippumaton valvonnan arviointi perustuen riskilähtöiseen tarkastustoimintaan

Keskusyhteisön riskienvalvontatoiminto valvoo riskienhallinnan toteuttamista yhteenliittymässä ja compliance-toiminto valvoo toiminnan sääntelynmukaisuutta. Keskusyhteisön yhteydessä toimiva sisäinen tarkastus toteuttaa riippumatonta arviointi ja varmistustoimintaa valvontamenettelyjen riittävyyden ja tehokkuuden varmistamiseksi.

3. VAKAVARAISUUDEN HALLINTA

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhteenliittymällä ja siihen kuuluvilla jäsenluottolaitoksilla on jatkuvasti riittävä pääomapuskuri strategisten liiketoimintatavoitteidensa saavuttamiseksi ja niistä aiheutuvien riskien kattamiseksi kaikissa olosuhteissa. Vakavaraisuusasemaa hallitaan yhteenliittymän keskusyhteisön asettaman riskinottokehikon mukaisella riskinottohalukkuudella ja siihen liittyvillä limiiteillä.

Vakavaraisuusaseman seuranta ja ohjaus on toteutettu asettamalla limiittejä sekä yhteenliittymän että jäsenluottolaitosten vakavaraisuudelle. Vakavaraisuustavoitteet (limitit) asetetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 575/2013 ja sitä uudistavan asetuksen 2019/876 (jäljempänä vakavaraisuusasetus) mukaiselle vakavaraisuussuhdeluvulle ja sisäiseen riskien arviointiin pohjautuvalle taloudelliselle pääomavaatimukselle (nk. pilari 2, sisäinen pääoma).

Osana vakavaraisuuden hallinnan prosessia pyritään tunnistamaan kaikki olennaiset riskit ja arvioimaan niiden suuruutta ja edellyttämiä pääomavaateita. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset laativat vuosittain omat pääomasuunnitelmansa stressitesteineen yhdenmukaisilla keskusyhteisön määrittelemillä työkaluilla ja periaatteilla yhteenliittymän keskusyhteisön valvonnassa. Jäsenluottolaitosten suunnitelmien pohjalta laaditaan yhteenliittymän pääomasuunnitelma, joka sisältää yhteenvedon yhteenliittymän pääomien ja riskipositoiden kehittymisen erilaisissa skenaarioissa. Prosessilla varmistetaan, että yhteenliittymän kasvu-, kannattavuus- ja riskinkantokykytavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisia. Pääomasuunnitelman ns. perusskenaario muodostaa samalla perustan budjetoinnille jäsenluottolaitoksille ja yhteenliittymälle.

Yhteenliittymän vakavaraisuusasemaa käsittelevät tunnusluvut, vakavaraisuusvaatimus ja vakavaraisuuslaskennan pääerät on esitetty tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Kattavammat, vakavaraisuusasetuksen kahdeksannen osan mukaisesti julkistettavat tiedot julkistetaan erillisessä Pilari III -raportissa.

3.1 PILARI I VAKAVARAISUUS

POP Pankkien yhteenliittymän merkittävimmät Pilari I -pääomavaateet muodostuvat kiinteistövaikudellisista saamisista, saamisista yrityksiltä ja vähittäissaamisista. Yhteenliittymässä sovelletaan vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin pääomavaateen laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin pääomavaateen laskentaan perus-

menetelmää. Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla ei ole kaupankäyntitoimintaa, joten markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä ainoastaan valuuttaposiitiolle.

POP Pankkien yhteenliittymän omat varat muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä rahastoista, joista vähennetään vakavaraisuusasetuksen mukaiset vähennyserät. Tilikauden voittoa ei lueta omiin varoihin.

4. PANKKITOIMINNAN RISKIT

4.1 LUOTTORISKI

Yhteenliittymän merkittävin riski on luotto- ja vastapuoliriski. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskin merkittävin lähde on luotot, mutta luottoriskiä voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten saamistodistuksista sekä erilaisista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista.

4.1.1 Luottoriskin hallinta

Keskusyhteisön hallitus ohjaa jäsenluottolaitosten luottoriskin hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä luottoriskin valvontaa ja raportointia. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa luottoriskistrategian, jossa määritellään tavoiteriskitaso, riskinoton linjauksia ja asiakasvalintaa sekä vakuuksia koskevat periaatteet. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa vastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakasryhmä- ja toimialajakauman sekä luottosalkun laadun seurannassa ja valvonnassa käytettävät riskilimiitit sekä seurantaratajat. Luottoriskistrategiaa täydentävät luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeet luovat pohjan luottoriskin hallintaan jäsenluottolaitoksissa. Luottoriskistrategian valmistelusta ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskien valvontatoiminto. Luottoriskistrategia päivitetään vähintään vuosittain tai aina yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn tai viranomaisvaateiden olennaisesti muuttuessa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset hyväksyvät yhteenliittymän hallituksen hyväksymän luottoriskistrategian. Strategia yhdessä luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeiden kanssa määrittelee enimmäismäärät riskikeskeisyydelle ja ohjaa luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset tehdään kunkin jäsenluottolaitoksen hallituksen vahvistamien päätösvaltuuksien puitteissa ja yhteenliittymässä noudatettavien periaatteiden rajoissa. Jäsenluottolaitos myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalla toimialueellaan. Tällä varmistetaan paikallinen, riittävän perusteellinen asiakastuntemus.

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi vastuilla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja markkina-arvojen kehitystä seurataan säännöllisesti sekä tilastollisia malleja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntäen. Vakuuksien arvostamisessa käytettävät vakuusarvostuskertoimet ovat yhteenliittymässä yhdenmukaiset kaikissa jäsenluottolaitoksissa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskenta on tärkeä osa luottoriskin hallintaa. Arvon alentumisten periaatteet ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta on määritelty tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa liitteessä 2. Lainoihin ja saamisiin, taseen ulkopuolisiin eriin ja saamistodistuksiin kohdistuvat arvonalentumiset ja tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Jäsenluottolaitosten hallituksille raportoidaan kuukausittain asiakasvastuista ja ongelmasaamisista. Raportointi sisältää mm. luottoriskin määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittein ja luottokelpoisuusluokittain. Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle luottoriskien kehityksestä, riskipositioista, järjestämättömistä saamisista, lainanhoitajoustoista ja odotettavissa olevista luottotappioista vähintään neljännesvuosittain.

Asiakkaan luottokelpoisuuden arviointi rakentuu hyvään asiakastuntemukseen, asiakkaan työ- ja tulotietoihin, maksukyky- ja maksuvaralaskentaan sekä luottoluokitusmalleihin. Henkilö- ja yritysasi-

akkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan käyttäytymispisteytysmallilla. Maatalousasiakkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan säännöllisesti luottoluokitusmallilla. Uudet luottoasiakkaat luokitellaan hakemuspisteytyksellä. Luokittelun tarkoituksena on jaotella asiakkaat riskin mukaisesti.

Yhteenliittymän vastuut on jaoteltu maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) mukaisesti riskiluokkiin 1–8. Riskiluokka 1 kuvaa matalimman riskin saatavia ja riskiluokka 8 korkeimman riskin saatavia. Asiakas ja asiakkaan kaikki sopimukset katsotaan olevan maksukyvyttömiä (riskiluokka 8), mikäli jokin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa esitetty maksukyvyttömyyden kriteeri toteutuu. Maksukyvyttömäksi luokitellut vastuut luokitellaan IFRS 9-standardin mukaisesti vaiheeseen 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut, joiden luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, luokitellaan vaiheeseen 2. Muut vastuut on luokiteltu vaiheeseen 1. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on esitetty tarkemmin liitteessä 2.

Lainojen ja saamisten, saamistodistusten sekä taseen ulkopuolisten erien bruttomäärä korkeimman riskin riskiluokassa 8 oli tilikauden lopussa yhteensä 156 554 (113 629) tuhatta euroa.

Asiakassaamisten pääomien nettoarvoin tarkasteltuna riskiluokissa 1–4 oli 67,2 (66,4) prosenttia henkilöasiakkaita, 20,2 (20,7) prosenttia yritysasiakkaita ja 12,6 (12,9) prosenttia maatalousasiakkaita. Korkeamman riskin luokista 5–8 henkilöasi-

akkaiden osuus oli 50,6 (52,8) prosenttia, maatalousasiakkaiden 13,2 (15,2) prosenttia sekä yritysasiakkaiden 36,1 (32,0) prosenttia tilikauden lopussa.

SAAMISET RISKILUOKITTAIN

SAAMISET ASIAKKAILTA RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)		PD-luku	31.12.2023				31.12.2022
Riskiluokka	Alaraja		Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	3 577 461	27 896	-	3 605 356	3 609 982
5	1,50	5,00	465 637	54 312	-	519 948	454 820
6	5,00	25,00	131 126	108 758	-	239 884	220 554
7	25,00	100,00	3 114	92 612	-	95 725	92 428
8	100,00	100,00	-	-	153 941	153 941	112 207
Bruttoarvo			4 177 337	283 577	153 941	4 614 855	4 489 992
ECL			5 468	4 784	42 348	52 601	41 512
Nettoarvo			4 171 869	278 793	111 593	4 562 254	4 448 480

SAAMISTODISTUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)		PD-luku	31.12.2023				31.12.2022
Riskiluokka	Alaraja		Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	605 784	15 096	-	620 880	493 353
5	1,50	5,00	-	6 710	-	6 710	10 330
6	5,00	25,00	-	2 859	-	2 859	5 963
7	25,00	100,00	-	488	-	488	90
8	100,00	100,00	-	-	-	-	-
Bruttoarvo			605 784	25 152	-	630 937	509 736
ECL			202	556	-	758	623
Nettoarvo			605 582	24 596	-	630 179	509 669

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 758 (623) tuhatta euroa, joista 202 tuhatta euroa lukeutuu vaiheeseen 1 ja 556 tuhatta euroa vaiheeseen 2.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2023				31.12.2022
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	284 481	7 614	-	292 096	320 290
5	1,50	5,00	14 924	1 681	-	16 605	16 037
6	5,00	25,00	3 068	2 814	-	5 883	7 646
7	25,00	100,00	69	319	-	389	1 365
8	100,00	100,00	451	-	2 613	3 065	1 462
Bruttoarvo			302 994	12 430	2 613	318 037	346 800
ECL			316	147	531	994	878
Nettoarvo			302 677	12 283	2 082	317 042	345 922

4.1.2 Luotot asiakasryhmittäin

Yhteenliittymässä keskeisiä asiakasryhmiä ovat henkilöasiakkaat, maatalousasiakkaat sekä pienyritykset. Yhteenliittymän luottokanta oli vuoden 2023 lopussa 4 562 254 (4 448 480) tuhatta euroa.

SAAMISET ASIAKKAILTA ASIAKASRYHMITÄIN

(1 000 euroa, netto)	31.12.2023	31.12.2022	Muutos %	Päävakuustyyppi
Henkilöasiakkaat	2 886 375	2 843 929	1,5 %	Asuntovakuus
Yritysasiakkaat	1 094 082	1 015 620	7,7 %	Muu kiinteistövakuus
Maatalousasiakkaat	581 797	588 930	-1,2 %	Muu kiinteistövakuus
Yhteensä	4 562 254	4 448 480	2,6 %	

Yritysluotonannon pääasiallisina kohderyhminä ovat jäsenluottolaitosten toimialueilla toimivat mikro- ja pienyritykset, elinkeinonharjoittajat sekä maa- ja metsätalousasiakkaat. Yritysasiakkaiden luotonannossa luotonmyöntämisen perusteena ovat asiakkaan taloudellinen tilanne, velanhoidokyky, tilinpäätösanalyysi, tarjottujen vakuuksien kattavuus sekä asiakkaan luottoluokitus.

YRITYSLUOTTOKANNAN TOIMIALAJAKAUMA

(1 000 euroa)	31.12.2023		31.12.2022	
	Nettoarvo	%-osuus	Nettoarvo	%-osuus
Kiinteistöalan toiminta	432 138	39,5 %	376 971	37,1 %
Rakentaminen	153 798	14,1 %	143 063	14,1 %
Tukku- ja vähittäiskauppa	92 061	8,4 %	89 196	8,8 %
Teollisuus	88 224	8,1 %	86 681	8,5 %
Kuljetus ja varastointi	49 616	4,5 %	49 727	4,9 %
Muut toimialat	278 245	25,4 %	269 983	26,6 %
Yhteensä	1 094 082	100,0 %	1 015 620	100,0 %

4.1.3. Luottokanta vakuuksittain ja vaiheittain

Luotonanto henkilöasiakkaille tapahtuu pääasiassa turvaavaa asuntovakuutusta vastaan. Tarvittaessa käytetään lisäksi muita vakuuksia. Yhteenliittymän myöntämistä luotoista 62,0 (63,0) prosenttia on myönnetty asuntovakuutusta vastaan. Henkilöasiakkaiden luotot myönnetään POP Pankkien taseista ja Visa-kortteihin liittyvät luotot sekä digitaaliset vakuudettomat kulutusluotot myönnetään keskusluottolaitoksen taseesta. Alla olevassa taulukossa on esitetty luottoriskille alttiina oleva määrä vakuuksittain ja vaiheittain.

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2023

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 667 454	144 478	39 119	2 851 051
Muu kiinteistövakuus	1 101 261	112 337	58 052	1 271 650
Rahoitusvakuus	91 783	2 770	256	94 810
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	35 378	3 834	2 010	41 221
Muu vakuus	63 509	8 339	3 384	75 233
Luotot ilman vakuutta	212 484	7 035	8 771	228 290
Yhteensä	4 171 869	278 793	111 593	4 562 255

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2022

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 636 362	136 181	31 002	2 803 545
Muu kiinteistövakuus	1 090 362	96 955	40 467	1 227 784
Rahoitusvakuus	94 512	2 520	264	97 296
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	38 534	4 339	1 535	44 408
Muu vakuus	59 275	7 509	1 263	68 047
Luotot ilman vakuutta	194 691	6 505	6 205	207 401
Yhteensä	4 113 736	254 009	80 735	4 448 480

4.1.4. Luotonannon keskittymäriski

Luotonannon keskittymäriskiä syntyy luotonannosta, kun luottovastapuolet ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan tai toimivat samankaltaisessa taloudellisessa ympäristössä, jolloin yksittäiset tapahtumat voivat vaikuttaa merkittävään joukkoon luottovastapuolia samanaikaisesti. Vastaavaa keskittymäriskiä voi syntyä myös luottojen vakuuksien ollessa samankaltaisia.

Yhteenliittymän tai yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle tai asiakaskokonaisuudelle myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää vakavaraisuusasetuksessa tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yhteenliittymätasolle on määriteltä asiakasryhmä- ja riskitoimialakohtaiset enimmäisosuudet luottokannasta sekä euromääräinen raja yksittäiselle asiakaskokonaisuudelle. Tämän lisäksi on määriteltä euromääräinen raja, jonka ylittävät uudet luotot edellyttävät etukäteisilmoituksen keskusyhteisön riskienvalvontatoiminnolle. Yhteenliittymätasolla tai yksittäisillä jäsenluottolaitoksilla ei ollut tilikauden lopussa merkittäviä luotonannon riskikeskittymiä.

4.1.5. Ongelmasaamiset, lainanhoitojoustot ja saamisten arvonalentumiset

Luottoriskin seuranta perustuu ongelmasaamisten, maksuviivästymien ja lainanhoitojoustojen jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun koostumuksen ja laadun muutosten seurantaan. Yhtiön luotonannon- ja vakuuksien toimintaohjeissa määritellään pääperiaatteet ongelma-asiakkaiden ja ongelmaluottojen valvontaan. Ohjeistuksen lähtökohtana on maksuviiveiden aktiivinen seuranta. Seurannalla toteutetaan varhaisen puuttumisen periaatetta, missä tunnistetaan mahdolliset ongelmat lainanhoidokyvyssä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja voidaan aktiivisella kontaktoinnilla sekä perintätoimilla parantaa pankin riskiasemaa. Pitkittyneet rästit vaikuttavat luoton ECL-laskennan vaiheluokitukseen sekä luoton raportointiin sisäisessä - ja viranomaisraportoinnissa ongelmaluottona.

ERÄÄNTYNEET SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2023		31.12.2022	
	Nettoarvo	Osuus luottokannasta (%)	Nettoarvo	Osuus luottokannasta (%)
Erääntyneet saamiset (30-90 päivää)	31 541	0,69 %	27 520	0,62 %
Erääntyneet saamiset (yli 90 päivää)	49 789	1,09 %	41 193	0,93 %
Erääntyneet saamiset 90-180 päivää	12 474	0,27 %	8 734	0,20 %
Erääntyneet saamiset 180 päivää - 1 v	14 859	0,33 %	11 342	0,25 %
Erääntyneet saamiset > 1 vuosi	22 455	0,49 %	21 116	0,47 %

Ongelmaluotoilla tarkoitetaan sitoumuksia, jotka nousevat seurantaan ennalta määriteltujen kriteerien perusteella. Kriteerit vastaavat ECL-laskennan vaiheen 3 määrittelyä sekä lainanhoitojoustoja. Näiden kriteereiden lisäksi yksittäinen saaminen tai asiakas voidaan luokitella ongelma-asiakkaaksi edellä mainituista kriteereistä poiketen omaa harkintaa käyttäen.

Lainanhoitojousto tarkoittaa asiakkaan heikentyneen taloustilanteen vuoksi annettavaa myönnytystä asiakkaan lainaehtoihin. Lainanhoitojouston tarkoitus on turvata asiakkaan maksukyky ja rajoittaa vastuiden luottoriskiä. Yli 90 päivää erääntyneet saamiset, joille on tehty lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Myös ne saamiset, joille on tehty useampi kuin yksi lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Muut lainanhoitojoustosaamiset luetaan vaiheeseen 2.

ONGELMASAAMISET JA LAINANHOITOJOUSTOT

(1 000 euroa, brutto)	31.12.2023	31.12.2022
Vaiheen 3 saamiset yhteensä	153 941	112 207
Joista lainanhoitajoustosaamisia	58 177	41 294
Vaiheen 2 saamiset yhteensä	283 577	258 791
Joista lainanhoitajoustosaamisia	123 877	108 838

Pääosaan vaiheen 3 saamisista kohdistuu joko asuntovakuus tai muu kiinteistövakuus. Ryhmään kuuluvien merkittävien, vaiheeseen 2 tai 3 luokiteltujen, saamisten osalta tehdään kuukausittain asiakaskohtainen tarkastelu, missä otetaan kantaa muun muassa saatavan turvaamiseen, vakuusarvostukseen, asiakkaan luottoluokituksen muuttamiseen ja luottotappiokirjauksen tekemiseen. Vaiheeseen 3 luokiteltujen luottojen määrä kasvoi tilikauden aikana 37,2 prosenttia.

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2023

(1 000 euroa)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski**
Asuntovakuus	47 864	44 146	8 954	1 190
Muu kiinteistövakuus	79 217	72 735	21 751	1 834
Rahoitusvakuus	929	87	689	153
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	3 411	-	1 414	1 997
Muu vakuus	6 282	900	2 971	2 585
Luotot ilman vakuutta	16 238	-	6 569	9 670
Yhteensä	153 941	117 867	42 348	17 428

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2022

(1 000 euroa)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski**
Asuntovakuus	41 014	37 823	10 012	980
Muu kiinteistövakuus	54 107	50 184	13 640	1 219
Rahoitusvakuus	461	300	197	90
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	2 597	-	1 062	1 535
Muu vakuus	3 472	153	2 209	1 164
Luotot ilman vakuutta	10 557	-	4 352	6 205
Yhteensä	112 208	88 461	31 473	11 193

*Sisältää vain vakavaraisuuslaskennassa hyväksyttävien turvaavien vakuusjärjestelyjen vaikutuksen. Saamisiin kohdistuu myös muita, ei turvaavia vakuusjärjestelyjä.

** Avoim luottoriski ECL:n ja turvaavien vakuuksien huomioonlaskun jälkeen

Luottoihin ja saamisiin asiakkailta kohdistuva odotettavissa oleva luottotappiovaraus kasvoi 26,7 prosenttia päätyen 52,6 (41,5) miljoonaan euroon. ECL:n määrää kasvatti erityisesti ECL-vaiheeseen 3 kohdistuvan varauksen määrän kasvu, joka aiheutui erityisesti yritysasiakasryhmän maksuvaikeuksista.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisten laadintaperiaatteet on määritelty tilinpäätöksen liitteessä 2 ja odotettavissa olevien luottotappioiden muutoksista on esitetty tarkempia tietoja liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

4.2 MARKKINARISKI

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen vaihteluista aiheutuvaa tappion mahdollisuutta. Markkinariskilajit ovat korko-, valuutta-, osake- ja hyödykeriski. Ryhmän pankkitoitinnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja otto-lainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Sijoitustoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Valuutariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta tulokseen tai omaan pääomaan. Osakeriskillä tarkoitetaan kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta, joka kohdistuu muun muassa osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Hyödykeriski tarkoittaa tappionvaaraa, joka aiheutuu hyödykehintojen muutoksista.

4.2.1 Markkinariskin hallinta

Markkinariskin hallinnan tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle ja raportoida niistä säännöllisesti. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa markkinariskistrategian ja markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksen, jotka luovat pohjan markkinariskin hallinnalle jäsenluottolaitoksissa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset vahvistavat markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksensa keskusyhteisön hallituksen markkinariskistrategian mukaisesti. Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuuden hallintaprosessi on keskeinen osa sijoitustoimin-

taan liittyvän riskinottohalukkuuden ja riskinkantokyvyn määrittämistä. Yhteenliittymässä markkinariskin ottamista on rajoitettu kaupankäynnin, korkoriskin, osakeriskin, valuutariskin, johdannaisien ja strukturoitujen tuotteiden osalta. Hyödykeriskin ottaminen ei ole sallittua. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinainen kaupankäynti omaan lukuun tai asiakas-kaupankäynti, eikä jäsenluottolaitoksilla ole erillistä kaupankäyntivarastoa.

Ryhmän toimintaan liittyvä valuutariski on vähäistä. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuutariskiä, vaan luotot myönnetään euromääräisinä. Valuutariskiä voi syntyä vähäisessä määrin lähinnä sijoitussalkun sijoitusrahasto-omistuksista sekä keskusluottolaitoksen ulkomaanmaksuihin liittyvistä katekaupoista. Johdannaisien käyttö on rajoitettu ainoastaan suojaustarkoitukseen.

4.2.2 Rahoitustaseen korkoriski

Rahoitustaseen korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten haitallista vaikutusta yhteenliittymän taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- ja erääntymisajankohdista.

Yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten korkoriskiä seurataan kuukausittain sekä nykyarvomenetelmällä että tulariskimallilla. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka tase-erien laskennallinen markkina-arvo muuttuu korkojen muuttuessa. Nykyarvomenetelmässä kunkin tase-erän markkina-arvon

odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tulariskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta markkinakorkojen muuttuessa. Korkokate-ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinkoroilla seuraaville viidelle vuodelle. Avoimen korkoriskin määrää arvioidaan erilaisten korkoshokkien vaikutuksella korkokatteeseen ja nykyarvoon. Luottojen ennen aikaisten takaisinmaksujen vaikutus ja eräpäivättömien talletusten käyttäytyminen on otettu huomioon korkoriskianalyyseissa.

Yhteenliittymän korkoriskiä hallinnoidaan keskusyhteisön hallituksen asettamilla limiiteillä korkokatteelle sekä taseen nykyarvon muutokselle.

Yhteenliittymässä korkoriskin hallinta on toteutettu ensisijaisesti suunnittelemalla taserakennetta, kuten varojen ja velkojen korkosidonnaisuutta sekä maturiteettia. Rahoitustaseen riskitason pienentämiseksi tilikaudella aloitettiin taseen korkoriskin suojaukset johdannaisilla sekä lisäämällä kiinteäkorkoisia sijoituksia LCR-portfoliossa.

RAHOITUSTASEEN KORKOHERKKYYSANALYYSI

Vaikutus korkokatteeseen (1 000 euroa)	Muutos	31.12.2023 1-12 kk	31.12.2022 1-12 kk
Korkoriski	+1%-yksikkö	14 489	17 893
Korkoriski	-1%-yksikkö	-16 354	-17 770

Korkoriskin laskennassa on esitetty rahoitustaseen-herkkyys raportointihetkellä tapahtuvasta yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutuksesta tulevan tilikauden korkokatteeseen.

4.2.3 Sijoitus- ja likviditeettisalkku

Yhteenliittymän sijoitus- ja likviditeettisalkku koostuu keskusluottolaitoksen ja jäsenosuuspankkien likviditeettireserveihin kuuluvista arvopapereista ja muista sijoituksista. Likviditeettireservin markkinariski muodostuu sijoitusinstrumentin liikkeeseen-laskijariskistä sekä markkinoiden yleisestä osake-, korko- ja valuuttariskistä.

Jäsenluottolaitokset voivat sijoittaa likviditeettiyli-jäämäänsä sisäisesti määritellyn likviditeettipuskurin tavoitetason täyttymisen jälkeen muihin sijoituksiin. Sijoitustoiminnalla pyritään hankkimaan pitkällä aikavälillä riski-tuottosuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun riskejä hallitaan yhteenliittymä- ja jäsenluottolaitostasolle määritellyillä limiiteillä, joilla varmistetaan sijoituksien hajauttamisen toteutuminen omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain. Sijoitusriskiä seurataan

myös herkkyysanalyysillä. Limitoinnin tavoitteena on, ettei sijoitusomaisuuden arvonmuutoksista syntyvä tulosvaikutus vaaranna jäsenluottolaitoksen tai koko yhteenliittymän vakavaraisuutta tai kannattavuutta.

Sijoitusomaisuuden osalta riskinottohalukkuutta arvioidaan suhteessa yhteenliittymän kannattavuuteen ja omiin varoihin. Sijoitusomaisuuden erittely ja herkkyysanalyysi ryhmätasolla on kuvattu liitteessä 21 Sijoitusomaisuus.

4.3 LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan yhteenliittymän ja sen yksittäisen jäsenluottolaitoksen kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voidaan jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rakenteelliseen rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa yhteisö ei suoriudu maksuvelvoitteestaan ilman vaikeuksia. Rakenteellinen rahoitusriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriskiä syntyy myös, jos saatavat ja velat ovat liiaksi keskittyneet yksittäisille vastapuolille.

4.3.1 Likviditeettiriskin hallinta

Keskusyhteisön toimiva johto valmistelee yhteenliittymän likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen sekä limitoinnin, jotka määräytyvät jäsenluottolaitosten likviditeettitarpeen sekä yhteenliittymätason riskinottohalukkuuden ja -kyvyn perusteella. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen. Hallitus hyväksyy myös varainhankintasuunnitelman ja rahoituksen jatkuvuussuunnitelman, joita keskusluottolaitos ylläpitää. Riskien valvontatoiminto suunnittelee, kehittää ja testaa likviditeettiriskin hallinnassa käytettäviä menetelmiä ja vastaa riskiraportoinnista keskusyhteisön hallitukselle. Keskusluottolaitos ja sen toimiva johto avustavat riskien valvontatoimintoa kyseisessä prosessissa. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen toteuttamisessa käytettävät menetelmät.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto vastaa likviditeettistrategian toteuttamisen koordinoinnista yhteenliittymätasolla sekä seuraa ja valvoo jäsenluottolaitosten toteuttamaa likviditeettistrategiaa. Keskusluottolaitos koordinoi jäsenluottolaitosten maksuliikennettä sekä likviditeetin tasaamista ja hankintaa yhteenliittymässä. Yhteenliittymän riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa ja seurata likviditeettiriskiä sekä jäsenluottolaitos- että yhteenliittymätasolla.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto raportoi likviditeettitilanteesta keskusluottolaitoksen hallitukselle ja vastaa likviditeettistrategian mukaisesti yhteen-

liittymän maksuvalmiusaseman ja varainhankinnan suunnittelemisesta. Keskusluottolaitoksen hallituksen vastuulla on valvoa likviditeettistrategian toteutusta keskusluottolaitoksessa.

4.3.2 Maksuvalmiusriski

Yhteenliittymän likviditeetin hallinnassa noudatetaan likviditeettistrategiassa asetettuja periaatteita, joiden tavoitteena on riskin rajoittaminen hajautetulla rahoitusrakenteella. Tärkeimmät keinot hyvän likviditeettiaseman turvaamiseksi ovat riittävän kokoisen ja laadukkaan likviditeettireservin ylläpitäminen ja rahoituksen lähteiden hajautus. Päivänsisäisen maksuvalmiuden varmistaminen, likviditeettireservin riittävyys ja maksuvalmiusvaatimus ovat yhteenliittymän keskeiset tavat rajoittaa ja mitata maksuvalmiusriskiä. Yhteenliittymän sisäisillä limiiteillä ja ohjausrajoilla rajoitetaan yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoimintaan sisältyvää likviditeettiriskiä ja varmistetaan likviditeettiriskiin liittyvien viranomaisvaateiden täyttyminen.

Likviditeettiriskiä seurataan vakavaraisuusasetukseen sisältyvän likviditeettipuskurivaateen (Liquidity Coverage Ratio, jäljempänä LCR) ja pitkäaikaisen rahoituksen minimivaateen (Net Stable Funding Ratio, jäljempänä NSFR) avulla. LCR mittaa lyhytaikaista likviditeettiriskiä, ja sen tehtävänä on varmistaa, että LCR-sääntelyn mukaisista hyvälaatuisista varoista koostuva likviditeettireservi on riittävä kattamaan ulospäin suuntautuvat nettokassavirrat stressitilanteissa 30 päivän ajan. NSFR mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen, joiden juoksuaika on yli vuoden, yhteensovittamista, ja sen tehtävänä on varmistaa, että pitkäaikainen antolainaus on riittävässä määrin rahoitettu pitkäaikaisella varainhankinnalla.

LCR JA NSFR KEHITYS

(prosenttia)	31.12.2023	30.6.2023	31.12.2022
LCR	273,9	257,3	184,8
NSFR	132,7	136,2	133,5

Yhteenliittymän keskusyhteisö soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan Unionin säädöksissä asetettuja vaatimuksia luottolaitoksen maksuvalmiutta koskien. Luvan mukaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla. Viranomaisvaatimusten täyttämisestä vastaa yhteenliittymän keskusluottolaitos.

Yhteenliittymän likviditeettireservi koostuu vakavaraisuusasetuksen mukaisista laadukkaista varoista, joilla voidaan täyttää likviditeettitarve stressitilanteissa joko myymällä reserviin kuuluvia arvopapereita tai panttaamalla niitä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi. Likviditeettireservin panttaamattomat rahoitusvarat, joita edellä mainitulla tavalla voidaan käyttää ensisijaisena likviditeettireservinä, mukaan lukien käteisvarat, olivat vuoden 2023 lopussa markkina-arvoltaan 1 032,7 (779,7) miljoonaa euroa.

LIKVIDITEETTIRESERVI, MARKKINA-ARVO

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Käteiset varat ja rahavarat keskuspankissa	495 644	448 499
Valtion velkakirjat	204 636	92 819
Kuntien tai julkisen sektorin liikkeeseen laskemat tai takaamat velkapaperit	124 337	92 964
Liikkeeseen lasketut vakuudelliset joukkovelkakirjalainat (Covered Bonds)	47 083	34 466
Rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemat velkakirjat	113 328	61 689
Muut likvidit varat*	47 687	49 288
Yhteensä	1 032 715	779 725

* Erään sisältyy vaadittaessa maksettavat talletukset 6 260 (6 604) tuhatta euroa ja vähimmäisvarantotalletus 40 811 (41 636) tuhatta euroa.

Likviditeettireservin lisäksi yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla on muina sijoituksina erilaisia sijoitusinstrumentteja, kuten rahasto-osuuksia ja sijoitustodistuksia 100,1 (101,1) miljoonaa euroa. Näitä omaisuuseriä ei lueta ensisijaiseen likviditeettireserviin, koska niiden käytettävyyteen stressatuissa olosuhteissa sisältyy epävarmuutta.

Yhteenliittymän keskusluottolaitos seuraa yhteenliittymän päivänsisäistä maksuvalmiutta valvomalla jäsenluottolaitosten maksuliiketilisaldoja. Myös jäsenluottolaitokset seuraavat jatkuvasti omaa maksuvalmiuttaan.

4.3.3 Rakenteellinen rahoitusriski

Yhteenliittymän liiketoimintaan kuuluu keskeisenä osana otto- ja antolainauksen maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat jäsenluottolaitosten asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan jäsenluottolaitosten asiakkaiden luotonantoa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenliittymän velkojen erääntymisprofiilit. Avista-talletusten oletetaan erääntyvän heti.

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2023

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 v	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	70 000	8 400	-	-	78 400
Velat luottolaitoksille	5 531	7 000	40 213	-	52 744
Velat asiakkaille	3 702 590	495 340	132 390	-	4 330 320
Johdannaissopimukset	-	-	4 661	-	4 661
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	83 965	-	703 191	-	787 156
Vuokrasopimusvelat	321	1 309	2 751	336	4 717
Yhteensä	3 862 407	512 049	883 205	336	5 257 997

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2022

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 v	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	-	50 000	78 400	-	128 400
Velat luottolaitoksille	3 303	9 000	22 435	-	34 739
Velat asiakkaille	4 000 895	233 172	91 879	-	4 325 946
Johdannaissopimukset	-	-	12 495	-	12 495
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	49 953	67 369	447 931	-	565 252
Vuokrasopimusvelat	454	1 298	2 804	495	5 050
Yhteensä	4 054 605	360 838	655 945	495	5 071 882

4.4 KIINTEISTÖRISKI

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuden kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu yhteenliittymän pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. POP Pankkien yhteenliittymän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten omassa käytössä olevat kiinteistöt ja sijoituskiinteistöt arvostetaan tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Kiinteistöomaisuuden arvo on maltillinen verrattuna yhteenliittymän taseeseen ja omiin pääomiin. Sijoituskiinteistöjen tasearvo oli 0,5 (0,6) prosenttia taseesta.

4.5 OPERATIIVISET RISKIT

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion vaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Esimerkiksi kaikkiin liiketoiminnan pää- ja tukiprosesseihin sekä ulkoistettuihin toimintoihin ja palveluihin sisältyy operatiivisia riskejä.

Keskusyhteisön hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan ohjeet ja myös jatkuvuudenhallinnassa noudatettavat periaatteet. Pankit hyväksyvät omaa toimintaansa koskevat operatiivisen riskin hallintaohjeet ja jatkuvuudenhallinnan peri-

aatteet. Yhteenliittymän operatiivisen riskin riskinottohalukkuus on maltillinen. Operatiivisille riskeille varataan pääomia vakavaraisuuden hallintaprosessissa.

Operatiivisia riskejä pyritään ensisijaisesti hallitsemaan riskienhallinnan prosesseilla, ohjeilla ja riskikohtaisilla toimenpiteillä (kontrollit ja hallintakeinot) havaittujen puutteiden ja virheiden korjaamiseksi ja riskitason madaltamiseksi. Kontrolleja ja hallintakeinoja ovat mm. ohjeet ja niiden jatkuva päivittäminen, läpikäynti ja seuranta, järjestelmien asiattoman ja luvattoman käytön ehkäisevät tekniset kontrollit, henkilöstöön liittyvät ja tietotekniset varajärjestelyt, käyttövaltuushallinta, jatkuvuussuunnitelma, ulkoistussopimus, vakuutusturva, raportointi, koulutus ja osaamisen lisääminen.

Keskeisiä operatiivisten riskien hallintaprosesseja POP Pankkien yhteenliittymässä ovat säännöllinen operatiivisten riskien itsearviointi (riskien tunnistaminen, arviointi, toimenpiteiden määrittäminen ja toteuttaminen), toteutuneiden riskitapahumien ja läheltä piti- tilanteiden rekisteröinti ja raportointi, riskinottohalukkuuden viitekehys operatiivisten riskien osalta sekä uuden tuotteen/palvelun hyväksymisprosessi.

Yhteenliittymän operatiivisten riskien viitekehukseen kuuluvien riskialueiden riskitaso arvioidaan säännöllisesti keskusyhteisön riskienvalvontatoiminnossa ja riskitilannetta seurataan POP Pankkikeskuksen hallitukselle kvartaaleittain tehtävässä operatiivisten riskien arviointiraportissa.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka mm. compliance-toiminto ja riskien valvontatoiminto katselmoi.

4.6 STRATEGINEN RISKI

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta, strategian toteuttamisen epäonnistumisesta, kilpailuympäristön muutoksista tai hitaasta reagoinnista muutoksiin.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositason suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään analyysieja POP Pankki -ryhmän tilasta ja kehityksestä sekä muita analyysieja ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

LIITE 5 LOPETUT TOIMINNOT

Vakuutustoiminta raportoidaan IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti lopetettuina toimintoina. Yhtiö on yhdistelty kaupan toteutumiseen asti POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen tytäryrityksenä. POP Pankki -ryhmällä on yrityskaupan jälkeen vain yksi toimintasegmentti, joten ryhmä ei laadi segmenttiraportointia.

POP Pankki -ryhmä luopui määräysvallasta vakuutustoimintasegmentin muodostavassa Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä 25.5.2023 toteutuneessa yrityskaupassa. POP Pankki -ryhmä myi 70 % osakkeista LähiTapiolalle ja jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana. Vakuutustoiminnan myynnistä kirjattiin myyntivoittoa 41,9 miljoonaa euroa.

Viereisessä taulukoissa on esitetty tulos lopetetuista toiminnoista sekä lopettujen toimintojen vaikutus POP Pankki -ryhmän taseeseen ja rahavirtoihin.

POP Pankki -ryhmä on ottanut käyttöön 1.1.2023 IFRS 17 Vakuutussopimukset -standardin takautuvasti ja uudelleenluokitellut käyttöönoton yhteydessä vakuutustoimintaan kuuluvia rahoitusvaroja, minkä vuoksi lopettujen toimintojen vertailutietoja on oikaistu. Vakuutustoimintaan kuuluvia rahoitusvaroja uudelleenluokiteltiin takautuvasti käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettavista nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin ja sen seurauksena lopetetuilla toiminnoilla ei ollut laajaan tuloslaskelmaan sisällytettäviä eriä. IFRS 17 standardin käyttöönotosta ja oikaisun vaikutuksesta on kerrottu liitteessä 2 kohdassa 7 laatisperiaatteiden muutokset.

(1 000 euroa)	1.1.-25.5.2023	1.1.-31.12.2022
Tulos lopetetuista toiminnoista		
Korkokate	387	723
Sijoitusten nettotuotot	1 101	-4 789
Vakuutuspalvelutulos		
Vakuutusmaksutuotot	20 755	49 933
Vakuutuspalvelukulut	-18 617	-42 805
Jälleenvakuutussopimusten nettotuotot	-28	-4 620
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	2 109	2 508
Vakuutuksen nettorahoitustuotot		
Vakuutussopimusten nettorahoitustuotot	-393	5 455
Jälleenvakuutussopimusten nettorahoitustuotot	126	-908
Vakuutussopimuksiin liittyvät nettorahoitustuotot yhteensä	-267	4 547
Liiketoiminnan muut tuotot	36	89
Liiketoiminnan muut kulut	-77	-104
Lopettettujen toimintojen tulos ennen veroja	3 290	2 974
Tuloverot	-	-2
Lopettettujen toimintojen tulos verojen jälkeen	3 290	2 972
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista	38 098	-
Osakeomistuksen arvostus käypään arvoon	3 840	-
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista yhteensä	41 939	-
Tulos lopetetuista toiminnoista yhteensä	45 228	2 972

LOPETETTUJEN TOIMINTOJEN VAIKUTUS POP PANKKI -RYHMÄN TASEESEEN MYyntIHETKELLÄ

(1 000 euroa)	25.5.2023
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	9 109
Sijoitusomaisuus	73 414
Jälleenvakuutussopimussaamiset	11 297
Aineettomat hyödykkeet	4 586
Aineelliset hyödykkeet	510
Muut varat	816
Verosaamiset	1 353
Varat yhteensä	101 086
Vakuutussopimusvelat	50 244
Muut velat	7 572
Verovelat	1 771
Velat yhteensä	59 587

LOPETETTUJEN TOIMINTOJEN RAHAVIRRAT

(1 000 euroa)	25.5.2023	31.12.2022
Liiketoiminnan rahavirta	5 371	402
Investointien rahavirta	-1 469	-1 439
Rahavirta yhteensä	3 902	-1 036

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 6 KORKOTUOTOT JA -KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	17 911	1 963
Saamisista asiakkailta	197 106	94 133
Saamistodistuksista		
Jaksotettuun hankintameno	8 278	1 020
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	125	187
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	7 655	2 916
Johdannaissopimuksista	22 257	3 233
Muut korkotuotot	1 606	948
Korkotuotot yhteensä	254 939	104 399
Joista negatiiviset korkokulut	-	18
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-3 938	-596
Veloista asiakkaille	-19 606	-3 088
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-24 637	-4 754
Johdannaissopimuksista	-28 476	-1 944
Muut korkokulut	-175	-690
Korkokulut yhteensä	-76 832	-11 073
Joista negatiiviset korkotuotot	-8	-599
Korkokate	178 108	93 326
Korkotuotot luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista rahoitusvaroista (vaihe 3)	7 602	3 327

LIITE 7 PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	8 343	8 271
Talletuksista	277	283
Maksujenvälityksestä	29 309	27 220
Lainopillisista tehtävistä	2 482	2 480
Välitetyistä toiminnasta	3 713	3 729
Takausten myöntämisestä	636	571
Rahastoista	3 589	3 524
Muut palkkiotuotot	1 018	1 011
Palkkiotuotot yhteensä	49 367	47 088
Palkkiokulut		
Maksujenvälityksestä	-5 089	-4 791
Muut palkkiokulut	-261	-200
Palkkiokulut yhteensä	-5 351	-4 991
Palkkiotuotot ja kulut, netto	44 016	42 098

Arvostusmenetelmien mukaan kirjatut tuotot ja kulut on esitetty liitteessä 14.

LIITE 8 SIOITUSTEN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-91	-184
Arvostusvoitot ja -tappiot	-366	229
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	3 633	3 758
Myyntivoitot ja -tappiot	-319	48
Arvostusvoitot ja -tappiot	-2 883	-4 550
Yhteensä	-26	-699
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	70	183
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	-182	-615
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	17	78
Yhteensä	-95	-354
Valuuttatoiminnan nettotuotot	122	159
Suojauslaskennan nettotuotot		
Suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutos	24 000	-12 495
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos	-25 120	12 625
Yhteensä	-1 120	129
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	2 620	2 587
Myyntivoitot ja -tappiot	-232	313
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	123	130
Vastike- ja hoitokulut	-2 039	-2 045
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-1 712	-815
Muut tuotot ja kulut sijoituskiinteistöistä	4	-7
Yhteensä	-1 236	163
Sijoitusten nettotuotot yhteensä	-2 355	-602

Sijoitusten nettotuotot sisältävät arvopaperisijoitusten nettotuotot lukuun ottamatta saamistodistusten korkoja, jotka on merkitty korkokatteeseen.

LIITE 9 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Vuokratuotot oman käytön kiinteistöistä	37	121
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	-	49
Talletussuojarahaston ja pankkiveron hyvityksen tuloutus	3 921	4 716
Muut tuotot	726	1 887
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	4 685	6 773

Rahoitusvakausraston talletussuojaa varten perimä maksu katetaan vanhaan, luottolaitoslain mukaiseen talletussuojarahastoon kerrytetyillä maksuilla. Vanhaan rahastoon maksettuja kannatusmaksuja tuloutetaan silloin, kun vanha rahasto tekee suorituksen uuteen rahastoon ja samansuuruinen kannatusmaksu kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Rahoitusvakausraston vakausrmaksu on katettu osittain aiemmin maksetusta pankkiverosta.

LIITE 10 HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Palkat ja palkkiot	-40 661	-36 762
Henkilösivukulut	-1 342	-1 000
Eläkekulut	-7 201	-5 810
Henkilöstökulut yhteensä	-49 204	-43 571

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitsemista koskevat tiedot on esitetty liitteessä 36. Palkitsemista koskevat muut tiedot on esitetty liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

LIITE 11 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Liiketoiminnan muut kulut		
Muut henkilöstökulut	-3 727	-2 735
Toimistokulut	-2 218	-1 661
Ostetut palvelut	-6 069	-7 715
ICT-kulut	-29 813	-26 015
Yhteyskulut	-3 135	-2 686
Edustus- ja markkinointikulut	-2 506	-2 180
Vuokrakulut	-1 908	-1 735
Kulut oman käytön kiinteistöistä	-3 770	-3 488
Vakuutus- ja varmuuskulut	-5 849	-5 797
Valvonta- ja jäsenmaksut	-711	-484
Tilintarkastuspalkkiot	-449	-426
Muut kulut	-3 548	-3 381
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-63 703	-58 303
Erittely tilintarkastuspalkkioista		
Tilintarkastus	-388	-358
Tilintarkastuslain 1.1,2 §:n tarkoittamat toimeksiannot	-1	-10
Veroneuvonta	-51	-3
Muut palvelut	-9	-54
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	-449	-426

Vuokrakulut rivillä esitetään lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut.

Vakuutus- ja varmuuskulut sisältää rahoitusvakuusviraston perimän talletussuojamaksun 4 570 (3 921) tuhatta euroa, joka on katettu täysin vanhasta talletussuojarahastosta tilitetyillä maksuilla, sekä vakuusmaksun 925 (1 059) tuhatta euroa, josta vertailuvuonna katettiin 795 tuhatta euroa aiemmin maksetulla pankkiverolla. Vanhan talletussuojarahaston varoista tuloutetut ja pankkiverosta hyvitettyt maksut on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut POP Pankki -ryhmän yhtiöille tilikaudella 2023 olivat yhteensä 56 (52) tuhatta euroa.

LIITE 12 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Poistot		
Rakennuksista	-3 077	-3 235
Koneista ja kalustosta	-542	-562
Aineettomista hyödykkeistä	-1 691	-2 060
Muista	-496	-7
Yhteensä	-5 807	-5 865
Arvonalentumiset		
Rakennuksista	-110	-4
Aineettomista hyödykkeistä	-	27
Yhteensä	-110	23
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 917	-5 842

Erittely käyttöoikeusomaisuuserien poistoista on esitetty liitteessä 34 Vuokrasopimukset.

LIITE 13 TULOVEROT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-14 229	-3 908
Aikaisempien tilikausien verot	-77	22
Muut välittömät verot	-8	-25
Laskennallisten verojen muutos	-3 400	-1 372
Tuloverot yhteensä	-17 714	-5 283

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Tilikauden tulos ennen veroja	134 554	26 155
Tuloveroprosentti	20 %	20 %
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	-26 911	-5 231
Verovapaat tuotot	9 287	146
Vähennyskelvottomat kulut	-14	-43
Tulokseen sisältyvät vähennyskelpoiset kulut	38	90
Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	15	0
Tappioista kirjaamatta jätetyt laskennalliset verosaamiset	-52	-267
Ulkomaisten yhtiöiden poikkeavasta verokannasta aiheutuva ero	-	0
Aikaisempien tilikausien verot	-77	22
Tuloslaskelman verot	-17 714	-5 283

LIITE 14 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN TULOSLASKELMAERÄT ARVOSTUSLUOKITTAIN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Rahoitusvarat		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Korkotuotot	125	187
Arvostustuotot ja -tappiot	-3 249	-4 321
Osinkotuotot	3 633	3 758
Myyntivoitot ja -tappiot	-410	-136
Yhteensä	99	-512
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Korkotuotot ja -kulut	7 655	2 916
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	-182	-615
Osinkotuotot	17	78
Myyntivoitot ja -tappiot	70	183
Odotettavissa olevat luottotappiot	-78	708
Yhteensä	7 482	3 270
Jaksotettuun hankintameno		
Korkotuotot ja -kulut	224 872	98 089
Muut tuotot	8 620	8 554
Odotettavissa olevat luottotappiot	-11 262	-5 225
Toteutuneet luottotappiot	-5 931	-3 222
Yhteensä	216 299	98 197

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Rahoitusvelat		
Jaksotettuun hankintameno		
Korkokulut	-48 179	-8 504
Yhteensä	-48 179	-8 504
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Suojaavat johdannaissopimukset		
Arvostustuotot ja -tappiot	-1 120	129
Korkotuotot ja -kulut	-6 218	1 288
Yhteensä	-7 338	1 417
Valuuttatoiminnan nettotuotot	122	159
Yhteensä	168 485	94 028

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 15 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

RAHOITUSVARAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	495 644	-	-	-	495 644
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	61 503	-	-	-1	61 502
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 614 855	-	-	-52 601	4 562 254
Johdannaisopimukset	-	16 165	-	-	16 165
Saamistodistukset*	358 412	5 143	272 525	-125	635 955
Osakkeet ja osuudet	-	130 921	966	-	131 887
Rahoitusvarat yhteensä	5 530 413	152 229	273 491	-52 726	5 903 406
Muut varat					171 162
Varat yhteensä					6 074 569

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 758 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti**	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	448 499	-	-	-	448 499
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	62 334	-	-	-1	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 489 992	-	-	-41 512	4 448 480
Saamistodistukset*	207 678	56 789	255 347	-68	519 746
Osakkeet ja osuudet	-	166 411	1 347	-	167 758
Rahoitusvarat yhteensä	5 208 502	223 200	256 695	-41 581	5 646 816
Muut varat					127 376
Varat yhteensä					5 774 192

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 623 tuhatta euroa.

** Käypään arvoon tulosvaikutteisesti esitettävät saamistodistukset sisältävät 46 712 tuhatta euroa vakuutustoiminnan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltavia eriä.

RAHOITUSVELAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	-	131 144	131 144
Velat asiakkaille	-	4 330 320	4 330 320
Johdannaissopimukset	4 661	-	4 661
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	787 156	787 156
Rahoitusvelat yhteensä	4 661	5 248 620	5 253 280
Muut velat			133 182
Velat yhteensä			5 386 463

RAHOITUSVELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	-	163 139	163 139
Velat asiakkaille	-	4 325 946	4 325 946
Johdannaissopimukset	12 495	-	12 495
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	565 252	565 252
Rahoitusvelat yhteensä	12 495	5 054 337	5 066 832
Muut velat			140 685
Velat yhteensä			5 207 517

Rahoitusvarat on eritelty liitteissä 19 ja 20. Rahoitusvelkojen erittely on esitetty liitteessä 26 ja 28. Johdannaissopimukset on eritelty liitteessä 27.

LIITE 16 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN SEKÄ SIOITUSKIINTEISTÖJEN KÄYVÄT ARVOT JA ARVOSTUSMENETELMÄT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	125 864	-	5 057	130 921
Saamistodistukset	2 300	-	2 843	5 143
Johdannaissopimukset	-	16 165	-	16 165
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	966	966
Saamistodistukset	237 988	33 819	718	272 525
Yhteensä	366 152	49 984	9 583	425 719

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset	-	4 661	-	4 661
Yhteensä	-	4 661	-	4 661

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	154 769	-	11 642	166 411
Saamistodistukset*	51 073	995	4 721	56 789
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	1 347	1 347
Saamistodistukset	211 216	43 642	489	255 347
Yhteensä	417 058	44 638	18 199	479 895

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti esitettävät saamistodistukset sisältävät 46 712 tuhatta euroa vakuutustoiminnan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltavia eriä

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset	-	12 495	-	12 495
Yhteensä	-	12 495	-	12 495

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETTujen ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	61 502	-	61 502	61 502
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	4 546 396	-	4 546 396	4 562 254
Saamistodistukset	-	361 678	-	361 678	358 287
Sijoituskiinteistöt	-	-	39 626	39 626	24 201
Yhteensä	-	4 969 575	39 626	5 009 201	5 006 244

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	131 122	-	131 122	131 144
Velat asiakkaille	-	4 318 250	-	4 318 250	4 330 320
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	775 605	-	775 605	787 156
Yhteensä	-	5 224 977	-	5 224 977	5 248 620

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	62 333	-	62 333	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	4 410 256	-	4 410 256	4 448 480
Saamistodistukset	204 124	-	-	204 124	207 610
Sijoituskiinteistöt	-	-	39 090	39 090	24 582
Yhteensä	204 124	4 472 589	39 090	4 715 803	4 743 005

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	163 114	-	163 114	163 139
Velat asiakkaille	-	4 324 240	-	4 324 240	4 325 946
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	559 359	-	559 359	565 252
Yhteensä	-	5 046 713	-	5 046 713	5 054 337

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusinstrumentit, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien markkinahintanoteerausten perusteella. Likvideiksi markkinoiksi katsotaan sellaiset markkinat, joilta hintanoteeraukset saadaan säännöllisesti. Tähän ryhmään merkitään kaikki julkisesti noteerattut arvopaperit.

Taso 2 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden arvostuksessa käytetään yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä tai -malleja, jotka perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin perustuviin oletuksiin. Tasolle 2 merkittyjen rahoitusinstrumenttien käypä arvo voi perustua esimerkiksi rahoitusvälineen osien markkinanoteerauksesta johdettuun arvoon. Tähän ryhmään merkitään mm. instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla.

Taso 3 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit ja muut varat ja velat, joiden käypä arvo ei perustu markkinanoteerauksiin tai arvostusmenetelmien tai -mallien avulla todennettavissa olevien markkinahintojen perusteella laskettuun arvoon. Ar-

vostusmenetelmissä käytettyihin oletuksiin liittyy usein epävarmuutta. Tasolle 3 merkittyjen varojen käypä arvo perustuu usein kolmannelta osapuolelta saatuun hintatietoon. Tähän ryhmään merkitään noteeraamattomat osakkeet ja rahastot sekä sijoituskiinteistöt.

SIIRROT KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOJEN VÄLILLÄ

Siirrot hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Katsauskaudella on siirretty arvopapereita 744 (1 826) tuhatta euroa hierarkiatasolta 1 ja 2 hierarkiatasolle 3 johtuen vähäisistä kauppamääristä markkinoilla.

TASOLLE 3 MERKITYJEN TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN RAHOITUSVAROJEN TAPAHTUMAT

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	16 363	1 835	18 199
Hankinnat	1 050	7	1 057
Myynnit*	-7 396	-18	-7 414
Kauden aikana erääntyneet	-480	-	-480
Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvonmuutokset	-29	-482	-511
Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvonmuutokset	-2 016	-	-2 016
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvonmuutokset	-	7	7
Siirrot tasolta 1 ja 2	410	334	744
Siirrot tasolle 1 ja 2	-3	-	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	7 899	1 683	9 583

*Myynnit sisältää lopetettuihin toimintoihin kohdistuvia erä 6 468 tuhatta euroa

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	15 768	3 819	19 587
Hankinnat	1 974	643	2 617
Myynnit	-2 865	-4 453	-7 318
Kauden aikana erääntyneet	-610	-	-610
Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvonmuutokset	-128	-468	-595
Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvonmuutokset	2 207	-	2 207
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvonmuutokset	-	-1 229	-1 229
Kertyneisiin voittovaroihin kirjatut realisoituneet arvonmuutokset	-	1 922	1 922
Siirrot tasolta 1 ja 2	130	1 696	1 826
Siirrot tasolle 1 ja 2	-112	-95	-207
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	16 363	1 835	18 199

HERKKYYSANALYYSI TASOLLE 3 MERKITYILLE RAHOITUSVAROILLE

31.12.2023

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	7 899	787	-787
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	1 683	152	-152
Yhteensä	9 583	939	-939

31.12.2022

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	16 363	1 806	-1 806
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	1 836	207	-207
Yhteensä	18 199	2 013	-2 013

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon herkkyys on laskettu korkosidonnaisille sijoituksille olettamalla korkotason muuttuvan yhden prosentin ja muille sijoituksille olettamalla arvopaperin käyvän arvon muuttuvan 15 prosenttia.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kertaluonteisesti käypään arvoon kirjattuja varoja.

LIITE 17 RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISTAPPIOT

KAUDEN AIKANA KIRJATUT ARVONALENTUMISTAPPIOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
ECL-muutos luottotappioiden poistetuista saamisista	4 129	2 089
ECL-muutos saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-15 333	-7 285
ECL-muutos saamistodistuksista	-135	679
Lopulliset luottotappiot	-5 931	-3 222
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot yhteensä	-17 271	-7 738

Tilikaudella lopullisena luottotappiona kirjattiin 5 931 (3 222) tuhatta euroa. Näistä 4 554 (2 668) tuhanteen euroon kohdistetaan perintätoimenpiteitä.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrässä tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa. Vaihe 1 sisältää luottosopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL. Vaihe 2 sisältää sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan koko voimassaolon ECL. Vaihe 3 sisältää laiminlyödyt luottosopimukset ja niille lasketaan koko voimassaolon ECL.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan perusteet sekä maksukyvyttömyyden todennäköisyyden määrittely on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet kohdassa 8.5 Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2023	5 258	4 782	31 473	41 512
Siirrot vaiheeseen 1	156	-1 430	-1 256	-2 531
Siirrot vaiheeseen 2	-348	2 089	-1 454	286
Siirrot vaiheeseen 3	-262	-706	15 179	14 211
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	1 980	814	2 857	5 651
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-867	-413	-7 326	-8 606
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-446	149	9 504	9 206
Johdon arvion vaikutus	-	-500	-2 500	-3 000
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-4 129	-4 129
Vaikutus yhteensä	212	2	10 876	11 090
ECL 31.12.2023	5 469	4 784	42 348	52 602

Suurin muutos odotettavissa oleviin luottotappioihin saamisista asiakkailta muodostuu siirroista vaiheeseen 3, yhteensä 14 211 (5 500) tuhatta euroa. Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset olivat yhteensä 8 606 (6 527) tuhatta euroa. Saamisiin asiakkailta oli aiemmillä tilikausilla tehty 3 000 tuhannen euron harkinnanvarainen varaus, jolla varauduttiin kustannusinflaation aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin yritys- ja maa- ja metsätalousasiakkaiden maksukyvyssä. Varaus purettiin tilikaudella, kun varauksen kohteena olleiden saamisten luottoriskin kasvu huomioitiin tilikauden aikana kirjatuissa odotettavissa olevissa luottotappioissa ja lopullisissa luottotappioissa. Varauksesta 500 tuhatta euroa kohdistui vaiheeseen 2 ja 2 500 tuhatta euroa vaiheeseen 3.

Ongelmasaamisista ja lainanhoitojoustoista on annettu tarkempia tietoja liitteessä 4.

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2023	246	377	-	623
Siirrot vaiheeseen 1	40	-31	-	10
Siirrot vaiheeseen 2	-3	104	-	101
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	95	74	-	169
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-20	-59	-	-79
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-156	90	-	-65
Vaikutus yhteensä	-44	179	-	135
ECL 31.12.2023	202	556	-	758

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2023	390	243	245	878
Siirrot vaiheeseen 1	4	-193	-47	-236
Siirrot vaiheeseen 2	-22	25	-1	2
Siirrot vaiheeseen 3	-4	-3	240	233
Sitoumusten lisäykset	114	100	95	309
Sitoumusten vähennykset	-25	-9	-31	-65
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-141	-17	30	-128
Vaikutus yhteensä	-74	-96	287	117
ECL 31.12.2023	316	147	531	994

ECL YHTEENSÄ

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2023	5 894	5 402	31 717	43 013
ECL 31.12.2023	5 988	5 487	42 880	54 354

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	5 199	3 960	27 363	36 523
Siirrot vaiheeseen 1	122	-1 169	-1 119	-2 165
Siirrot vaiheeseen 2	-378	1 662	-882	402
Siirrot vaiheeseen 3	-164	-414	6 079	5 500
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 293	1 058	1 457	4 808
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-944	-533	-5 051	-6 528
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-870	218	5 714	5 062
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-2 089	-2 089
Vaikutus yhteensä	58	822	4 109	4 989
ECL 31.12.2022	5 258	4 783	31 473	41 513

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	132	777	393	1 301
Siirrot vaiheeseen 1	125	-178	-	-54
Siirrot vaiheeseen 2	-6	67	-	61
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	38	98	-	135
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-30	-181	-393	-604
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-12	-206	-	-218
Vaikutus yhteensä	114	-400	-393	-679
ECL 31.12.2022	246	377	-	623

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	414	43	215	672
Siirrot vaiheeseen 1	2	-14	-19	-30
Siirrot vaiheeseen 2	-12	26	-1	14
Siirrot vaiheeseen 3	-3	-1	40	36
Sitoumusten lisäykset	190	204	69	463
Sitoumusten vähennykset	-40	-8	-99	-148
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-162	-8	40	-129
Vaikutus yhteensä	-24	200	30	206
ECL 31.12.2022	390	243	245	878

ECL YHTEENSÄ

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2022	5 745	4 780	27 971	38 495
ECL 31.12.2022	5 894	5 402	31 717	43 013

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2023

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 721 314	132 006	51 421	2 904 740
Yritysasiakkaat	961 071	97 366	58 477	1 116 914
Maatalousasiakkaat	494 952	54 205	44 044	593 201
Saamiset asiakkailta yhteensä	4 177 337	283 577	153 941	4 614 855
ECL 31.12.2023	5 469	4 784	42 348	52 602
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,1 %	1,7 %	27,5 %	1,1 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	220 339	4 626	588	225 553
Yritysasiakkaat	60 394	5 745	1 430	67 569
Maatalousasiakkaat	22 161	2 059	595	24 815
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	302 894	12 430	2 613	317 937
ECL 31.12.2023	316	147	531	994
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,1 %	1,2 %	20,3 %	0,3 %
Saamistodistukset	605 784	25 152	-	630 937
ECL 31.12.2023	202	556	-	758
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,0 %	2,2 %	-	0,1 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	5 086 015	321 159	156 554	5 563 728

Yllä olevassa taulukossa esitetään yhteenveto altistumisesta luottoriskille ja ECL-varauksen määrä suhteessa vastuun määrään vaiheittain. Kattavuusaste havainnollistaa ECL-varauksen suhteellista osuutta vastuun määrästä. Kattavuusasteessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia kaudella.

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2022

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 686 967	130 836	43 677	2 861 480
Yritysasiakkaat	922 536	72 037	36 580	1 031 152
Maatalousasiakkaat	509 491	55 918	31 951	597 359
Saamiset asiakkailta yhteensä	4 118 994	258 791	112 207	4 489 992
ECL 31.12.2022	5 258	4 783	31 473	41 513
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,1 %	1,8 %	28,0 %	0,9 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	222 252	4 438	530	227 220
Yritysasiakkaat	86 622	7 573	571	94 767
Maatalousasiakkaat	22 070	2 422	321	24 813
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	330 944	14 434	1 422	346 800
ECL 31.12.2022	390	243	245	878
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,1 %	1,7 %	17,2 %	0,3 %
Saamistodistukset				
Saamistodistukset	439 564	23 460	-	463 024
ECL 31.12.2022	246	377	-	623
Kattavuusaste (coverage ratio)	0,1 %	1,6 %	-	0,1 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	4 889 502	296 685	113 629	5 299 816

LIITE 18 KÄTEISET VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Kassa	10 624	11 587
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	485 020	436 911
Käteiset varat yhteensä	495 644	448 499

Käteiset varat muodostuvat pääosin talletuksesta Suomen Pankissa.

LIITE 19 LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	20 690	15 548
Muut	40 812	46 786
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta yhteensä	61 502	62 333
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Lainat	4 457 662	4 353 592
Valtion varoista välitetyt lainat	1 172	1 147
Takaussaamiset	348	391
Käytetyt tililuotot	45 250	41 949
Luottokorttisaamiset	57 823	51 400
Lainat ja saamiset asiakkailta yhteensä	4 562 254	4 448 480
Lainat ja saamiset yhteensä	4 623 756	4 510 813

LIITE 20 SIOITUSOMAISSUUS

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Jaksotettuun hankintameno		
Saamistodistukset	358 287	207 610
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset	5 143	52 798
Osakkeet ja osuudet	130 921	170 403
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset	272 525	255 347
Osakkeet ja osuudet	966	1 347
Sijoituskiinteistöt	24 201	24 582
Sijoitusomaisuus yhteensä	792 043	712 087

SIJOITUKSET 31.12.2023

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	199 925	-	-	112 046	-	311 971
Muilta	158 362	2 370	125 864	124 317	-	410 913
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	29 885	-	29 885
Muilta	-	2 773	5 057	6 277	966	15 073
Sijoitukset yhteensä	358 287	5 143	130 921	272 525	966	767 842

SIJOITUKSET 31.12.2022

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	207 610	-	-	50 738	-	258 347
Muilta	-	5 226	151 368	203 827	-	360 421
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	43 642	-	43 642
Muilta	-	4 851	15 044	3 852	1 347	25 094
Sijoitukset yhteensä	207 610	10 077	166 411	302 060	1 347	687 505

Sijoitusten osalta keskeisimmät markkinariskit ovat korko- ja luottospreadriski. Alla on yhteenve-
to ryhmän käypään arvoon kirjattavien rahoitus-
varojen markkina-arvoherkkydestä eri markki-

nariskiskenaarioissa. Käytetyt skenaariot havain-
nollistavat syntyviä vaikutuksia tulokseen tai laa-
jaan tuloslaskelmaan.

HERKKYYSANALYYSI

(1 000 euroa)	Stressi	31.12.2023		31.12.2022	
		Vaikutus tulokseen	Vaikutus laajaan tulokseen	Vaikutus tulokseen	Vaikutus laajaan tulokseen
Korkosijoitukset - riskittömän koron muutos	+100 bp	-1 153	-4 927	-1 838	-6 183
Korkosijoitukset - luottoriskipreemio	+50 bp	-662	-3 022	-1 000	-3 274
Osakesijoitukset	-10 %	-1 596	-	-2 019	-
Valuutariski	-10 %	-1 375	-82	-1 211	-68

SIJOITUSKIINTEISTÖJEN MUUTOKSET

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Hankintameno 1.1.	42 182	45 553
Lisäykset	2 254	1 620
Vähennykset	-1 894	-4 990
Siirrot	566	-
Hankintameno 31.12.	43 107	42 182
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-17 600	-19 567
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	406	2 782
Poistot	-817	-868
Arvonalentumiset /- palautukset	-895	53
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-18 906	-17 600
Kirjanpitoarvo 1.1.	24 582	25 986
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 201	24 582

LIITE 21 SJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

Nimi	Toimiala	Omistuosuus % 31.12.2023	Omistuosuus % 31.12.2022
Figure Taloushallinto Oy	Palvelu	25 %	25 %
Suomen Vahinkovakuutus Oy	Vakuutus	30 %	-

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Kirjanpitoarvo 1.1.	230	214
Lisäykset	20 925	-
Osuus tilikauden tuloksesta	968	16
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 123	230

Figure Taloushallinto Oy tuottaa taloushallinnon palveluja finanssialalla toimiville yrityksille.

POP Pankki -ryhmä luopui määräysvallasta aikaisemmin vakuutustoimintasegmentin muodostaneesta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä 25.5.2023 toteutuneessa yrityskaupassa. POP Pankki -ryhmä jatkaa yhtiössä vähemmistöosakkaana 30 % osakeomistuksella. Yrityskaupan jälkeen Suomen Vahinkovakuutus Oy on osakkuusyritys ja sen osakkeet yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Myynnistä on kerrottu liitteessä 5.

LIITE 22 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

POP Pankki -ryhmän merkittävimmät aineettomat hyödykkeet ovat pankki-toiminnan tietojärjestelmät, joihin POP Pankki -ryhmällä on IAS 38 Aineettomat hyödykkeet -standardissa tarkoitettu määräysvalta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet liittyvät POP Pankki -ryhmän käynnissä olevaan järjestelmäuudistushankkeeseen.

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2023

(1 000 euroa)	Tieto-järjestelmät	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	33 162	8 043	41 204
Lisäykset	1 247	4 221	5 468
Vähennykset	-19 018	-10	-19 028
Siirrot	107	-107	-
Hankintameno 31.12.	15 497	12 147	27 644
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-26 563	-5 675	-32 239
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	14 795	-	14 795
Poistot	-2 214	-	-2 214
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-13 982	-5 675	-19 658
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 599	2 368	8 965
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 515	6 472	7 986

Vähennykset sisältävät 18 767 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä vähennyksiä, vähennysten kertyneet poistot 14 180 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä kertyneitä poistoja ja poistot 523 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä poistoja.

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2022

(1 000 euroa)	Tieto-järjestelmät	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	35 075	7 852	42 927
Lisäykset	1 921	1 773	3 694
Vähennykset	-5 231	-185	-5 416
Siirrot	1 397	-1 397	-
Hankintameno 31.12.	33 162	8 043	41 204
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-28 003	-5 675	-33 679
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5 231	-	5 231
Poistot	-3 818	-	-3 818
Arvonalentumiset	27	-	27
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-26 563	-5 675	-32 239
Kirjanpitoarvo 1.1.	7 072	2 177	9 248
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 599	2 368	8 965

Vertailukauden poistot sisältävät lopetettuihin toimintoihin liittyviä poistoja 1 757 tuhatta euroa.

LIITE 23 AINEELLISET HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	1 612	1 633
Rakennukset	21 019	23 121
Koneet ja kalusto	1 609	1 817
Muut aineelliset hyödykkeet	690	696
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	24 930	27 268

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2023

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	58 512	9 421	849	68 782
Lisäykset	2 585	585	-	3 170
Vähennykset	-1 576	-1 065	0	-2 642
Siirrot	-566	-	-	-566
Hankintameno 31.12.	58 956	8 940	848	68 745
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-33 758	-7 604	-152	-41 514
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	682	848	-	1 530
Poistot	-3 139	-576	-6	-3 721
Arvonalentumiset	-110	-	-	-110
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-36 324	-7 332	-158	-43 814
Kirjanpitoarvo 1.1.	24 755	1 817	696	27 268
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 631	1 609	690	24 931

Vähennykset sisältävät 2 233 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä vähennyksiä, vähennysten kertyneet poistot 1 723 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä kertyneitä poistoja ja poistot 118 tuhatta euroa lopetettuihin toimintoihin liittyviä poistoja.

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2022

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	59 600	9 684	890	70 173
Lisäykset	4 421	901	35	5 357
Vähennykset	-5 509	-1 164	-76	-6 749
Hankintameno 31.12.	58 512	9 421	849	68 782
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-32 375	-7 998	-190	-40 563
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 078	1 120	44	3 242
Poistot	-3 461	-726	-6	-4 192
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-33 758	-7 604	-152	-41 514
Kirjanpitoarvo 1.1.	27 225	1 686	700	29 610
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 755	1 817	696	27 268

Vertailukauden poistot sisältävät lopetettuihin toimintoihin liittyviä poistoja 384 tuhatta euroa.

Taseeseen merkityt käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät oman käytön kiinteistöihin ja koneisiin ja kalustoon. Tarkemmat tiedot käyttöoikeusomaisuuseristä on esitetty liitteessä 34.

LIITE 24 MUUT VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Maksujenvälityssaamiset	216	160
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Korot	48 799	20 754
Muut	3 939	4 301
Maksetut ennakkomaksut SaaS-palveluista	12 970	7 109
Muut varat	20 546	14 842
Muut varat yhteensä	86 470	47 166

LIITE 25 LASKENNALLISET VEROT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Verosaamiset		
Laskennalliset verosaamiset	5 356	8 290
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	97	1 544
Verosaamiset yhteensä	5 453	9 833
Verovelat		
Laskennalliset verovelat	29 457	27 870
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	5 992	1 303
Verovelat yhteensä	35 449	29 173

LASKENNALLISET VEROSAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2022	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Lopetetut toiminnot	31.12.2023
Käypään arvoon arvostettavista varoista	3 370	-7	-1 200	-563	1 600
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisista	1 727	157	-	-	1 884
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	286	-143	-139	-	4
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	2 957	-250	-	-841	1 866
IFRS 17 siirtymän vaikutus	-50	-	-	52	2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	8 290	-242	-1 339	-1 352	5 356

Lopetetuista toiminnoista on kerrottu liitteessä 5.

(1 000 euroa)	31.12.2021	IFRS 17 siirtymän vaikutus 1.1.2022	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2022
Käypään arvoon arvostettavista varoista	352	-	49	2 970	3 370
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisista	1 609	-	117	-	1 727
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	536	-	-136	-114	286
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	2 587	-	368	2	2 957
IFRS 17 siirtymän vaikutus	-	-50	-	-	-50
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	5 085	-50	398	2 857	8 290

POP Pankki -ryhmään kuuluvilla yrityksillä on verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista yhteensä 3 909 (26 461) tuhatta euroa. Tappiot vanhenevat vuosina 2024–2032. Vahvistettujen tappioiden määrää on vähentänyt lopetettuihin toimintoihin liittyvät vahvistetut tappiot.

LASKENNALLISET VEROVELAT

(1 000 euroa)	31.12.2022	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Lopetetut toiminnot	31.12.2023
Verotuksellisista varauksista	25 711	2 779	-	-55	28 435
Käypään arvoon arvostettavista varoista	466	47	160	-819	-146
Aineettomista hyödykkeistä	13	-13	-	-	-
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	293	312	-	563	1 168
IFRS 17 siirtymän vaikutus	1 387	74	-	-1 461	-
Laskennalliset verovelat yhteensä	27 870	3 198	160	-1 771	29 457

(1 000 euroa)	31.12.2021	IFRS 17 siirtymän vaikutus 1.1.2022	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2022
Verotuksellisista varauksista	24 094	-	1 617	-	25 711
Käypään arvoon arvostettavista varoista	1 591	-19	-162	-944	466
Aineettomista hyödykkeistä	18	-	-5	-	13
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	283	-	10	-	293
IFRS 17 siirtymän vaikutus	-	252	1 135	-	1 387
Laskennalliset verovelat yhteensä	25 986	232	2 595	-944	27 870

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2023

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Lakennallinen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	6 953	-1 378	5 575
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	697	-139	558
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	7 650	-1 517	6 133

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2022

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Lakennallinen vero	Muutos netto
Käyvän arvon rahasto	-17 586	3 517	-14 069
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	572	-114	458
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	-17 014	3 403	-13 611

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 26 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILE

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Velat luottolaitoksille		
Keskuspankeille	78 400	128 400
Muille luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat	1 495	1 303
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	51 249	33 435
Velat luottolaitoksille yhteensä	131 144	163 139
Velat asiakkaille		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	3 468 426	3 855 631
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	852 596	475 410
Muut rahoitusvelat		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	1 128	1 078
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	8 169	-6 173
Velat asiakkaille yhteensä	4 330 320	4 325 946
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	4 461 464	4 489 084

Velat keskuspankeille -erä sisältää vakuudellisen TLTRO III -rahoituksen 78 400 (128 400) tuhatta euroa. Rahoituksesta erääntyi tilikaudella 50 000 tuhatta euroa (TLTRO 3.4) ja samassa yhteydessä tarkastettiin rahoituksen lopullinen korko. Jäljellä oleva rahoitus erääntyy maaliskuussa 2024 (TLTRO 3.7, 70 000 tuhatta euroa) ja kesäkuussa 2024 (TLTRO 3.8, 8 400 tuhatta euroa), mutta ennakoinen takaisinmaksu on ollut mahdollista tammikuusta 2023 alkaen.

TLTRO-lainojen korko perustuu EKP:n talletuskorkoon ja pankin nettoluotonannon kasvuun. Aikavälillä 24.6.2020 - 23.6.2022 korko voi olla EKP:n talletuskorko (-0,5 %) vähennettynä lisäkorkolla 0,5 %. Lisäkorko edellä mainitulle aikavälille on tuloutettu tilikauden 2021 aikana. EKP muutti luottojen korkosääntöjä marraskuussa 2022, josta alkaen korko on sidottu EKP:n ohjauskorkoon. Rahoituksen lopullinen korko tarkistetaan TLTRO III -rahoitusoperaation eräännyttyä. Lainat on käsitelty IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti.

LIITE 27 JOHDANNAIS-SOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

POP Pankki -ryhmä suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta käyttäen ensisijaisesti koronvaihtosopimuksia. Käyvän arvon suojaukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena ovat kiinteäkorkoiset talletukset sekä liikkeeseen lasketut kiinteäkorkoiset joukko-velkakirjalainat.

Käyvän arvon suojauksen kohteena olevien kiinteäkorkoisten talletusten nimellisarvo raportointihetkellä oli 624 900 (200 000) tuhatta euroa ja suojauksen kohteena olevan kiinteäkorkoisen joukko-velkakirjalainan nimellisarvo raportointihetkellä oli 500 000 (250 000) tuhatta euroa. Johdannaisinstrumenttien nimellisarvot vastaavat suojattavien kohteiden nimellisarvoja.

KOHDE-ETUUKSIEN NIMELLISARVOT JA JOHDANNAISTEN KÄYVÄT ARVOT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Nimellisarvo / Jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus						
Korkojohdannaiset	-	1 024 900	100 000	1 124 900	16 165	4 661
Johdannaissopimukset yhteensä	-	1 024 900	100 000	1 124 900	16 165	4 661

31.12.2022

(1 000 euroa)	Nimellisarvo / Jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus						
Korkojohdannaiset	-	450 000	-	450 000	-	12 495
Johdannaissopimukset yhteensä	-	450 000	-	450 000	-	12 495

Suojatut velat sisältyvät taseen erään Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat asiakkaille.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS TALOUDELLISEEN ASEMAAN JA TULOKSEEN

Käyvän arvon suojaukset (1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Velat		
Suojattujen talletusten kirjanpitoarvo	633 069	193 827
josta suojausoikaisujen kertynyt määrä	8 169	-6 173
Suojattujen liikkeeseenlaskettujen joukkovelkakirjalainojen kirjanpitoarvo	503 259	243 038
josta suojausoikaisujen kertynyt määrä	4 326	-6 452

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

31.12.2023

(1 000 euroa)	Määrät, joita ei ole netotettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin						
	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitus-instrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu käteinen	Vakuudeksi annettu käteinen	Netto
Varat							
Johdannaissopimukset	31 478	-	31 478	11 323	22 440	-	-
Yhteensä	31 478	-	31 478	11 323	22 440	-	-
Velat							
Johdannaissopimukset	11 323	-	11 323	11 323	-	-	-
Yhteensä	11 323	-	11 323	11 323	-	-	-

LIITE 28 YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Katetut joukkovelkakirjalainat	503 259	243 038
Joukkovelkakirjalainat	254 931	254 892
Sijoitustodistukset	28 965	67 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	787 156	565 252

LISTATUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Nimi	Alkupäivä	Eräpäivä	Koron peruste	Nimellis-arvo (1000 euroa)	Valuutta
BONUM 17012024	3.6.2020	17.1.2024	EB 12kk + 1,20 %	55 000	EUR
BONUM 26102026	20.10.2021	20.10.2026	EB 3kk + 0,85 %	20 000	EUR
BONUM 16112025	16.11.2021	16.11.2025	EB 3kk + 0,75 %	30 000	EUR
BONUM 05042025	5.4.2022	5.4.2025	EB 3kk + 1,40 %	50 000	EUR
BONUM 22042027	22.4.2022	22.4.2027	EB 12kk + 1,25 %	50 000	EUR
POPA 22092025	22.9.2022	22.9.2025	2,625 % / kiinteä	250 000	EUR
Tilikaudella liikkeeseenlasketut					
POPA 26042028	26.4.2023	26.4.2028	3,625 % / kiinteä	250 000	EUR
BONUM 19072028	19.7.2023	19.7.2028	EB 6kk + 1,11 %	50 000	EUR

Tilikauden lopussa ulkona on lisäksi sijoitustodistuksia nimellispääomaltaan yhteensä 29 000 (67 500) tuhatta euroa. Sijoitustodistusten kappalemäärä on yhteensä 3, arvoväli on 2 000 – 20 000 tuhatta euroa ja keskimaturiteetti 9,3 kuukautta.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTOJEN YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETTUIJEN VELKAKIRJOJEN TÄSMÄYTYS TASE-ERÄÄN

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Kirjanpitoarvo 1.1.	565 252	284 920
Joukkovelkakirjojen lisäykset	299 197	349 401
Sijoitustodistusten lisäykset	79 279	239 012
Lisäykset yhteensä	378 475	588 413
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-50 000	-100 000
Sijoitustodistusten vähennykset	-118 219	-201 853
Vähennykset yhteensä	-168 219	-301 853
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	210 256	286 560
Arvostukset	11 647	-6 228
Kirjanpitoarvo 31.12.	787 156	565 252

LIITE 29 VARAUKSET JA MUUT VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Varaukset		
Odotettavissa olevista luottotappioista	994	878
Muut varaukset	266	673
Muut velat		
Eläkevelat	20	1 431
Velat ensi- ja jälleenvakuutustoiminnasta	-	534
Maksujenvälitysvelat	22 857	17 577
Vuokrasopimusvelka	4 717	5 050
Siirtovelat		
Korkovelat	35 329	8 125
Saadut ennakkomaksut	880	1 226
Velat korttitapahtumista	21 030	15 955
Muut siirtovelat	11 641	11 822
Varaukset ja muut velat yhteensä	97 734	63 271

Muut varaukset muodostuu keskeneräisestä oikeudenkäynnistä kirjatusta varauksesta.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja niihin liittyvä velka on esitetty liitteessä 33 ja vuokrasopimusvelka on esitetty liitteessä 34.

VARAUSTEN MUUTOS

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Varaukset 1.1.	1 550	944
Varausten muutos odotettavissa olevista luottotappioista	117	206
Muiden varausten lisäys tai vähennys	-407	400
Varaukset 31.12.	1 259	1 550

LIITE 30 OMA PÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Osuuspääoma, jäsenosuudet	10 714	10 707
josta irtisanotut jäsenosuudet	842	775
Osuuspääoma, POP Osuudet	60 391	60 153
josta irtisanotut POP Osuudet	6 425	6 061
Sidotut rahastot		
Vararahasto	52 494	52 494
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	3 341	3 341
Käyvän arvon rahasto		
Osakkeet ja osuudet	527	414
Saamistodistukset	-5 171	-10 633
Vapaat rahastot		
Muut vapaat rahastot	106 605	106 491
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	342 366	319 408
Tilikauden voitto (tappio)	116 840	24 301
Oma pääoma yhteensä	688 106	566 675
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus yhteensä	688 106	566 675

OSUUSPÄÄOMA JA OSUUKSIEN LUOKITTELU OMAKSI PÄÄOMAKSI

POP Pankki -ryhmän osuuspääoma muodostuu jäsenosuuksista ja POP Osuuksista.

Jäsenosuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan kuuluvat jäsenosuuspankkien jäsenten jäsenosuuspankeille maksamat osuusmaksut, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu antaa jäsenelle oikeuden osallistua jäsenosuuspankin hallintoon ja päätöksentekoon.

POP Pankeilla oli 31.12.2023 yhteensä 87,9 (88,4) tuhatta jäsentä.

POP Osuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan sisältyy myös jäsenosuuspankkien jäsenten tekemät sijoitukset jäsenosuuspankkien liikkeeseen laskemiin POP Osuuksiin. Osuuspankillä on sen sääntöjen mukaan ehdoton oikeus kieltäytyä POP Osuuksien koron maksusta ja pääoman palauttamisesta.

POP Pankki -ryhmän jäsenpankit laskivat liikkeeseen tilikaudella 2023 POP Osuuksia yhteensä 3 105 (5 206) tuhatta euroa. POP Osuuksia oli 31.12.2023 yhteensä 60 391 (60 153) tuhatta euroa. Korkotavoite POP Osuuksille on 2,0–3,8 prosenttia. Maksettava korko vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen osuuskunnan kokouksen

päätöksellä hallituksen esityksestä. Korkotavoite voi muuttua vuosittain. POP Osuudet eivät anna jäsenelle äänivaltaa tai muita oikeuksia.

Jäsenosuus ja POP Osuus voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai POP Osuus on irtisanottu. Jos jäsenosuutta tai POP Osuutta ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan osuuskuntalain tai osuuspankkilain säännösten perusteella, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista.

SIDOTUT RAHASTOT

Sidottuihin rahastoihin kuuluvat vararahasto, käyvän arvon rahasto ja muut sidotut rahastot. Vararahasto on muodostunut aiemmillä tilikausilla rahastoon siirretyistä voittovaroista sekä jäsenosuuspankkien arvonkorotusrahastosta ja luottotappiovarauksista siirretyistä osuuksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä.

Käyvän arvon rahasto sisältää käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen laskennallisella verolla vähennettynä. Käyvän arvon muutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Rahastoon merkityt vieraan pääoman ehtoista arvopapereista kirjatut erät siirretään tuloslaskelmaan, kun arvopaperista luovutaan. Vieraan pääoman ehtoiseen arvopaperiin kohdistuva odotettavissa oleva luottotappio merkitään tuloslaskelmaan ja käyvän ar-

von rahaston lisäykseksi. Käyvän arvon rahasto sisältää myös käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavien oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutoksen, jota ei myöhemmin luovutuksen yhteydessä siirretä tuloslaskelmaan.

VAPAAT RAHASTOT

Muut vapaat rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista ja ne perustuvat yhtiöjärjestykseen, sääntöihin tai yhtiökokouksen tai osuuskuntakokouksen päätökseen.

KERTYNEET VOITTOVARAT

Erään kirjataan tuloslaskelman osoittama tilikauden tulos sekä tulos edellisiltä tilikausilta siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty muihin oman pääoman eriin tai jaettu voitonjakona. Lisäksi erä sisältää erillistilinpäätöksiin sisältyvät luottotappiovaraukset ja poistoerot laskennallisilla veroilla vähennettynä. Erä sisältää myös etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/tappiot laskennallisella verolla vähennettynä.

POP Pankki -ryhmän oman pääoman eriin ei liity merkittäviä rajoituksia, jotka koskevat varojen käyttöä.

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2023

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	-10 633	414	-10 219
Käyvän arvon lisäykset	12 631	141	12 772
Käyvän arvon vähennykset	-6 076	-	-6 076
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	182	-	182
Odotettavissa olevat luottotappiot	90	-	90
Laskennalliset verot	-1 365	-28	-1 394
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-5 171	527	-4 644

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2022

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	2 082	1 768	3 850
Käyvän arvon lisäykset	7 216	1 719	8 936
Käyvän arvon vähennykset	-23 418	-1 536	-24 953
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	1 015	-	1 015
Käyvän arvon rahastosta edellisten tilikausien voittovaroihin siirretyt	-	-1 876	-1 876
Odotettavissa olevat luottotappiot	-708	-	-708
Laskennalliset verot	3 179	338	3 517
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-10 633	414	-10 219

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 31 ANNETUT JA SAADUT VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	2 546	2 546
Kiinteistövakuudelliset lainat*	682 731	330 791
Saamistodistukset	143 199	185 950
Muut	-	5 150
Annetut vakuudet yhteensä	828 476	524 437
Saadut vakuudet		
Muut	22 440	-
Saadut vakuudet yhteensä	22 440	-

*POP Pankki -ryhmän antamat vakuudet liittyvät kiinnitysluottopankin syyskuussa 2022 perustetun 1 miljardin euron emisio-ohjelman mukaan liikkeeseen laskettuihin vakuudellisiin joukkovelkakirjalainoihin. Katettujen joukkovelkakirjalainojen nimellisarvot 31.12.2023 olivat yhteensä 500 000 (250 000) tuhatta euroa.

Muut vakuudet liittyvät johdannaissopimuksiin ja ovat käteisenä annettuja ja saatuja vakuuksia.

LIITE 32 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Takaukset	15 860	20 083
Luottolupaukset	302 076	326 716
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	317 937	346 800
Muut vastuusitoumukset		
Pääomasijoitusrahastoihin liittyvät sijoitussitoumukset	360	5 768
Muut vastuusitoumukset yhteensä	360	5 768

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva odotettavissa olevien luottotappioiden varaus on esitetty liitteessä 17.

LIITE 33 ELÄKEVELKA

POP Pankki -ryhmällä on lakisääteisen eläketurvan (TyEL) lisäksi etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä johdolle sekä sellaisille henkilöille, jotka ovat kuuluneet OP-Eläkesäätiöön. Näiden vakuutusten eläkeikä vaihtelee 60–65 vuoden välillä.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa velvoitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite. Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät täysimääräisesti hyväksyttäviä vakuutuksia. Koska vel-

voitteet on vakuutettu, Ryhmän vastuulle ei jää merkittäviä riskejä. Ryhmän vastuulle jää lähinnä työeläkeindeksiin sidottujen eläkkeiden korotukset sekä diskonttauskoron ja palkankorotusten muutosten vaikutus nettovelkaan.

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	97	127
Nettokorko	35	24
Kulut tuloslaskelmassa	132	150
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-697	-572
Laaja tulos ennen veroja	-565	-422
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	16 413	21 180
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	97	127
Korkokulu	504	194
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä muutoksista	-206	-165
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muutoksista	-1 064	-3 669
Maksetut etuudet	-1 227	-1 254
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	14 517	16 413
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	14 982	18 499
Korkotuotot	469	170
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	-573	-3 262
Maksetut etuudet	-1 227	-1 254
Järjestelyyn suoritettut maksut	846	828
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	14 497	14 982

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Velvoitteen nykyarvo	14 517	16 413
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	14 497	14 982
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	20	1 431
Taseessa oleva nettovelka 1.1.	1 431	2 681
Kulut tuloslaskelmassa	132	150
Järjestelyyn suoritettut maksut	-846	-828
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät muissa laajan tuloksen erissä	-697	-572
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	20	1 431
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	3,65 %	3,20 %
Palkankehitys, %	2,00 %	2,00 %
Eläkkeiden nousu, %	2,56 %	2,80 %
Inflaatio, %	2,32 %	2,56 %

HERKKYYSANALYYSI – NETTOVELKA

Alla olevassa taulukossa on esitetty oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan. Herkkyyksiä laskettaessa muiden oletusten on oletettu pysyvän ennallaan.

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Diskonttauskoron muutos +0,5 %	-1	-75
Diskonttauskoron muutos - 0,5 %	1	82
Palkankehitys + 0,5 %	23	35
Palkankehitys - 0,5 %	-22	-35
Eläkkeiden nousun muutos + 0,5 %	750	912
Eläkkeiden nousun muutos - 0,5 %	-713	-864

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 10,6 (11,7) vuotta.

POP Pankki -ryhmä arvioi maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2024 noin 473 (673) tuhatta euroa.

LIITE 34 VUOKRASOPIMUKSET

RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä on antanut vuokralle mm. omistamiaan asuin- ja liikehuoneistoja sekä maa-alueita.

Saatavat vähimmäisvuokrat sisältävät ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten ei-peruutettavana osuutena käsitellään irtisanomisajan mukaista vuokraa.

SAATAVAT VÄHIMMÄISVUOKRAT

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
1 vuoden kuluessa	257	216
1-5 vuoden kuluessa	153	108
yli 5 vuoden kuluttua	1 224	1 185
Saatavat vähimmäisvuokrat yhteensä	1 634	1 509

RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on ottanut vuokralle pääasiassa toimitiloja, työsuhdeautoja ja toimistolaitteita.

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2023

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	10 420	1 458	11 878
Lisäykset	1 659	169	1 829
Vähennykset	-1 576	-570	-2 146
Hankintameno 31.12.	10 503	1 058	11 561
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-5 922	-1 035	-6 957
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1 218	451	1 670
Poistot	-1 513	-170	-1 683
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-6 217	-754	-6 970
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 498	423	4 921
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 287	304	4 590

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2022

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	8 864	1 262	10 126
Lisäykset	2 343	207	2 550
Vähennykset	-787	-11	-798
Hankintameno 31.12.	10 420	1 458	11 878
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-4 559	-788	-5 348
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	445	9	454
Poistot	-1 807	-256	-2 063
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-5 922	-1 035	-6 957
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 305	473	4 778
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 498	423	4 921

Käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät taseessa erään Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

VELAT / VUOKRASOPIMUSVELKA

(1 000 euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Vuokrasopimusvelka 1.1	5 050	4 842
Lisäykset	1 763	2 550
Vähennykset	-1 665	-2 342
Lopetetut toiminnot	-431	-
Vuokrasopimusvelka 31.12.	4 717	5 050

Vuokrasopimusvelka sisältyy taseessa erään Muut velat.

VAIKUTUS RAHOITUKSEN RAHAVIRTAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Vuokrasopimuksista johtuva lähtevä rahavirta	-1 692	-2 024

VAIKUTUS TULOSLASKELMAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Korkokulut vuokrasopimusveloista	-36	-26

Korkokulut sisältyvät tuloslaskelmassa korkokatteeseen.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Poistot		
Toimitilat	-1 513	-1 807
Koneet ja kalusto	-170	-256
Poistot yhteensä	-1 683	-2 063

Poistot sisältyvät tuloslaskelmassa erään Poistot ja arvonalentumiset.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Kulut alle 12 kk vuokrasopimukseen liittyen	246	23
Kulut arvoltaan vähäisiin omaisuuseriin liittyen	1 662	1 340
Yhteensä	1 908	1 364

Kulut sisältyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

LIITE 35 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTÄVÄT YHTEISÖT

POP Pankki -ryhmän rakenne on kuvattu liitteessä 1 POP Pankki -ryhmä ja yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen laajuus.

LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

POP Pankki -ryhmän laskentateknisen emoyhtiön muodostavat jäsenpankit ja niiden taseen loppusumma (FAS) on esitetty alla olevassa taulukossa.

(1 000 euroa)			
Pankin nimi	Kotipaikka	Tase 31.12.2023	Tase 31.12.2022
Honkajoen Osuuspankki	Honkajoki	109 302	80 243
Isojoen Osuuspankki	Isojoki	102 780	96 796
Jämijärven Osuuspankki*	Jämijärvi	-	68 355
Järvi-Suomen Osuuspankki	Siilinjärvi	651 121	621 432
Kannonkosken Osuuspankki	Kannonkoski	71 552	69 971
Keuruun Osuuspankki	Keuruu	234 721	238 050
Konneveden Osuuspankki	Konnevesi	248 620	222 061
Kosken Osuuspankki	Koski TI	223 651	221 104
Kurikan Osuuspankki*	Kurikka	488 645	410 921
Kyrön Seudun Osuuspankki	Pöytyä	148 209	140 480
Kyyjärven Osuuspankki	Kyyjärvi	111 360	99 422
Lakeuden Osuuspankki	Seinäjoki	770 762	703 225
Lammin Osuuspankki	Hämeenlinna	248 911	233 568
Lanneveden Osuuspankki	Saarijärvi	86 498	75 716
Lappajärven Osuuspankki	Lappajärvi	123 931	114 889
Lavian Osuuspankki	Pori	103 206	93 389
Nivalan Järvikylän Osuuspankki	Nivala	146 944	135 082
Pohjanmaan Osuuspankki	Kauhava	843 564	782 540
Suomen Osuuspankki	Kauhajoki	1 654 104	1 504 569

*31.5.2023 Jämijärven Osuuspankki sulautui Kurikan Osuuspankkiin.

POP PANKKI -RYHMÄÄN YHDISTELLYT TYTÄR- JA OSAKKUUSYRITYKSET

Pankin nimi	Kotipaikka	Ryhmän omistusosuus	
		31.12.2023	31.12.2022
POP Pankkikeskus osk (Ryhmän keskusyhteisö)	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Bonum Pankki Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
POP Asuntoluottopankki Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
POP Holding Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Suomen Vahinkovakuutus Oy*	Espoo	30,0 %	100,0 %
Figure Taloushallinto Oy	Espoo	25,0 %	25,0 %

*Tilikaudella 2023 POP Pankki -ryhmä luopui määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä. Yrityskauppa toteutui 25.5.2023 ja se koski 70 prosenttia yhtiön osakekannasta. Vakuutusliiketoiminnan myynnistä on esitetty lisätietoja liitteessä 5 Lopetetut toiminnot. Suomen Vahinkovakuutus Oy on yhdistelty yrityskaupan jälkeen osakkuusyhtiönä.

YHTEISJÄRJESTELYT

Ryhmän alle 100 prosentin omistukset keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä ja asunto-osakeyhtiöissä on käsitelty POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Yhtiöiden kautta hallinnoidaan sekä oman käytön tiloja että sijoituskiinteistöjä.

MUUTOKSET TYTÄRYRITYSOMISTUKSISSA

Tilikaudella 2023 POP Pankki -ryhmä luopui määräysvallasta Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä. Yrityskauppa toteutui 25.5.2023 ja se koski 70 prosenttia yhtiön osakekannasta. Vakuutusliiketoiminnan myynnistä on esitetty lisätietoja liitteessä 5 Lopetetut toiminnot.

POP PANKKI -RYHMÄÄN YHDISTELLYT YHTEISET TOIMINNOT (MERKITTÄVIMMÄT KIIINTEISTÖYHTIÖT)

Pankin nimi	Ryhmän omistusosuus	
	31.12.2023	31.12.2022
Asunto Oy Keuruun Tarhiansuu	36,9 %	36,9 %
Asunto Oy Tampereen Kauppakatu 14	23,9 %	23,9 %
Asunto Oy Tampereen Koskilehmus	21,9 %	21,9 %
Kiinteistö Oy Kosken Pankkitalo	53,6 %	53,6 %
Kiinteistö Oy Lehto-Center	34,2 %	38,3 %
Kiinteistö Oy Liedon Torinkulma	48,2 %	48,8 %
Kiinteistö Oy Riihikuiva	82,7 %	82,7 %
Kiinteistö Oy Siilinjärven Pankkikeskus	66,5 %	66,5 %

LIITE 36 LÄHIPIIRITIEDOT

POP Pankki -ryhmän lähipiiriin muodostavat tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat yhtiöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta. Ryhmän sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu, eivätkä ne sisälly liitetiedon lukuihin.

POP Pankki -ryhmässä johdon avainhenkilöihin luetaan POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä POP Pankkikeskus osk:n toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä näiden määräysvallassa olevat yhtiöt. Muuhun lähipiiriin luetaan tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt sekä johtoon kuuluvien avainhenkilöiden läheiset perheenjäsenet ja näiden määräysvallassa olevat yhtiöt.

Taulukossa on esitetty liiketapahtumat johtoon kuuluvien avainhenkilöiden ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa.

POP Pankit ovat myöntäneet lähipiirille asunto- ja kulutusluottoja tilikaudella 2023 tavanomaisin ehdoin ja ne on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

LIIKETAPAHTUMAT LÄHIPIIRIIN KUULUVIEN TAHOJEN KANSSA

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Varat				
Luotot	1 637	1 669	7 548	2 908
Odotettavissa olevat luottotappiot	1	3	8	3
Velat				
Talletukset	1 571	1 608	5 690	1 572
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	8 000	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottolupaukset	215	30	584	-
Takaukset	234	190	1 170	60
Lähipiiriin sijoitukset muihin osuuksiin kuin jäsenosuuksiin	10	50	28	54

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	40	17	198	63
Korkokulut	4	0	2	0

JOHTOON KUULUVIEN AVAINHENKILÖIDEN SAAMA KOMPENSAATIO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 784	2 642
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	41	27
Yhteensä	2 825	2 669

LIITE 37 TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

ALLEKIRJOITUKSET

Olemme hyväksyneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 31.12.2023 päättyneeltä tilikaudelta. Toimintakertomus ja tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokoukselle 5.4.2024.

Espoossa, 15. helmikuuta 2024

POP Pankkikeskus osk

Hallitus

Timo Kalliomäki
Hallituksen puheenjohtaja

Mikko Seppänen
Hallituksen varapuheenjohtaja

Jatta Heikkilä
Hallituksen jäsen

Ilkka Lähteenmäki
Hallituksen jäsen

Mika Mäenpää
Hallituksen jäsen

Marja Pajulahti
Hallituksen jäsen

Matti Vainionpää
Hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä, 15. helmikuuta 2024

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

POP Pankkikeskus osk:n jäsenille

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yh- teenliittymästä annetun lain tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikau- delta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää yhdistel- lyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavir- talaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilin- päätös antaa oikean ja riittävän kuvan POP Pankki -ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toi- minnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyt- töön hyväksytyjen kansainvälisten IFRS-tilinpä- tösstandardien mukaisesti.

Lausuntomme on ristiriidaton POP Pankkikeskus osk:n hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukai- sesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvolli- suuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilin- tarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintar- kastuksessa*.

Olemme riippumattomia POP Pankki -ryhmän ti- linpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden

Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme ti- lintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

POP Pankki -ryhmään kuuluville yhteisöille suo- rittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan ol- leet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suo- rittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 koh- dassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suoritta- mamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esi- tetty POP Pankki- ryhmän yhdistellyn tilinpäätök- sen liitetiedossa 11.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lau- suntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoi- tukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut so- veltamamme olennaisuus. Olennaisuus on mää- ritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoi- tuksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todet- tujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olen- naisuuden taso perustuu arvioomme sellaisen virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yh- dessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutus- ta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sel-

laiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätök- sen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä sei- kat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonai- suutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaiset merkittävät olennaisen vir- heellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilin- tarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huo- mioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolle- ja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautu- misesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtu- van olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT**KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA****Lainat ja saamiset asiakkailta - Arvostaminen (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitteet 4, 15, 16, 17 ja 19)**

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 4,6 mrd. euroa, on POP Pankki -ryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 75 % taseen loppusummasta.
- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu laskentamalleihin sekä asian- tuntija-arvioihin. Laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka koskevat erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyttä, vakuuksien arvostamista, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämistä.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivitetään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikehityksen, laskentaprosessin kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja vaatimusten perusteella.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta joh- tuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

- Olemme arvioineet saamisten kirjaus- ja arvostusperiaatteiden asian- mukaisuutta sekä testanneet saamisten arvostamiseen että arvonalen- tumisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä kontrolleja.
- Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta- malleja ja laskennassa käytettyjä keskeisiä olettamia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriski- malleihin liittyviä kontrolleja. Tarkastukseen on osallistunut IFRS- ja ra- hoitusasiantuntijoitamme.
- Olemme pyytäneet POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdis- tellyissä yhteisöissä on noudatettu POP Pankkikeskus osk:n antamia ohjeistuksia saamisten arvostamisesta ja IFRS 9 odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisestä.
- Lisäksi olemme arvioineet saamisia ja odotettavissa olevia luottotap- pioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vakuutusyhtiön osake-enemmistön myynti ja IFRS 17 Vakuutussopimukset -standardin käyttöönotto (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liite 5)

- POP Pankki -ryhmä myi tilikaudella 70 % vakuutustoimintasegmentin muodostaneesta Suomen Vahinkovakuutus Oy:stä ja luopui samalla yhtiön määräysvallasta.
- Tilinpäätöksen tulos lopetetuista toiminnoista, 45,2 milj. euroa, sisältää myyntivoiton 38,1 milj. euroa, jäljelle jääneen omistusosuuden käypään arvoon arvostamisen tulosvaikutuksen, 3,8 milj. euroa ja Suomen Vahinkovakuutuksen tuloksen ennen myyntihetkeä, 3,3 milj. euroa.
- Vakuutustoiminnan myynti on käsitelty tilinpäätöksessä lopetettuna toimintoina IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti. Määräysvallan siirtymisen jälkeen jäljelle jäänyt 30 %:n omistusosuus on käsitelty IAS 28 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin -standardin mukaisesti pääomaosuusmenetelmällä.
- POP Pankki -ryhmä on soveltanut lopetettuun toimintoon IFRS 17 Vakuutussopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien takautuvasti. IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia vakuutussopimusten arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä esitystapaan tilinpäätöksessä.
- Vakuutusyhtiön osake-enemmistön myynnin kirjanpidollinen käsittely on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska myynnin käsitteeseen liittyy johdon harkintaa ja myynnillä on merkittävä vaikutus POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen. IFRS 17 käyttöönotto on edellyttänyt johdon harkintaa ja muutoksia vakuutussopimusten käsittelyyn ja esittämiseen tilinpäätöksessä.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt osake-enemmistön myynnin käsittelyä koskevien periaatteiden sekä johdon harkintaa edellyttävien arvioiden arviointia.
- Olemme perehtyneet kauppakirjaan ja muuhun myyntiin liittyvään dokumentaatioon ja arvioineet myynnin kirjanpidollista käsittelyä sekä jäljelle jääneen omistusosuuden arvostusperiaatteita.
- IFRS 17 Vakuutussopimukset -standardin käyttöönoton osalta tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt vakuutussopimusten arvostukseen ja kirjaamiseen liittyvien laskentaperiaatteiden arviointia suhteessa IFRS 17 -standardin vaatimuksiin.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n aktuaari- ja IFRS-asiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet vakuutusyhtiön osake-enemmistön myynnin esittämistä ryhmän tuloslaskelmassa ja lopetettuja toimintoja koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Sijoitusomaisuus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitteet 4, 8, 15, 16, 17, 18 ja 20)

- Sijoitusomaisuuden tasearvo on 0,8 mrd. euroa käsittäen pääasiassa käypään arvoon arvostettavia sijoituksia.
- Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, POP Pankki -ryhmän omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
- Sijoitusomaisuuden arvostamiseen liittyessä epälikvidien tuotteiden osalta johdon harkintaa, on kyseisten erien arvostaminen määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Olemme arvioineet POP Pankki -ryhmän soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt mm. käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen arvostusprosessiin liittyvien kontrollien testausta.
- Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomaisuuden arvostamisessa käytettyjä käyppiä arvoja ulkopuolisiin hintalähteisiin. Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

- POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta.
- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen ja luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valettavaan tilintarkastustapaan.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja niiden kontrolliympäristöstä sekä testanneet niihin liittyvien kontrollien tehokkuutta muun muassa ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyysyjä taloudellisen raportoinnin eri osa-alueisiin liittyen.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käytöön hyväksytyjen kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaisesti liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos POP Pankki -ryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavas-

sa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko johtokunnan ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei POP Pankki -ryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleisellä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä POP Pankki -ryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liike-

toimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

- POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus perustuu POP Pankkikeskus osk -konsernin ja jäsenyhteisöjen tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomukses-

sa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet osuuskuntakokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2012 alkaen yhteistyösuhteisesti 12 vuotta.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 15. helmikuuta 2024

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

POP Pankki